

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

ગુજરાત ઉચ્ચ ન્યાયાલય, અમદાવાદ

સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલકેશન નં. ૯૫૭૪/૨૦૦૮

સાથે

સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલકેશન નં. ૯૫૭૫/૨૦૦૮

સાથે

સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલકેશન નં. ૯૫૭૬/૨૦૦૮

સાથે

સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલકેશન નં. ૯૫૭૭/૨૦૦૮

સાથે

સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૯૫૯૬/૨૦૦૮

સાથે

સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૯૭૩૭/૨૦૦૮

થી

સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૯૭૪૦/૨૦૦૮

સાથે

સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૯૭૫૨/૨૦૦૮

થી

સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૯૭૫૪/૨૦૦૮

સાથે

સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૯૭૭૭/૨૦૦૮

થી

સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલકેશન નં. ૯૭૮૦/૨૦૦૮

સાથે

સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલકેશન નં. ૯૭૮૩/૨૦૦૮

સાથે

સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલકેશન નં. ૯૮૦૮/૨૦૦૮

સાથે

સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલકેશન નં. ૯૮૨૦/૨૦૦૮

સાથે

સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલકેશન નં. ૯૮૨૪/૨૦૦૮

સાથે

સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલકેશન નં. ૯૮૨૭/૨૦૦૮

સાથે

સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલકેશન નં. ૯૮૨૮/૨૦૦૮

સાથે

સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૯૮૩૦/૨૦૦૮

થી

સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૯૮૩૭/૨૦૦૮

સાથે

સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૯૮૬૨/૨૦૦૮

સાથે

સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૯૮૬૩/૨૦૦૮

સાથે

સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૯૮૭૭/૨૦૦૮

થી

સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૯૮૮૩/૨૦૦૮

સાથે

સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલકેશન નં. ૯૯૨૧/૨૦૦૮

સાથે

સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલકેશન નં. ૯૯૨૨/૨૦૦૮

સાથે

સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલકેશન નં. ૯૯૬૭/૨૦૦૮

સાથે

સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલકેશન નં. ૯૯૬૮/૨૦૦૮

સાથે

સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલકેશન નં. ૯૯૮૮/૨૦૦૮

સાથે

સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલકેશન નં. ૯૯૮૯/૨૦૦૮

મંજૂરી અને હસ્તાક્ષર માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી રાજેશ એચ. શુક્લ

=====

- ૧ શું સ્થાનિક અખબારોના રીપોર્ટ્સને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી છે?
- ૨ રીપોર્ટરને મોકલવામાં આવે કે નહીં?
- ૩ શું ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની આખરી નકલ જોવા માંગે છે?
- ૪ શું આ કેસમાં ભારતીય બંધારણ અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈ હુકમના અર્થઘટન અંગે કાયદાનો કોઈ નોંધપાત્ર પ્રશ્ન સમાયેલ છે?
- ૫ શું સિવિલ જજને પરિપત્રિત કરવામાં આવે કે કેમ?

=====

પટેલ તુલસીબેન અંબાલાલ અને અન્ય અરજદાર(ઓ)

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય અને અન્ય સામાવાળા(ઓ)

=====

ઉપસ્થિતિ:

સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલકેશન નં. ૯૫૭૪/૨૦૦૮, ૯૫૭૫/૨૦૦૮,
૯૫૯૬/૨૦૦૮, ૯૭૫૨/૨૦૦૮ થી ૯૭૫૪/૨૦૦૮, ૯૭૭૭/૨૦૦૮ થી
૯૭૮૦/૨૦૦૮, ૯૮૨૮/૨૦૦૮, ૯૯૨૧/૨૦૦૮, ૯૯૨૨/૨૦૦૮,
૯૯૬૭/૨૦૦૮ અને ૯૯૬૮/૨૦૦૮

અરજદારો તરફથી શ્રી કે.બી. પુજારા

સામાવાળા નં. ૧ થી ૩ તરફથી શ્રી સુનિત શાહ, સરકારી વકીલ

સામાવાળા નં. ૪ થી ૬ તરફથી પોસ્ટ દ્વારા

સામાવાળા નં. ૭ તરફથી સુશ્રી વિરજ એસ. ફોજદાર (સ્પેશિયલ સિવિલ
એપિલકેશન નં. ૯૫૭૪/૨૦૦૮માં)

સામાવાળા નં. ૭ તરફથી શ્રી જી.એમ. જોષી (સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલકેશન
નં. ૯૫૭૫/૨૦૦૮માં)

સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલકેશન નં. ૯૫૭૬/૨૦૦૮, ૯૫૭૭/૨૦૦૮,
૯૭૩૭/૨૦૦૮, ૯૭૩૯/૨૦૦૮, ૯૮૩૧/૨૦૦૮ થી ૯૮૩૭/૨૦૦૮,
૯૯૮૮/૨૦૦૮ અને ૯૯૮૯/૨૦૦૮

અરજદારો તરફથી શ્રી શાલિન મહેતા

સામાવાળા નં. ૧ અને ૨ તરફથી શ્રી સુનિત શાહ, સરકારી વકીલ

સામાવાળા નં. ૩, ૪, ૭, ૮, ૧૦, ૧૩, ૧૮, ૧૯, ૨૪ અને ૨૫ તરફથી શ્રી
એચ.એસ. મુનશા (સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલકેશન નં. ૯૫૭૬/૨૦૦૮માં)

સામાવાળા નં. ૧૧ તરફથી શ્રી મનીષ જે. પટેલ (સ્પેશિયલ સિવિલ
એપિલકેશન નં. ૯૫૭૬/૨૦૦૮માં)

સામાવાળા નં. ૧૪ અને ૧૫ તરફથી શ્રી એમ.પી. પ્રજાપતિ (સ્પેશિયલ સિવિલ
એપિલકેશન નં. ૯૫૭૬/૨૦૦૮માં)

સામાવાળા નં. ૨૨ તરફથી શ્રી ઋત્વિજ ભટ્ટ (સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલકેશન
નં. ૯૫૭૬/૨૦૦૮માં)

સામાવાળા નં. ૨૬ તરફથી શ્રી મયંક વોરા (સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલકેશન નં.
૯૫૭૬/૨૦૦૮માં)

સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલકેશન નં. ૯૭૩૮/૨૦૦૮

અરજદારો તરફથી સુશ્રી મમતા વ્યાસ

સામાવાળા નં. ૧ તરફથી શ્રી એસ.એસ. શાહ, સરકારી વકીલ

સામાવાળા નં. ૨ તરફથી શ્રી મયંક વોરા

સામાવાળા નં. ૩ તરફથી સુશ્રી વિરજ ફોજદાર

સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૯૭૪૦/૨૦૦૮ અને ૯૮૩૦/૨૦૦૮

અરજદારો તરફથી શ્રી મહેન્દ્ર કે. પટેલ

સામાવાળા નં. ૧ અને ૨ તરફથી શ્રી એસ.એસ. શાહ, સરકારી વકીલ

સામાવાળા તરફથી શ્રી એમ.પી. પ્રજાપતિ (સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૯૮૩૦/૨૦૦૮માં)

સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૯૭૮૩/૨૦૦૮

અરજદારો તરફથી શ્રી ઉત્કર્ષ જાની

સામાવાળા નં. ૧ અને ૨ તરફથી શ્રી એસ.એસ. શાહ, સરકારી વકીલ

સામાવાળા નં. ૩, ૪, ૬, ૮ અને ૯ તરફથી શ્રી એચ.એસ. મુનશા

સામાવાળા નં. ૫ તરફથી શ્રી મયંક વોરા

સામાવાળા નં. ૭ અને ૧૧ તરફથી શ્રી એમ.પી. પ્રજાપતિ

સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલકેશન નં. ૯૮૦૮/૨૦૦૮, ૯૮૬૨/૨૦૦૮ અને
૯૮૬૩/૨૦૦૮

અરજદારો તરફથી શ્રી વી. ગોસ્વામી

સામાવાળા નં. ૧ અને ૨ તરફથી શ્રી એસ.એસ. શાહ, સરકારી વકીલ

સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલકેશન નં. ૯૮૨૦/૨૦૦૮, ૯૮૨૪/૨૦૦૮ અને
૯૮૨૭/૨૦૦૮

અરજદારો તરફથી શ્રી પી.એસ. પટેલ

સામાવાળા નં. ૧, ૨, ૩ અને ૫ તરફથી શ્રી એસ.એસ. શાહ, સરકારી વકીલ

સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલકેશન નં. ૯૮૭૭/૨૦૦૮ થી ૯૮૮૩/૨૦૦૮

અરજદારો તરફથી શ્રી ડી.એ. ઝાલા

સામાવાળા નં. ૧ તરફથી શ્રી એમ.પી. પ્રજાપતિ (સ્પેશિયલ સિવિલ
એપિલકેશન નં. ૯૮૭૭/૨૦૦૮ અને ૯૮૭૯/૨૦૦૮માં)

સામાવાળા નં. ૨ અને ૩ તરફથી શ્રી એસ.એસ. શાહ, સરકારી વકીલ

સામાવાળા નં. ૧ તરફથી શ્રી મનીષ પટેલ (સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં.
૯૮૮૧/૨૦૦૮ અને ૯૮૮૨/૨૦૦૮માં)

સામાવાળા નં. ૧ તરફથી શ્રી એચ.એસ. મુનશા (સ્પેશિયલ સિવિલ
એપ્લિકેશન નં. ૯૮૭૭/૨૦૦૮, ૯૮૭૮/૨૦૦૮, ૯૮૭૯/૨૦૦૮,
૯૮૮૦/૨૦૦૮ અને ૯૮૮૩/૨૦૦૮માં)

=====

કોરમ :માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી રાજેશ એચ. શુક્લા

તારીખ : ૧૨/૦૮/૨૦૦૮

મૌખિક ચુકાદો

હાલના આ કેસોના સમૂહ દ્વારા સામાવાળા નં. ૨-પ્રાથમિક શિક્ષણ
નિયામક દ્વારા તા. ૧૭.૭.૨૦૦૮ના રોજ આપવામાં આવેલા તે નિર્ણયને
પડકારવામાં આવ્યો છે, જેના દ્વારા જિલ્લા શિક્ષણ સમિતિઓના તમામ જિલ્લા
પ્રાથમિક શિક્ષણ અધિકારીઓ તેમજ મ્યુનિસિપલ સ્કૂલ બોર્ડોના વહીવટી
અધિકારીઓને વિદ્યાસહાયકના પદ પર ભરતી કરતી વખતે રમતગમતના આવા
પ્રમાણપત્રોના આધારે અધિક ગુણરૂપે અપાતા ૫% વેઈટેજના હેતુસર
સામાવાળા નં. ૭-ગુજરાત રાજ્ય મહિલા ક્રીકેટ એસોસિયેશન, ચાંદખેડા,

જિ. ગાંધીનગર (સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલકેશન નં. ૯૫૭૪ ઓફ ૨૦૦૮માં), ગુજરાત રાજ્ય કબડ્ડી એસોસિયેશન/ગુજરાત રાજ્ય એથલેટિક એસોસિયેશન/રેસલિંગ એસોસિયેશન ઓફ ગુજરાત, અમદાવાદ દ્વારા જારી કરાયેલા રમતગમતના પ્રમાણપત્રોને અવગણવા/રદ કરવા નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો.

૨. કારણ કે આ તમામ અરજીઓમાં ઉદ્ભવેલા પ્રશ્નો ઓછા-વત્તા સમાન છે અને તમામ મામલાઓમાં પડકાર ૧૭.૭.૨૦૦૮ તારીખના આક્ષેપિત નિર્ણય સામે છે, તેથી આ તમામ અરજીઓની એકસાથે સુનાવણી કરી આ સામાન્ય ચુકાદા દ્વારા તેમનો નિકાલ કરવામાં આવે છે. હ કી ક તો ૩. પ્રાથમિક શાળાઓમાં વિદ્યાર્થીયકના પદો ભરવા માટે જિલ્લા શિક્ષણ સમિતિઓ અને મ્યુનિસિપલ સ્કૂલ બોર્ડોએ વિવિધ જિલ્લાઓમાં ભરતી પ્રક્રિયા હાથ ધરી છે. આ પ્રક્રિયા અગાઉના વિવાદ અને આ અદાલતે સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલકેશન નં. ૨૦૦૪૯ / ૨૦૦૫ તથા સંબંધિત બાબતોમાં આપેલા હુકમને અનુસરીને આરંભવામાં આવી છે. રાજ્ય સરકારની રમતગમત અને ખેલાડીઓને પ્રોત્સાહિત કરવાની નીતિ મુજબ આવા પદો ભરવાની પ્રક્રિયા માટે એવા ખેલાડીઓને ૫% વેઈટેજ આપવાનો નિર્ણય કરવામાં આવ્યો છે, જેનો આધાર તેમને રાજ્યની માન્ય રમતગમત સંસ્થાઓ દ્વારા આપવામાં આવેલા રમતગમત પ્રમાણપત્રો પર છે અને આવી સંસ્થાઓ ભારત સરકારના ચુવા બાબતો અને રમતગમત મંત્રાલય દ્વારા માન્ય સંબંધિત રમતગમતની ફેડરેશન સાથે સંલગ્ન છે. આ બાબતનો પણ

ઉદ્દેશ કરવો જરૂરી છે કે સ્પેશ્યલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૪૬૨૪ of ૨૦૦૭ અને ૩૧૦૨ of ૨૦૦૮ તરીકે અરજીઓ દાખલ કરવામાં આવી હતી, જેમાં આવા પ્રમાણપત્રોના આધારે ૫% વેઈટેજ આપવાના પાસાને પડકારવામાં આવ્યો હતો, એ આધારે કે રાજ્ય સરકારને જાણ થઈ હતી કે કેટલીક સંસ્થાઓ/સંસ્થાઓ ખોટાં પ્રમાણપત્રો વહેંચી રહી હતી, જેઓ માન્ય નહોતી. તેથી, વિવાદ અથવા પ્રશ્નનું મૂળ કારણ એવું હતું કે વિધાસહાયકના પદ માટે હાજર રહેલા ઉમેદવારોને આવા પ્રમાણપત્રોના આધારે અધિક ૫% ગુણ/વેઈટેજ આપવામાં આવે, અને કહેવામાં આવે છે કે આવા પ્રમાણપત્રો એવી સંસ્થાઓ દ્વારા આપવામાં આવ્યા હતા જેઓ ધોરણોનું પાલન કરતી નહોતી, જેનાથી ગુણવાન ઉમેદવારોને હાનિ પહોંચે છે અને પરિણામે આવા પ્રમાણપત્ર ધરાવતા ઉમેદવારોને પ્રાધાન્ય આપવામાં આવે છે તથા ગુણવાન ઉમેદવારોને રોજગારની તકથી વંચિત રાખવામાં આવે છે.

૪. આ પરિસ્થિતિમાં, જ્યારે આ બાબત રાજ્ય સરકારના ધ્યાન પર આવી, ત્યારે ગાંધીનગરસ્થિત યુથ સર્વિસિસ એન્ડ કલ્ચરલ એક્ટિવિટીઝના કમિશનરે, માન્યતા પ્રાપ્ત તમામ સંઘો/સંસ્થાઓને તેમના દ્વારા આયોજિત પ્રવૃત્તિઓ/કાર્યક્રમો/સ્પર્ધાઓ અંગેના દસ્તાવેજો, ભાગ લેનાર ઉમેદવારોની વિગતો તથા સંલગ્નતા વગેરે સંબંધિત અન્ય વિગતો સાથે આમંત્રિત કરીને કેમ્પો યોજી, આવા ખોટા પ્રમાણપત્રોના જારી થવાની ચકાસણી કરાવવાનો અને તેનો પત્તો લગાવવાનો નિર્ણય કર્યો; તેનો હેતુ એ હતો કે સરકારની નીતિ/સરકારી

ઠરાવ મુજબ જે વાસ્તવિક ખેલાડી લાભ મેળવવા પાત્ર હોય તેમને તે લાભ વાસ્તવમાં પ્રાપ્ત થાય, અને જ્યારે આવા નકલી અથવા ખોટા રમતગમતના પ્રમાણપત્રો ધરાવતા અન્ય ઉમેદવારો પોતાને સમાવવા માટે દાવો આગળ ધપાવે ત્યારે જે પ્રતિભાશાળી વિદ્યાર્થીઓનો દાવો નકારવામાં આવે તેમ હોય, તેમને કોઈ અયોગ્ય હાનિ ન થાય. આવા રમતગમતના પ્રમાણપત્રોના આધારે વિદ્યાસહાયકની ભરતીમાં હાજર થતા ઉમેદવારોને અધિક ૫% ગુણ/વેઈટજ આપવા બાબતની સરકારની નીતિ તા. ૨૫.૨.૧૯૮૦ના સરકારી ઠરાવમાં નિર્ધારિત કરવામાં આવી છે.

૫. ઉપર જણાવ્યા મુજબ, શિબિરોમાં નોંધપોથી સાથે બોલાવવામાં આવેલી વિવિધ સંસ્થાઓ/પ્રતિષ્ઠાનો દ્વારા જારી કરાયેલા આવા પ્રમાણપત્રોની ચકાસણી અથવા પરસ્પર મેળવણી કરવાની એવી પ્રક્રિયા દરમિયાન કેટલીક અનિયમિતતાઓ ધ્યાન પર આવી હોવાનું કહેવાય છે, જેના પરિણામે અંતે સામાવાળા નં. ૨ દ્વારા વિવાદિત નિર્ણય લેવાયો, જેનો સંદેશ તમામ જિલ્લા પ્રાથમિક શિક્ષણ અધિકારીઓને પાઠવવામાં આવ્યો હતો કે તેઓ ઉપરોક્ત સંસ્થાઓ/પ્રતિષ્ઠાનો દ્વારા આપવામાં આવેલા આવા પ્રમાણપત્રોને મંજૂરી ન આપે અને વિદ્યાસહાયક-૨૦૦૮ ની ભરતીના હેતુસર આવા પ્રમાણપત્રોને રદ ગણાવે. તા. ૧૭.૭.૨૦૦૮ નો આ જ નિર્ણય આ મુદ્દાઓના સમૂહમાં વિવિધ આધારો પર, અન્ય બાબતો ઉપરાંત, પડકારવામાં આવ્યો છે,

પ.૧ નિર્ણય મનસ્વી અને ગેરકાયદેસર છે તેમજ કુદરતી ન્યાયના નિયમોના ભંગરૂપ છે;

પ.૨ આ નિર્ણય કોઈપણ સામગ્રીના આધારે લેવાયેલો નથી અને તે એવી નીતિના વિરોધમાં છે, જેના મુજબ માન્ય રાજ્ય સંસ્થાઓ તરફથી, જે પોતે સર્વભારતીય સ્તરે યુવા કાર્ય અને રમતગમત મંત્રાલય, ભારત સરકાર સાથે સંલગ્ન ફેડરેશન સાથે સંલગ્ન હોય, ઉમેદવારો દ્વારા રમતગમતનું પ્રમાણપત્ર રજૂ કરવામાં આવે ત્યારે ૫% અધિક ગુણ અથવા પ્રાધાન્ય આપવાનું છે.

પ.૩ એવો પણ દાવો કરવામાં આવે છે કે એકવાર આવા રમતગમતના પ્રમાણપત્રો ઉમેદવારોને જારી કરવામાં આવ્યા પછી, રાજ્ય સરકાર એટલે કે ગુજરાત સરકારના યુવા બાબતો અને સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓના સચિવ અને પ્રાથમિક શિક્ષણના નિયામકને આવા પ્રમાણપત્રોને અવગણવાનો કે રદ કરવાનો અથવા ઓલ ઇન્ડિયા ફેડરેશનની મંજૂરીથી યોજાયેલી રાષ્ટ્રીય સ્પર્ધાઓને રદબાતલ ગણવાનો કોઈ અધિકાર રહેતો નથી.

પ.૪ વધુમાં એવો દાવો કરવામાં આવ્યો છે કે એવો નિર્ણય લેવા સક્ષમ માત્ર યુવા બાબતો અને રમતગમત મંત્રાલય, ભારત સરકાર જ છે. વધુમાં એવો પણ દાવો કરવામાં આવ્યો છે કે જેઓ ઉમેદવારોએ રમતગમતના પ્રમાણપત્રો રજૂ કર્યા છે અને જેઓ એસોસિએશનો દ્વારા તે જારી કરવામાં આવ્યા છે, તેમણે હકીકતમાં આવા કેમ્પોમાં દસ્તાવેજી સામગ્રી સાથે ચકાસણી માટે ભાગ લીધો હતો અને જો

કંઈ ખામી રહી હોય તો વધુ તક આપવામાં આવી શકતી, પરંતુ એવો નિર્ણય લેવાયો ન હોત, કારણ કે તે અંતે ઉમેદવારો પર પ્રતિકૂળ અસર કરશે. વિદ્વાન વકીલોએ ભારપૂર્વક રજૂ કર્યું છે કે 'ચકાસણી' શબ્દનો અર્થ જારી કરાયેલા પ્રમાણપત્રોની પ્રામાણિકતા અંગેની ચકાસણી એવો થાય છે અને એ બાબતે કોઈ વિવાદ નથી કે આવા પ્રમાણપત્રો માન્યતા પ્રાપ્ત રાજ્ય એસોસિએશનો દ્વારા જારી કરવામાં આવે છે અને સંબંધિત રમતગમતની અખિલ ભારતીય સ્તરની અનુરૂપ ફેડરેશનો સાથે સંલગ્ન હોય છે, ભલે તે મહિલા ક્રૂટબોલ હોય કે કુસ્તી કે કબડ્ડી વગેરે. તેથી, જો આવા કાર્યક્રમ અથવા ટુર્નામેન્ટમાં ભાગીદારીને અનુસરીને અખિલ ભારતીય સ્તરે ફેડરેશનની મંજૂરી સાથે રાજ્ય એસોસિએશન દ્વારા પ્રમાણપત્રો જારી કરવામાં આવ્યા હોય, તો તેમાં કોઈ ધોરણો, નિયમો કે પ્રક્રિયાનો ભંગ થતો નથી અને આક્ષેપિત નિર્ણય માત્ર એવી શંકા પર આધારિત છે કે કદાચ કેટલીક અનિયમિતતાઓ હોઈ શકે, અને તે સામાવાળાઓનું માત્ર સ્વયંવચન છે, જે માત્ર મનસ્વી અને ગેરકાયદેસર જ નથી, પરંતુ કોઈ આધાર અથવા પાયો વિના પણ છે.

૬. ચકાસણી માટે આવા કેમ્પો યોજવાની આવશ્યકતા સંદર્ભે પ્રાથમિક શિક્ષણના નિંયામક તરફથી જવાબી સોગદનામું દાખલ કરવામાં આવ્યું છે. એવો દાવો કરવામાં આવ્યો છે કે રાજ્ય સરકારે સરકારના ઠરાવ/પરિપત્ર મુજબ વિદ્યાસહાયકની ભરતી માટે ઉપસ્થિત થનારા એવા ઉમેદવારોને, જેઓ રમતગમતમાં ઉત્કૃષ્ટ પ્રદર્શન અંગેનું પ્રમાણપત્ર ધરાવે છે, ૫% અધિક

ગુણ/ભારાંકનનો લાભ આપવા માટે સરકારનો ઠરાવ બહાર પાડ્યો હતો. આવી નીતિ મુજબ ઉમેદવારોએ પ્રમાણપત્રો રજૂ કર્યા હતા. જોકે, રાજ્ય સરકારના ધ્યાન પર આવ્યું કે કેટલીક સંસ્થાઓ/સંસ્થાનોએ માનદંડો અનુસાર ન હોય તેવા બોગસ પ્રમાણપત્રો અથવા ખોટા પ્રમાણપત્રો જારી કર્યા હતા અને તેથી યુવા સેવાઓ અને સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓના કમિશનરે, આવી તમામ સંસ્થાઓ/સંસ્થાનોને આયોજિત પ્રવૃત્તિઓ/કાર્યક્રમો/ટુર્નામેન્ટો સંબંધિત હિસાબ-કિતાબ સાથે, ભાગ લેનારા ઉમેદવારોની વિગતો તથા અન્ય આવશ્યક વિગતો સાથે હાજર રહેવા આમંત્રિત કરીને, તપાસ માટે કેમ્પો યોજવાનો નિર્ણય કર્યો, જેથી આવા બોગસ અથવા ખોટા પ્રમાણપત્રોના આધારે ઉમેદવારો દ્વારા હોશિયાર ઉમેદવારોના હિતના ભોગે અયોગ્ય લાભ ન લેવામાં આવે અને ભરતી પ્રક્રિયામાં મેરીટ સાથે સમાધાન ન થાય. એવો દાવો કરવામાં આવ્યો છે કે આવા હેતુસર યોજાયેલા કેમ્પોની આવી પ્રક્રિયા દરમિયાન જાણવા મળ્યું હતું કે અરજદારો દ્વારા રજૂ કરાયેલ પ્રમાણપત્રો માન્ય ગણાયા નહોતા, કારણ કે સંબંધિત સંસ્થાઓ દ્વારા જારી કરાયેલા પ્રમાણપત્રો પરથી તે સ્થાપિત કરી શકાય તેવી સ્થિતિમાં નહોતું કે તે કેન્દ્રીય સરકાર અથવા ઇન્ડિયન ઓલિમ્પિક એસોસિયેશન દ્વારા માન્યતા પ્રાપ્ત કોઈ રાષ્ટ્રીય કક્ષાના ફેડરેશન સાથે સંલગ્ન છે.

૭. એ જ રીતે, ગાંધીનગર સ્થિત યુથ સર્વિસિસ એન્ડ કલ્ચરલ એક્ટિવિટીઝના સચિવ દ્વારા પણ તે જ આશયનું પ્રતિશપથપત્ર-જવાબ દાખલ કરવામાં આવ્યું છે. આ મુદ્દાનો ઉદ્દેખ કરીને વિશેષરૂપે એવો તર્ક કરવામાં આવ્યો છે કે પ્રત્યેક

રમત માટે રાષ્ટ્રીય સ્તરે માત્ર એક જ માન્ય સંસ્થા હોય છે, એટલે કે કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા માન્ય અને ઈન્ડિયન ઓલિમ્પિક એસોસિએશન સાથે સંલગ્ન એક ફેડરેશન; અને એ જ રીતે રાજ્ય સ્તરે ભારત સરકાર દ્વારા માન્ય રાષ્ટ્રીય સ્તરની ફેડરેશન તરફથી માત્ર એક જ સંસ્થાને માન્યતા આપવામાં આવે છે. એવો તર્ક કરવામાં આવ્યો છે કે ભારત સરકારના યુથ અફેર્સ એન્ડ સ્પોર્ટ્સ મંત્રાલયની વેબસાઇટ પરથી ડાઉનલોડ કરાયેલ માન્ય સંસ્થાઓ અથવા સંસ્થાઓની યાદીમાં તે બે સંસ્થાઓના નામ દર્શાવવામાં આવતા નથી, જેમણે કેમ્પમાં હાજરી આપી હોવાનું કહેવાય છે. એવો પણ તર્ક કરવામાં આવ્યો છે કે ગાંધીનગર સ્થિત યુથ સર્વિસિસ એન્ડ કલ્ચરલ એક્ટિવિટીઝના કમિશનર દ્વારા આયોજિત આવા કેમ્પોમાં મહિલાઓની ૨ ક્રૂટબોલ સંસ્થાઓએ હાજરી આપી હતી, પરંતુ તેમાંની એકપણ સંસ્થા પોતાની માન્યતા સ્થાપિત કરી શકી નહોતી. વધુમાં, એવો પણ તર્ક કરવામાં આવ્યો છે કે સામાવાળા નં. ૭-ગુજરાત સ્ટેટ વુમન્સ ક્રૂટબોલ એસોસિએશને, સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૮૫૭૪/૦૮ માંના એક પ્રતિશપથપત્ર સાથે જોડાયેલ તા. ૧૩.૭.૨૦૦૮ ના પત્ર (પરિશિષ્ટ-ડી) દ્વારા આ જ વાત સ્વીકારી છે. એવો પણ ઉદ્દેખ કરવામાં આવ્યો છે કે શ્રી નટુભાઈ પરમારએ, ગુજરાત સ્ટેટ વુમન્સ ક્રૂટબોલ એસોસિએશનના અધ્યક્ષ તરીકે, એક પત્ર લખ્યો હતો જેમાં જણાવાયું હતું કે તેના પદાધિકારીઓમાં ફેરફાર થયો છે અને શ્રી સંજય જોશીની સંસ્થાના સચિવ તરીકે નિમણૂક કરવામાં આવી છે, તથા બે સંસ્થાઓ વચ્ચેનો વિવાદ ઉકેલાય ત્યાં સુધી કોઈપણ પ્રમાણપત્રોનું પ્રમાણ

ન કરવા જણાવાયું હતું. વધુમાં, એવો પણ તર્ક કરવામાં આવ્યો છે કે રાષ્ટ્રીય સ્તરે પણ મહિલાઓની ર ફૂટબોલ સંસ્થાઓ/ફેડરેશનો વચ્ચે વિવાદ ચાલી રહ્યો હતો અને મંજૂર રાષ્ટ્રીય ફેડરેશનોની યાદી ઉપલબ્ધ કરાવવા ઇન્ડિયન ઓલિમ્પિક એસોસિએશનના પ્રમુખને કમિશનર દ્વારા પત્ર લખવામાં આવ્યો હતો.

૮. સમર્થક સામાવાળા તરીકે, એટલે કે સામાવાળા નં. ૭-ગુજરાત સ્ટેટ પુમન્સ ફૂટબોલ એસોસિએશનના સચિવ શ્રી ભગવતીપ્રસાદ આર્યાએ પણ એક સોગંદનામું રજૂ કર્યું છે અને અન્ય બાબતો સાથે એવી દલીલ કરી છે કે સામાવાળા નં. ૨ દ્વારા તા. ૧૭.૭.૨૦૦૮ના વિવાદિત પત્રવ્યવહારથી, કોઈ કારણ દર્શાવો નોટિસ આપ્યા વગર અથવા કોઈ સુનાવણી કર્યા વગર, સામાવાળા નં. ૭ એસોસિએશનને કાળી યાદીમાં મૂકવામાં આવ્યું છે. તેથી, સામાવાળા નં. ૨ દ્વારા એસોસિએશનને કાળી યાદીમાં મૂકવાની કાર્યવાહી (૧૯૭૫) ૧ એસ.સી.સી. ૭૦ અને ૧૯૯૪ સપ્. (૨) એસ.સી.સી. ૬૯૯ માં અહેવાલિત સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણય સાથે અસંગત અને અસુસંગત છે. એ પણ દલીલ કરવામાં આવી છે કે સામાવાળાઓએ કેટલીક હકીકતોનો વિચાર કર્યો નથી અને જાણપૂર્વક દબાવી રાખી છે તથા પત્રવ્યવહાર અથવા પત્રોનો ઉલ્લેખ કર્યો છે. કેટલાક મામલાઓમાં, તે જ નિવેદનોનો પુનરોચ્ચાર કરતાં અને જવાબમાં દાખલ કરાયેલા સોગંદનામામાં ઉઠાવવામાં આવેલી દલીલોને

અનુસંધાને પોતાનો સંબંધિત અભિપ્રાય અથવા સ્થિતિ સ્પષ્ટ કરતાં પ્રત્યુત્તર-
સોગંદનામા પણ રજૂ કરવામાં આવ્યા છે.

૯. આ પૃષ્ઠભૂમિમાં, અહીં પછી રજૂ કરવામાં આવેલા વિવિધ વાંધાઓના આધારે
અરજીઓના આ સમૂહનો વિરોધ કરવામાં આવ્યો છે.

૯.૧ સ્પેશ્યલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૯૫૭૪ ઓફ ૨૦૦૮ માં અરજદારો
તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી કૌશિક પુજારાએ રજૂઆત કરી કે
વિવાદિત નિર્ણયો મનસ્વી, ગેરકાયદેસર અને પ્રાકૃતિક ન્યાયના સિદ્ધાંતોના
ઉલ્લંઘનમાં છે. વિદ્વાન વકીલ શ્રી પુજારાએ ભરતી પ્રક્રિયાની પૃષ્ઠભૂમિ તથા
ખેલકૂદના પ્રમાણપત્રોના આધાર પર ખેલાડીઓને વેઈટેજ તરીકે અપાનાં ૫%
અધિક ગુણ અંગે સંદર્ભ આપ્યો. તેથી, વિદ્વાન વકીલ શ્રી પુજારાએ રજૂ કર્યું કે
રાજ્ય એસોસિયેશન દ્વારા જારી કરાયેલા પ્રમાણપત્રોને સીધેસીધા નકારી શકાય
નહીં. વિદ્વાન વકીલ શ્રી પુજારાએ જાહેરાતનો તથા વિધાસહાયકના પદ માટે
આવશ્યક માપદંડો અથવા લાયકાતોનો ઉલ્લેખ કર્યો, જેમાં આવા ખેલકૂદના
પ્રમાણપત્રોના આધારે વેઈટેજ તરીકે ૫% અધિક ગુણ ઉમેરવાના હતા. વિદ્વાન
વકીલ શ્રી પુજારાએ આ દરેક મામલાઓમાં રજૂ કરાયેલા પ્રમાણપત્રોનો પણ
ઉલ્લેખ કર્યો, જેમ કે એસ.સી.એ. નં. ૯૫૭૪/૦૮ ના પાનું ૪૯ પરનો
દસ્તાવેજ, જે ૨૦૦૭-૦૮ માટે ઈન્ટર ઝોનલ મહિલા ફૂટબોલ ટુર્નામેન્ટ અંગે
યુમન્સ ફૂટબોલ ફેડરેશન ઓફ ઈન્ડિયા દ્વારા જારી કરાયેલ પ્રમાણપત્ર છે, અને

રજૂ કર્યું કે આ પ્રમાણપત્ર અને ફોર્મ-૨ સ્પષ્ટ રીતે દર્શાવે છે કે તે વાસ્તવમાં જારી કરવામાં આવ્યું છે. વિદ્વાન વકીલ શ્રી પુજારાએ રેલવે ટિકિટોનો પણ ઉલ્લેખ કરીને જણાવ્યું કે તે દર્શાવે છે કે ઉમેદવારોએ વાસ્તવમાં ભાગ લીધો હતો. વિદ્વાન વકીલ શ્રી પુજારાએ તેવા કેટલાક પત્રવ્યવહાર અથવા પત્રોનો પણ ઉલ્લેખ કર્યો, જેના દ્વારા રેલવેએ રાહત આપી હતી, અને ભારપૂર્વક જણાવ્યું કે તે દર્શાવે છે કે રેલવે મંત્રાલયે પણ આવી રાહત આપી હતી અને તેથી આવા પ્રમાણપત્રોની વાસ્તવિકતા અથવા જારી કરનાર એસોસિયેશન અંગે શંકા કરી શકાય નહીં. વિદ્વાન વકીલ શ્રી પુજારાએ તા. ૨૫.૨.૧૯૮૦ અને ૧૦.૫.૧૯૮૨ ના સરકારના ઠરાવોનો પણ ઉલ્લેખ કર્યો. તેમણે પાનું ૮૦ પરના તા. ૧.૮.૧૯૮૦ ના સરકારના ઠરાવનો પણ ઉલ્લેખ કરીને આ દલીલને સમર્થન આપ્યું કે ખેલકૂદ અને ખેલાડીઓને પ્રોત્સાહન આપવાની સરકારની નીતિ મુજબ ખેલાડીઓને લાભ આપવાનો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો અને અગાઉના તા. ૨૫.૨.૧૯૮૦ ના ઠરાવના સ્થાને તા. ૧૦.૫.૧૯૮૨ નો બીજો ઠરાવ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો, જેમાં એવી જોગવાઈ હતી કે જેમણે રાષ્ટ્રીય સ્તરે અથવા ઈન્ટર-યુનિવર્સિટી સ્પર્ધામાં ભાગ લીધો હોય તેમને પ્રતિભાશાળી ખેલાડી તરીકે ગણવામાં આવશે. વિદ્વાન વકીલે તા. ૧.૮.૧૯૮૦ ના સરકારના ઠરાવ તથા તે પછી તા. ૧૧.૧૦.૨૦૦૫ ના સરકારના ઠરાવનો પણ ઉલ્લેખ કર્યો, જેમાં જણાવાયું છે કે વર્ગ ૩ અને ૪ ની જગ્યાઓ ભરતી કરતી વખતે ખેલાડીઓને પ્રાથમિકતા આપી શકાય, અને તેમાં ૫% અધિક ગુણ આપવાનો પણ ઉલ્લેખ છે.

તેથી, વિદ્વાન વકીલ શ્રી પુજારાએ રજૂ કર્યું કે જ્યારે રાજ્ય સરકારે ખેલાડીઓ અને ખેલકૂદ પ્રવૃત્તિઓને પ્રોત્સાહન આપવા માટે સરકારના ઠરાવો અને પરિપત્રોના સ્વરૂપમાં આવી નીતિઓ બહાર પાડી છે, ત્યારે આવો વિવાદિત નિર્ણય મનસ્વી છે. વિદ્વાન વકીલ શ્રી પુજારાએ વધુમાં તા. ૧૭.૭.૨૦૦૮ ના વિવાદિત સંદેશનો (પરિશિષ્ટ-ફ) ઉલ્લેખ કર્યો, જે પ્રાથમિક શિક્ષણ નિયામકના કાર્યાલય દ્વારા તમામ જિલ્લા પ્રાથમિક શિક્ષણ અધિકારીઓ અને જિલ્લા શિક્ષણ સમિતિઓને સંબોધીને મોકલવામાં આવ્યો હતો. વધુમાં, વિદ્વાન વકીલ શ્રી પુજારાએ એસ.સી.એ. નં. ૯૫૭૪/૦૮ ના પરિશિષ્ટ-ગ, પાનું ૯૨ નો ઉલ્લેખ કરીને રજૂ કર્યું કે ઉમેદવારોને પ્રમાણપત્રો આપનાર રાજ્ય મહિલા ક્રૂટબોલ એસોસિયેશનને સામાવાળા અધિકારીઓએ માન્યતા આપેલી હતી. તે જ રીતે, તેમણે પાનું ૯૩ નો ઉલ્લેખ કર્યો, જે ફરી એક વાર તા. ૨૯.૪.૨૦૦૫ નો સંદેશ છે, જેમાં જણાવાયું છે કે રાજ્ય મહિલા ક્રૂટબોલ એસોસિયેશનને માન્યતા આપવામાં આવી છે. ફરીથી, પાનું ૯૪ પરનું પ્રમાણપત્ર ગાંધીનગરના યુવા સેવા અને સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓના કમિશનર દ્વારા રાજ્ય મહિલા ક્રૂટબોલ એસોસિયેશન, કાંકરિયા, અમદાવાદને માન્યતા અંગે જારી કરાયેલ પ્રમાણપત્ર છે. તે જ રીતે, પાનું ૯૫ પર યુવા સેવા અને સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓના સચિવ દ્વારા ગુજરાત રાજ્ય મહિલા ક્રૂટબોલ એસોસિયેશન, ચાંદખેડાને સંબોધીને અપાયેલી માન્યતા અંગેનો પત્ર અથવા સંદેશ છે. તેમણે તે હેતુસર આગળના આવા પ્રમાણપત્રોનો (પરિશિષ્ટો હ અને ઈ) પણ ઉલ્લેખ કર્યો અને ખાસ કરીને પરિશિષ્ટ-ઈ નો ઉલ્લેખ કર્યો, જેમાં

વિવિધ રમતો માટે માન્યતાપ્રાપ્ત રાજ્ય સ્તરની એસોસિયેશનો દર્શાવવામાં આવી છે, અને એ હકીકત તરફ દોર્યું કે ગુજરાત રાજ્ય મહિલા ફૂટબોલ એસોસિયેશન પણ તેમાંની એક છે. વિદ્વાન વકીલ શ્રી પુજારાએ પાનું ૧૧૧ (પરિશિષ્ટ-૪) નો ઉલ્લેખ કરીને રજૂ કર્યું કે તેમાં સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યું છે કે માન્યતા ફરજિયાત નથી, અને એવું પણ રજૂ કરવામાં આવ્યું કે સામાવાળા નં. ૭-એસોસિયેશનને રાજ્ય સરકાર દ્વારા માન્યતા પ્રાપ્ત છે તેમજ તેની રાષ્ટ્રીય ફેડરેશન એટલે કે નેશનલ વુમન્સ ફૂટબોલ ફેડરેશન સાથે સંલગ્નતા પણ છે, તે બાબત વિવાદાસ્પદ રહી શકે નહીં. વિદ્વાન વકીલ શ્રી પુજારાએ એસ.સી.એ. નં. ૯૫૭૪/૦૮ માં પરિશિષ્ટ-૨ સંકલિતનો પણ ઉલ્લેખ કરીને રજૂ કર્યું કે એસોસિયેશનને જાણ કરવામાં આવી ન હતી અને ત્યારબાદ તેઓ સામાવાળાઓ દ્વારા આયોજિત કેમ્પમાં ભાગ લીધા છતાં, તેમને જાણ કરવામાં આવે તેવી વારંવાર વિનંતી કરવામાં આવી હતી. તેમ છતાં, સુનાવણીની તક આપ્યા વિના વિવાદિત નિર્ણય લેવામાં આવ્યો છે. વિદ્વાન વકીલ શ્રી પુજારાએ વધુમાં દલીલ કરી કે રાજ્ય એસોસિયેશનમાંથી એક ભાગ લેનારને અર્જુન એવોર્ડ પણ મળ્યો છે, જે પાનું ૧૫૮ પરથી પ્રતિબિંબિત થાય છે.

૯.૨ તેથી, વિદ્વાન વકીલ શ્રી પૂજારાએ પૃષ્ઠ ૧૨૦ પરનું તા. ૨.૧૨.૨૦૦૫નું સંદેશાવ્યવહાર પણ દર્શાવ્યું, જે યુવા સેવાઓ અને સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓના સચિવ દ્વારા જિલ્લા પ્રાથમિક શિક્ષણ અધિકારીઓ, જિલ્લા શિક્ષણ સમિતિ, જિલ્લા પંચાયતોને ફૂટબોલની રમત માટે જારી કરાયેલા પ્રમાણપત્રોની ચકાસણી

અંગે લખાયેલ પત્ર છે. વિદ્વાન વકીલ શ્રી પૂજારાએ પરિશિષ્ટ-એમ, પૃષ્ઠ ૧૪૫ નો પણ ઉલ્લેખ કર્યો, જે પુમન્સ ફૂટબોલ ફેડરેશન ઓફ ઇન્ડિયા દ્વારા શ્રી ભગવતીપ્રસાદ આર્યાને સંબોધીને લખાયેલ પત્ર છે, જેમાં જણાવાયું છે કે ગુજરાત પુમન્સ ફૂટબોલ એસોસિએશનને ફેડરેશન દ્વારા માન્યતા આપવામાં આવી છે. તેમણે રજૂ કર્યું કે આ ફેડરેશન દ્વારા લખાયેલ એવો પત્ર છે, જેમાં ગુજરાત સ્ટેટ પુમન્સ ફૂટબોલ એસોસિએશનને આપવામાં આવેલી માન્યતા અંગે ઉલ્લેખ છે. તેથી, વિદ્વાન વકીલ શ્રી પૂજારાએ રજૂ કર્યું કે જ્યારે ઉમેદવારોએ ગુજરાત સ્ટેટ પુમન્સ ફૂટબોલ એસોસિએશન દ્વારા આયોજિત આવા ટૂર્નામેન્ટોમાં ભાગ લીધો હતો અને જેના આધારે ઉમેદવારોને પ્રમાણપત્રો અપાયા હતા તે બાબતે કોઈ વિવાદ નથી, તેમજ ગુજરાત સ્ટેટ પુમન્સ ફૂટબોલ એસોસિએશનને ફેડરેશન દ્વારા માન્યતા આપવામાં આવી હતી તે બાબતે પણ કોઈ વિવાદ નથી, અને તે ફેડરેશન રાષ્ટ્રીય કક્ષાની સંસ્થા છે જેના સાથે ઉક્ત એસોસિએશન સંલગ્ન છે, ત્યારે ગુજરાત સ્ટેટ પુમન્સ ફૂટબોલ એસોસિએશન દ્વારા જારી કરાયેલા પ્રમાણપત્રો રદ કરવાનો વિવાદિત નિર્ણય મનસ્વી અને ગેરકાયદેસર છે.

૯.૩ વિદ્વાન વકીલ શ્રી પુજારાએ એ પણ રજૂ કર્યું કે આ નિર્ણય માત્ર મનસ્વી અને ગેરકાયદેસર જ નથી, પરંતુ પ્રાકૃતિક ન્યાયના નિયમોના ભંગમાં હોવાથી તે અનુ. ૧૪નું પણ ઉલ્લંઘન કરે છે. વિદ્વાન વકીલ શ્રી પુજારાએ રજૂ કર્યું કે નિર્ણય લેવામાં આવે તે પહેલાં સાંભળવાની કોઈ તક આપવામાં આવતી નથી અને

હકીકતમાં એવો નિર્ણય કરવા માટે કોઈ પ્રક્રિયા અથવા કાર્યપદ્ધતિનું અનુસરણ કરવામાં આવતું નથી અને તેથી તે મનસ્વી અને ગેરકાયદેસર છે.

૯.૪ વિદ્વાન વકીલ શ્રી પુજારાએ આ સમૂહના મામલાઓમાં વિવિધ રમતો સંબંધિત જુદી જુદી અરજીઓનો ઉલ્લેખ કર્યો અને એ જ દિશામાં રજૂઆતો પણ કરી. તેમણે સન ૨૦૦૮ની સ્પેશ્યલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૯૫૭૫ નો પણ ઉલ્લેખ કર્યો, જે કુસ્તીની રમત સંબંધિત છે, અને તેમણે તા. ૨૫.૨.૧૯૮૦ તથા ૧.૮.૧૯૯૦ના સરકારના ઠરાવોનો ઉલ્લેખ કર્યો. તેમણે પરિશિષ્ટ-એચ પૃષ્ઠ ૧૧૫ નો પણ ઉલ્લેખ કર્યો, જે પ્રાથમિક શિક્ષણ નિયામકના કાર્યાલય તરફથી જિલ્લા પ્રાથમિક શિક્ષણ અધિકારીઓને પ્રમાણપત્રોની ચકાસણી અંગે લખાયેલ તા. ૧૧.૬.૨૦૦૮નું પત્ર છે, અને પૃષ્ઠ ૧૧૬નો ઉલ્લેખ કરીને તેમણે ભારપૂર્વક રજૂ કર્યું કે આ પત્ર ઉપરથી ભલે ચકાસણી અંગે અને તે પ્રક્રિયા હાથ ધરવામાં આવે તે પહેલાં લખાયેલ હોવાનું દર્શાવાતું હોય, તેમ છતાં પહેલેથી જ નક્કી કરી દેવામાં આવ્યું હતું કે ગુજરાત રેસલિંગ એસોસિયેશન, ગુજરાત સ્ટેટ વુમન્સ ફૂટબોલ એસોસિયેશન, ચાંદખેડા, ગુજરાત સ્ટેટ વુમન્સ ફૂટબોલ એસોસિયેશન, વિજયનગર દ્વારા જારી કરાયેલા પ્રમાણપત્રો પર વિચારણા કરવી નથી. તેથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી પુજારાએ જોરદાર રીતે રજૂ કર્યું કે આથી નિર્ણય લેવાયો તે રીત મનસ્વી અને દાદાગીરીપૂર્ણ હોવાનું પ્રતિબિંબિત થાય છે. વિદ્વાન વકીલ શ્રી પુજારાએ પરિશિષ્ટ-આઈ (એકત્ર) નો ઉલ્લેખ કર્યો અને રજૂ કર્યું કે પૃષ્ઠ ૧૧૭ પરનું પત્ર ભારત સરકારના યુવા બાબતો અને રમતગમત મંત્રાલય દ્વારા માન્ય

ભારતીય શૈલી કુસ્તી એસોસિયેશન ઑફ ઇન્ડિયા દ્વારા સંબોધાયેલ છે અને પૃષ્ઠ ૧૧૮ પર ભારત સરકારના યુવા બાબતો અને રમતગમત મંત્રાલયનું ઇન્ડિયન ઓલિમ્પિક એસોસિયેશનના સચિવ જનરલને ઓલિમ્પિક્સમાં કુસ્તીની રમતનો સમાવેશ કરવા બાબતનું બીજું પત્ર છે. વિદ્વાન વકીલ શ્રી પુજારાએ પૃષ્ઠ ૧૨૧ નો પણ ઉલ્લેખ કર્યો, જે યુવા બાબતો અને રમતગમત મંત્રાલય દ્વારા જારી કરાયેલ “રાષ્ટ્રીય રમતગમત મહાસંઘોને સહાય માટેની માર્ગદર્શિકા”ના પરિશિષ્ટરૂપ છે, અને રજૂ કર્યું કે તેમાં માન્યતા પ્રાપ્ત વિવિધ શાખાઓની વર્ગવાર યાદી છે અને માર્ગદર્શિકામાં માન્યતા પરત ખેંચવા તેમજ માન્યતાનું સ્થગન અથવા પરત ખેંચવાની પ્રક્રિયા અંગે જોગવાઈ કરવામાં આવી છે. તેથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી પુજારાએ રજૂ કર્યું કે જ્યારે રાજ્ય એસોસિયેશનની માન્યતા વિવાદાસ્પદ નથી, કેન્દ્રીય સ્તરે ફેડરેશન સાથેની સંલગ્નતા વિવાદાસ્પદ નથી, અને સ્પર્ધાનું આયોજન થયું હતું તે પણ વિવાદાસ્પદ નથી, ત્યારે પ્રમાણપત્રો રદ કરવા અથવા રાજ્ય એસોસિયેશન દ્વારા જારી કરાયેલા પ્રમાણપત્રો પર શંકા કરવા માટે કોઈ કારણ નથી. વિદ્વાન વકીલ શ્રી પુજારાએ પૃષ્ઠ ૧૨૮ અને ૧૩૧ પરના પત્રોનો પણ ઉલ્લેખ કર્યો. વધુમાં, વિદ્વાન વકીલ શ્રી પુજારાએ પરિશિષ્ટ-કે નો ઉલ્લેખ કર્યો, જે ગુજરાત રેસલિંગ એસોસિયેશન દ્વારા પ્રાથમિક શિક્ષણ નિયામકને સંબોધાયેલ પત્ર છે, જેમાં જણાવાયું છે કે તેમના દ્વારા નોંધવહીઓ એકત્રિત કરવામાં આવી હતી અને ભલે તેમને વધુ વિગતો રજૂ કરવાની કહેવામાં આવ્યું હતું, તેમ છતાં જુદા બહાને નોંધવહીઓ પરત આપવામાં આવી નથી.

વધુમાં, તેમાં એવું પણ જણાવાયું છે કે એસોસિયેશનના સચિવ તા. ૧૪.૪.૨૦૦૮ના રોજ ચકાસણી માટે ગાંધીનગર સ્થિત યુથ સર્વિસેસ એન્ડ કલ્ચરલ એક્ટિવિટીઝના કાર્યાલયે ગયા હતા, પરંતુ કોઈ ચકાસણી કરવામાં આવી નહોતી અને મૌખિક રીતે એમ જણાવાયું હતું કે હવે કોઈ ચકાસણી કરવાની નથી. પત્રમાં એ પણ જણાવાયું છે કે તેઓ રાષ્ટ્રીય ફેડરેશન સાથે સંલગ્ન છે, જેને ભારત સરકારના યુવા બાબતો અને રમતગમત મંત્રાલય દ્વારા માન્યતા આપવામાં આવી છે. આ પરિસ્થિતિઓમાં વિદ્વાન વકીલ શ્રી પુજારાએ રજૂ કર્યું કે નિર્ણય મનસ્વી અને ગેરકાયદેસર છે. વિદ્વાન વકીલ શ્રી પુજારાએ એ પણ રજૂ કર્યું કે પૃષ્ઠ ૧૧૫/૧૧૬ (પરિશિષ્ટ-એચ) પરનું પત્ર દર્શાવે છે કે પ્રમાણપત્રો પર વિચારણા ન કરવાની મનોદશા પહેલેથી જ બનાવી દેવામાં આવી હતી. તેમણે પૃષ્ઠ ૩૦૧-૩૦૫ પરના જવાબી સોગંદનામાનો પણ ઉલ્લેખ કર્યો.

૯.૫ વિદ્વાન વકીલ શ્રી પુજારાએ પૃષ્ઠ ૨૦૯ પરના જવાબી સોગંદનામાનો સંદર્ભ આપીને રજૂઆત કરી કે એવો તર્ક કરવામાં આવ્યો છે કે ગુજરાત રેસલિંગ એસોસિયેશન ૨૯.૫.૨૦૦૮ના રોજ શિબિરમાં હાજર હતી, પરંતુ જરૂરી વિગતો આપવામાં નિષ્ફળ ગઈ હતી અને સરકારે થોડો સમય માંગ્યો હતો. ત્યારબાદ ૩૦.૫.૨૦૦૮ના રોજ એસોસિયેશનનો એક પ્રતિનિધિ અપૂર્ણ અભિલેખ સાથે આવ્યો હતો. વિદ્વાન વકીલ શ્રી પુજારાએ રજૂઆત કરી કે એવો તર્ક કરવામાં આવ્યો છે કે ફરીથી ૧૧.૭.૨૦૦૮ના રોજ એસોસિયેશનને દસ્તાવેજો અને વિગતો સાથે બોલાવવામાં આવી હતી અને તેથી અવસર આપવામાં આવ્યો

હતો, છતાં તેઓ કોઈ વિગતો આપી શક્યા ન હોવાથી નિર્ણય લેવામાં આવ્યો. તેમ છતાં, વિદ્વાન વકીલ શ્રી પુજારાએ રજૂઆત કરી કે માન્ય રાખીએ કે એસોસિયેશનને ૧૧.૭.૨૦૦૮ના રોજ બોલાવવામાં આવી હતી અને તે હાજર રહી નહોતી અથવા અભિલેખ રજૂ કરવામાં નિષ્ફળ ગઈ હતી, તો પણ એસોસિયેશનને કાળી ચાદીમાં મૂકવા અંગેનો તા. ૧૭.૭.૨૦૦૮નો સંદેશ અથવા નિર્ણય કોઈપણ અવસર આપ્યા વિના પસાર કરવામાં આવ્યો છે, કારણ કે કોઈ અવસર અથવા સાંભળણી આપ્યા વિના તેને કાળી ચાદીમાં મૂકી શકાય ખરો? આગળ વધુ એવી પણ રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે કોઈ પ્રક્રિયાનું પાલન કર્યા વિના અથવા કુદરતી ન્યાયના નિયમોનું અનુસરણ કર્યા વિના એવો નિર્ણય લઈ શકાય ખરો, જેનો પ્રભાવ માત્ર એસોસિયેશન પર જ નહીં પરંતુ જેમને પ્રમાણપત્રો આપવામાં આવ્યા છે એવા ઉમેદવારો પર પણ પડે? વિદ્વાન વકીલ શ્રી પુજારાએ ૧૯૭૫(૧) એસ.સી.સી. ૭૦ (ફકરો ૧૫ અને ૨૦)માં અહેવાલિત ચુકાદાઓ તથા માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના ૧૯૯૪ સપ્લી. (૨) એસ.સી.સી. ૬૯૯ (ફકરો ૧૧ અને ૧૨)માં અહેવાલિત ચુકાદાઓનો સંદર્ભ આપી તેના પર આધાર રાખ્યો.

૧૦. વિશેષ નાગરિક અરજિ નં. ૯૫૭૬ ઓફ ૨૦૦૮ માં અરજદારો તરફેથી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી શાલિન મહેતાએ રજૂ કર્યું કે કેટલાક મુદ્દાઓ સામાન્ય સ્વરૂપના છે અને તેથી જે રમતો માટે આ અરજીઓ દાખલ કરવામાં આવી છે તે તમામ રમતો ઉપર તે લાગુ પડશે, તેમજ અદાલત દ્વારા મૂળવણી

માટે સંબંધિત દરેક રમતના કેટલાક હકીકતોને અલગથી વિશેષરૂપે ઉલ્લેખવામાં આવશે.

૧૦.૧ સન ૨૦૦૮ની સ્પેશ્યલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૯૮૩૬નો ઉલ્લેખ કરતાં, વિદ્વાન વકીલ શ્રી શાલિન મહેતાએ રજૂ કર્યું કે રાજ્ય સંઘ એટલે કે ગુજરાત સ્ટેટ કબડ્ડી એસોસિએશન, એમેચ્યોર કબડ્ડી ફેડરેશન ઓફ ઇન્ડિયા સાથે સંકળાયેલ છે, જે એક રાષ્ટ્રીય ફેડરેશન છે અને જેને ભારત સરકારના યુવક કાર્ય અને રમતગમત મંત્રાલય દ્વારા માન્યતા આપવામાં આવી છે. તે હેતુસર વિદ્વાન વકીલ શ્રી મહેતાએ પૃષ્ઠ ૧૪૮નો ઉલ્લેખ કર્યો, જે એમેચ્યોર કબડ્ડી ફેડરેશન ઓફ ઇન્ડિયાનો તા. ૧૬.૬.૨૦૦૮નો પત્ર છે, જેમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે એમેચ્યોર કબડ્ડી ફેડરેશન ઓફ ઇન્ડિયા, ઇન્ટરનેશનલ કબડ્ડી ફેડરેશન, એશિયન એમેચ્યોર કબડ્ડી ફેડરેશન અને ઇન્ડિયન ઓલિમ્પિક એસોસિએશન સાથે સંકળાયેલ છે, જેને પણ ભારત સરકારના યુવક કાર્ય અને રમતગમત મંત્રાલય દ્વારા માન્યતા આપવામાં આવી છે. એમેચ્યોર કબડ્ડી ફેડરેશન ઓફ ઇન્ડિયા ભારત દેશમાં કબડ્ડીની રમત અને તેની સહાયક પ્રવૃત્તિઓનું સંચાલન કરવા માટેનું એકમાત્ર મંડળ છે. તેમણે પૃષ્ઠ ૨૮નો પણ ઉલ્લેખ કર્યો, જેમાં પણ આવા સંકળાણનો તેમજ સ્પર્ધામાં ભાગ લેવા માટે ઉમેદવારોને અપાયેલા પ્રમાણપત્રોનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે. તેથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી મહેતાએ રજૂ કર્યું કે તમામ અરજદારોએ આનંદના વિધાનગર ખાતે યોજાયેલા કબડ્ડી ટુર્નામેન્ટમાં ભાગ લીધો હતો, જે અખિલ ભારતીય કબડ્ડી ટુર્નામેન્ટ હતી, અને

અરજદારોને પ્રમાણપત્રો આપવામાં આવ્યા છે, જે પૃષ્ઠ ૨૮-૨૯ પર રજૂ કરવામાં આવ્યા છે, તેમજ રાજ્ય સંઘ દ્વારા પૃષ્ઠ ૩૦ પર પ્રમાણપત્રો આપવામાં આવ્યા છે. પુનઃ, વિદ્વાન વકીલ શ્રી મહેતાએ અરજીઓ અને રજૂ કરવામાં આવેલા દસ્તાવેજોનો ઉલ્લેખ કરીને આ દલીલના સમર્થનમાં રજૂ કર્યું કે ગુજરાત સ્ટેટ કબજી એસોસિએશન એમેચ્યોર કબજી ફેડરેશન ઓફ ઇન્ડિયા સાથે સંકળાયેલ છે અને તે પોતાની વારે ભારત સરકારના યુવક કાર્ય અને રમતગમત મંત્રાલય દ્વારા માન્ય થયેલ છે. તેથી, રજૂ કરવામાં આવ્યું કે રાજ્ય સંઘ દ્વારા અપાયેલા પ્રમાણપત્રો રદ કરી શકાય નહીં, કારણ કે તે જરૂરી ધોરણો અથવા માપદંડોને પૂર્ણ કરે છે, એટલે કે રાજ્ય સંઘ રાષ્ટ્રીય સ્તરની એવી ફેડરેશન સાથે સંકળાયેલ છે જેને ભારત સરકારના યુવક કાર્ય અને રમતગમત મંત્રાલય દ્વારા માન્યતા આપવામાં આવી છે. તેથી, વિદ્વાન વકીલ શ્રી મહેતાએ રજૂ કર્યું કે સત્તાવાળાઓ દ્વારા લેવાયેલો વિવાદિત નિર્ણય મનમાનો અને ગેરકાયદેસર છે તેમજ કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોના ભંગરૂપ છે, કારણ કે વિવાદિત નિર્ણય લેવામાં આવે તે પહેલાં અરજદારોને કોઈ તક અથવા સાંભળવાની સુનાવણી આપવામાં આવી નહોતી, જેનો પ્રભાવ માત્ર રાજ્ય સંઘ પર જ નહીં પરંતુ જેમને પ્રમાણપત્રો અપાયા છે તે ઉમેદવારો પર પણ પડશે.

૧૦.૨ સન ૨૦૦૮ ની સ્પેશ્યલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૯૭૫૪નો ઉલ્લેખ કરતાં, અરજદારો તરફથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી પુજારાએ પણ પૃષ્ઠ ૮૫-૮૭ પર રજૂ કરાયેલા પત્રોની માન્યતાનો ઉલ્લેખ કરીને પોતાની દલીલને વધુ પૂરક

બનાવતાં રજૂઆત કરી કે રેલ્વે મંત્રાલયે ભાગલેનારાઓને છૂટછાટ મંજૂર કરી છે, જેના માટે પ્રમાણપત્રો જારી કરવામાં આવે છે, અને તે પોતાના જ બળે સૂચવે છે કે રાજ્ય સંઘ માન્ય છે તથા રાષ્ટ્રીય સ્તરે યોજાયેલી ટુર્નામેન્ટમાં તેની માન્યતા અને ભાગીદારી વાસ્તવિક અને સદ્ભાવપૂર્વકની છે. રાજ્ય સંઘ ઇન્ડિયાની એમેચ્યોર કબડ્ડી ફેડરેશન સાથે સંલગ્ન છે, જેને અનુસરે ભારત સરકારના યુવા બાબતો અને રમતગમત મંત્રાલય દ્વારા માન્યતા આપવામાં આવી છે. વિદ્વાન વકીલ શ્રી પુજારાએ પૃષ્ઠ ૯૬નો ઉલ્લેખ કર્યો, જે ઇન્ડિયાની એમેચ્યોર કબડ્ડી ફેડરેશનનો તા. ૧૪.૪.૨૦૦૮નો રાજ્ય સંઘને લખેલો પત્ર છે, જેમાં તા. ૨૮.૪.૨૦૦૮ થી ૧.૫.૨૦૦૮ દરમિયાન આનંદના વિધાનગર ખાતે આવી ટુર્નામેન્ટ યોજવાની પરવાનગી આપવામાં આવી છે. તેમણે પૃષ્ઠ ૯૯-૧૦૦ ઉપરના પત્રોનો પણ ઉલ્લેખ કર્યો કે આવી ટુર્નામેન્ટ ગાંધીનગર સ્થિત યુવા સેવાઓ અને સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓના કમિશનરની જાણ અને મંજૂરી બાદ ગોઠવવામાં આવી હતી. તેમણે પૃષ્ઠ ૧૦૧ પર ગુજરાત રાજ્ય કબડ્ડી એસોસિએશનના તા. ૧૭.૭.૨૦૦૮ના પત્રનો પણ ઉલ્લેખ કર્યો અને નિર્ણયની તારીખ સાથે સુસંગત આવતી તે તારીખ પર વિશેષ ભાર મૂક્યો તથા રજૂ કર્યું કે તેમાંથી સ્પષ્ટ થાય છે કે નિર્ણય કેવી રીતે લેવાયો છે. વિદ્વાન વકીલ શ્રી પુજારાએ રજૂ કર્યું કે આ પત્ર ખાસ કરીને ગુજરાત રાજ્ય કબડ્ડી એસોસિએશન દ્વારા તે જારી કરેલા પ્રમાણપત્રોની ચકાસણીના હેતુસર સંબોધાયેલો છે અને તેમાં સ્પષ્ટીકરણ આપેલું છે કે ટુર્નામેન્ટ ઇન્ડિયાની એમેચ્યોર કબડ્ડી ફેડરેશનની

તા. ૧૬/૬/૨૦૦૮ની પત્ર દ્વારા મંજૂરી સાથે યોજવામાં આવી હતી અને યજમાન રાજ્યની ટીમોની ભાગીદારી અંગે કોઈ મર્યાદા નથી. તેમણે વધુમાં રજૂ કર્યું કે રાજ્ય સંઘને જિલ્લા સ્તરની એકમોની સંલગ્નતા પ્રાપ્ત છે. તેમણે પ્રવેશ ફોર્મ અને અન્ય વિગતોનો પણ ઉલ્લેખ કરીને રજૂ કર્યું કે નિર્ણય મનસ્વી અને ગેરકાયદેસર છે. તેથી, વિદ્વાન વકીલ શ્રી પુજારાએ રજૂ કર્યું કે નોંધ પર એવું કશું નથી, જેના આધારે ગુજરાત રાજ્ય કબડ્ડી એસોસિએશન દ્વારા પ્રમાણપત્રો આપવામાં આવેલ અરજદારોને લાભ નકારી શકાય.

૧૦.૩ તે જ રીતે, વિદ્વાન વકીલ શ્રી શાલીન મહેતાએ એથલેટિક્સ રમત અંગેની સ્પેશ્યલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૯૮૩૧/૨૦૦૮નો ઉલ્લેખ કર્યો. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે એથલેટિક્સ ફેડરેશન ઓફ ઇન્ડિયા યુવક બાબતો અને રમતગમત મંત્રાલય, ભારત સરકાર દ્વારા માન્યતા પ્રાપ્ત રાષ્ટ્રીય સંસ્થા છે. તેમણે વધુમાં રજૂ કર્યું હતું કે ગુજરાત સ્ટેટ એમેર્યોર એથલેટિક્સ એસોસિએશન રાજ્ય સ્તરની એવી સંસ્થા છે, જેના સાથે ટ્રેક ટ્રોટર્સ સ્પોર્ટ્સ ક્લબ પણ સંલગ્ન છે, જેના દસ્તાવેજો રજૂ કરવામાં આવ્યા છે, અને આ સંસ્થા રાષ્ટ્રીય સ્તરની ફેડરેશન સાથે સંલગ્ન છે, જેને યુવક બાબતો અને રમતગમત મંત્રાલય, ભારત સરકાર દ્વારા માન્યતા આપવામાં આવી છે. આંક ૩૩૫, ૩૩૬, ૩૩૭ અને ૩૩૮નો ઉલ્લેખ કરતાં વિદ્વાન વકીલ શ્રી મહેતાએ વધુમાં રજૂ કર્યું હતું કે આંક ૩૩૫ પરના પત્રમાંથી, જે સચિવ, ચેમ્પિયન સ્પોર્ટ્સ ક્લબ દ્વારા સચિવ, ટ્રેક ટ્રોટર્સ સ્પોર્ટ્સ ક્લબ, મહેસાણા, ગુજરાતને મહારાષ્ટ્રના ઠાણે ખાતે

એએફઆઈ અને એમએએએના આશ્રય હેઠળ યોજનારી રાષ્ટ્રીય સ્તરની કોસ કન્ટ્રી ચેમ્પિયનશિપ માટે પ્રવેશો અથવા નામનિર્દેશનો મોકલવા બાબત સંબોધવામાં આવ્યો છે, તે સ્પષ્ટ થાય છે. તેમણે આંક ૩૩૬નો ઉલ્લેખ કર્યો, જે મહારાષ્ટ્ર એમેચ્યોર એથલેટિક એસોસિએશન દ્વારા લખાયેલ પત્ર છે, જેથી એ બાબત પર ભાર મૂકવામાં આવે કે મહારાષ્ટ્ર એમેચ્યોર એથલેટિક એસોસિએશને સર્વભારતીય ટુર્નામેન્ટનું આયોજન કર્યું હતું અને ગુજરાતના ભાગલેનારોએ તેમાં ભાગ લીધો હતો. તેમણે આંક ૩૩૭ પરના ગુજરાત સ્ટેટ એમેચ્યોર એથલેટિક્સ એસોસિએશન દ્વારા સચિવ, ટ્રેક ટ્રોટર્સ સ્પોર્ટ્સ ક્લબ, ગાંધીનગરને લખાયેલા પત્ર તથા વધુ પત્રવ્યવહારનો ઉલ્લેખ કર્યો, જેથી ભાગલેનારોએ વાસ્તવમાં ભાગ લીધો હતો તે સાબિત થાય. તેમણે આંક ૩૩૮/એનો ઉલ્લેખ કર્યો, જે એથલેટિક ફેડરેશન ઓફ ઇન્ડિયા, નવી દિલ્હી દ્વારા જનરલ સેક્રેટરી, મહારાષ્ટ્ર એમેચ્યોર એથલેટિક્સ એસોસિએશનને લખાયેલ પત્ર છે, જેમાં આવી ટુર્નામેન્ટ યોજવા માટે પરવાનગી આપવામાં આવી છે.

૧૦.૪ વિદ્વાન વકીલ શ્રી પૂજારાએ પણ વોલીબોલ રમતના સંદર્ભમાં સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૯૭૮૦ ઓફ ૨૦૦૮ તથા અન્ય બાબતોનો ઉલ્લેખ કરીને એ જ દિશામાં રજૂઆતો કરી હતી. તેમણે અનુબંધક-એફ (કોલી.) નો ઉલ્લેખ કર્યો, જે ટુર્નામેન્ટ આયોજિત કરવા માટે પરવાનગી મંજૂર કરવા બાબત ગુજરાત સ્ટેટ વોલીબોલ એસોસિએશનનો પત્ર છે અને પૃષ્ઠ ૮૧ પરનો ૨૨.૧.૨૦૦૮ના રોજનો વોલીબોલ ફેડરેશન ઓફ ઇન્ડિયાનો પત્ર છે, જે

૭.૨.૨૦૦૮થી ૧૦.૨.૨૦૦૮ દરમિયાન યોજનારી ઓલ ઇન્ડિયા વોલીબોલ ટુર્નામેન્ટમાં ભાગ લેવા માટેના આમંત્રણ સંબંધિત છે. તેમણે અનુબંધક-ઈ (કોલી.) નો પણ ઉલ્લેખ કર્યો, જે ફરીથી ગાંધીનગરના યુથ સર્વિસિસ એન્ડ કલ્ચરલ એક્ટિવિટીઝ વિભાગ દ્વારા તમામ જિલ્લા પ્રાથમિક શિક્ષણ અધિકારીઓ, જિલ્લા શિક્ષણ સમિતિ, જિલ્લા પંચાયતને જારી કરાયેલ પત્ર છે, જે જારી કરવામાં આવેલા પ્રમાણપત્રોની ચકાસણી અંગે છે, અને રજૂ કર્યું કે આ પત્ર તારીખ ૯.૩.૨૦૦૮નો છે. તેમણે સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૯૫૭૪ ઓફ ૨૦૦૮માં સરકાર દ્વારા દાખલ કરાયેલા જવાબી સોગંદનામાનો પણ ઉલ્લેખ કર્યો અને રજૂ કર્યું કે એ જ માપદંડ લાગુ કરવામાં આવ્યો છે અને લેવાયેલો નિર્ણય મનસ્વી છે. એમ રજૂ કરવામાં આવ્યું કે હાલના કેસમાં પણ ગુજરાત સ્ટેટ વોલીબોલ એસોસિએશન, વોલીબોલ ફેડરેશન ઓફ ઇન્ડિયા સાથે સંલગ્ન છે, અને તે સંસ્થા આગળ જઈને ભારત સરકારના યુવા બાબતો અને રમતગમત મંત્રાલય દ્વારા માન્યતા પ્રાપ્ત છે. તેથી, ઉક્ત રાજ્ય એસોસિએશન દ્વારા જારી કરાયેલા પ્રમાણપત્રો નામંજૂર કરવામાં આવે તે માટે કોઈ કારણ નથી.

૧૧. શ્રી સુનિત એસ. શાહ, વિદ્વાન સરકારી વકીલે, તા. ૨૫.૨.૧૯૮૦ અને ૧.૮.૧૯૮૦ના સરકારના ઠરાવોનો ઉલ્લેખ કરીને રજૂ કર્યું કે તે સરકારની રમતગમત અને રમતવીરોને પ્રોત્સાહન આપવાની યોજના અથવા નીતિનો સંદર્ભ આપે છે અને રમતગમત તથા રમતવીરોને પ્રોત્સાહન આપવા હેતુથી એવી નીતિ ઘડવામાં આવી છે કે જેના દ્વારા વિદ્યાસહાયકની ભરતીમાં આવા

રમતવીરોને પ્રાધાન્યરૂપે અધિક ૫% ગુણ આપવામાં આવે છે. વિદ્વાન સરકારી વકીલ શ્રી શાહે રજૂ કર્યું કે આ યોજના કોઈ અનામત જોગવાઈ કરતી નથી અને મોટી સંખ્યામાં રમતવીરો ઉપલબ્ધ હોવા જોઈએ તેવી કલ્પના પણ કરતી નથી. તેમણે સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૯૫૭૭ ઓફ ૨૦૦૮માં પસાર કરાયેલા હુકમનો (કોરમ: ભગવતી પ્રસાદ, જે., ન્યાયમૂર્તિ) તથા સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૪૬૨૪ ઓફ ૨૦૦૭ અને અન્ય સંલગ્ન મામલાઓમાં પસાર કરાયેલા હુકમનો (કોરમ: એચ.કે. રાઠોડ, જે., ન્યાયમૂર્તિ) ઉલ્લેખ કરીને રજૂ કર્યું કે સ્પોર્ટ્સ એસોસિએશનો અથવા ક્લબો દ્વારા જારી કરવામાં આવતા અનિયમિત અથવા ખોટા પ્રમાણપત્રો સંબંધે કેટલીક ફરિયાદો હતી, જેના આધારે અધિક ૫% ગુણનો દાવો કરવામાં આવે છે, જેનાથી અન્ય પ્રતિભાશાળી/સામાન્ય ઉમેદવારો પર અયોગ્ય રીતે અગ્રતા મેળવી લેવાનો પરિણામ સર્જાય. વિદ્વાન સરકારી વકીલ શ્રી શાહે રજૂ કર્યું કે જુદા જુદા જિલ્લાઓ દ્વારા હાથ ધરવામાં આવેલી ભરતી પ્રક્રિયામાં એકરૂપતા ન હોવાથી વિવાદવાહક કાર્યવાહી ઊભી થઈ હતી અને તેથી હવે વિધાસહાયકની આશરે ૧૦૨૨૫ જગ્યાઓ જુદા જુદા જિલ્લાઓ દ્વારા ભરવાની છે અને આશરે ૨૬૦૦૦ ઉમેદવારોએ અરજીઓ કરી છે. વિદ્વાન સરકારી વકીલ શ્રી શાહે રજૂ કર્યું કે એક જ ઉમેદવારોએ જુદા જુદા જિલ્લાઓમાં અરજી કરી હોઈ શકે છે અને તેથી ઉમેદવારો દ્વારા બહુવિધ અરજીઓ થયેલી હશે.

૧૨. વિદ્વાન સરકારી વકીલ શ્રી શાહે રજૂઆત કરી કે આ હકીકતોની પૃષ્ઠભૂમિમાં એનું મૂળવપું જરૂરી છે કે પડકારાયેલ નિર્ણયને મનસ્વી અને ગેરકાયદેસર કહી શકાય કે કેમ. તેમણે રજૂઆત કરી કે જ્યારે કેટલીક હકીકતો સરકારના ધ્યાન પર લાવવામાં આવી, ત્યારે સમિતિ દ્વારા તપાસણી કરાવવાનો નિર્ણય કરવામાં આવ્યો. તે હેતુસર તેમણે ફોર્મ નં. ૨ નો ઉલ્લેખ કર્યો અને તે ઉમેદવારોને કઈ રીતે જારી કરી શકાય અને કોના દ્વારા જારી કરી શકાય તે બાબત ઉપર વિશેષ ભાર મૂક્યો. તે હેતુસર તેમણે તા. ૨૫.૨.૧૯૮૦ ના સરકારી ઠરાવનો ઉલ્લેખ કર્યો અને રજૂઆત કરી કે આ સરકારી ઠરાવમાં ઉલ્લેખ્યા મુજબ, જારી થનારા પ્રમાણપત્રોના આધારે પ્રાથમિકતા તરીકે ૫% ગુણ આપવા પડે અને ઠરાવની કલમ (૪) માં જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે અનુસૂચિ 'ખ' મુજબ આવું પ્રમાણપત્ર તેમાં દર્શાવેલ સત્તાધિકારી દ્વારા, એટલે કે રાષ્ટ્રીય સ્તરની રમતગમત માટે નેશનલ ફેડરેશનના સચિવ અથવા સ્ટેટ એસોસિએશન દ્વારા, જારી કરી શકાય. વધુમાં, તેમાં ઉક્ત સત્તાધિકારી દ્વારા પ્રમાણપત્રોની ચકાસણી અને તપાસણીના પાસાનો પણ ઉલ્લેખ છે. તેથી, વિદ્વાન સરકારી વકીલ શ્રી શાહે રજૂઆત કરી કે માત્ર ખરા પ્રમાણપત્રો અને ખરા ઉમેદવારોને જ પ્રાથમિકતા મળે તેની ખાતરી કરવા માટે તપાસણી અથવા ચકાસણી કરવી એ સરકારનો અધિકાર પણ છે અને ફરજ પણ છે. તેમણે તા. ૧૧.૧૦.૨૦૦૫ ના સરકારી પરિપત્રનો પણ ઉલ્લેખ કર્યો, જેમાં અગાઉના ઠરાવોનો પણ ઉલ્લેખ કરીને એ સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યું છે કે એ જ નીતિ અમલમાં રહેશે. જોકે, તેમાં અગાઉના

વાદવિવાદ, એટલે કે સ્પેશ્યલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૧૪૦૯૭/૨૦૦૪, નો ઉલ્લેખ છે કે આ અદાલતે એકરૂપતા અંગે અવલોકન કર્યું હતું.

૧૩. તેથી માનનીય સરકારી વકીલ શ્રી શાહે રજૂ કર્યું કે જેના આધારે અગ્રતા માંગવામાં આવે છે તે પ્રમાણપત્રોની ચકાસણી અથવા સૂક્ષ્મ તપાસ કરવી સામાવાળા સરકારનો હક પણ છે અને ફરજ પણ છે. માનનીય સરકારી વકીલ શ્રી શાહે રજૂ કર્યું કે તે માટે સમિતિ દ્વારા કાર્યવાહી હાથ ધરવામાં આવી હતી અને જેઓએ પ્રમાણપત્રો જારી કર્યા હતા તેવી રાજ્યસ્તરીય ક્રીડા સંસ્થાઓને સંબંધિત સામગ્રી સાથે હાજર રહેવા માટે બોલાવવામાં આવી હતી. તે હેતુસર તેમણે ગુજરાત રાજ્ય મહિલા ક્રૂટબોલ એસોસિએશન સંબંધિત સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૯૫૭૪ ઓફ ૨૦૦૮ સહિતની વિવિધ અરજીઓના અભિલેખોનો ઉલ્લેખ કર્યો અને રજૂ કર્યું કે જ્યારે ઉક્ત એસોસિએશન સંબંધિત વિગતો સાથેનો અભિલેખ રજૂ કરી શક્યું નહોતું અને જે પ્રમાણપત્રો જારી કરવામાં આવ્યા હતા તે તપાસમાં ખોટા હોવાનું જણાયું, ત્યારે તેથી આવા પ્રમાણપત્રોને મંજૂરી ન આપવાનો અથવા તેઓને રદ કરવાનો નિર્ણય લેવાયો. તેમણે ગાંધીનગરના પ્રાથમિક શિક્ષણ નિયામક દ્વારા દાખલ કરાયેલ જવાબી સોગંદનામાના પૃષ્ઠ ૧૫૫નો ઉલ્લેખ કર્યો અને રજૂ કર્યું કે જ્યારે સરકારને જાણ થઈ કે કેટલીક એસોસિએશનો/સંસ્થાઓ બોગસ પ્રમાણપત્રો વહેંચી રહી હતી અને વિધાસહાયકની ભરતીમાં આ અગ્રતા મેળવવા માટે ઉમેદવારો દ્વારા તેનો ઉપયોગ કરવામાં આવતો હતો, ત્યારે ચકાસણી/સૂક્ષ્મ તપાસ કરવામાં આવી

હતી. તેમણે ખાસ કરીને પરિષેદ પનો ઉલ્લેખ કર્યો અને રજૂ કર્યું કે જેમ દલીલ કરવામાં આવી છે તેમ, દરેક ક્રીડા માટે માત્ર એક જ માન્ય એસોસિએશન હોય છે, એટલે કે તો નેશનલ ફેડરેશન, જેને ભારત સરકારના યુવા બાબતો અને ક્રીડા મંત્રાલય દ્વારા માન્યતા આપવામાં આવેલી હોય, અથવા ઇન્ડિયન ઓલિમ્પિક એસોસિએશન. એ જ રીતે, રાજ્યસ્તરે પણ માત્ર એક જ એવી એસોસિએશન હોય છે જે નેશનલ ફેડરેશન સાથે સંલગ્ન હોય. જોકે, પ્રમાણપત્રોની ચકાસણી માટે યુવા સેવાઓ અને સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓના કમિશનર દ્વારા આયોજિત શિબિરમાં ૨ મહિલા ક્રૂટબોલ એસોસિએશનો હાજર રહી હતી અને એમાથી એકપણ પોતાને નેશનલ ફેડરેશન સાથેની માન્યતા અથવા સંલગ્નતા સ્થાપિત કરી શકી નહોતી. માનનીય સરકારી વકીલ શ્રી શાહે તે હેતુસર પરિશિષ્ટ-સી અને ડીનો ઉલ્લેખ કર્યો. તેમણે વધુમાં ગાંધીનગરના યુવા સેવાઓ અને સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓના કમિશનરને સંબોધીને ગુજરાત રાજ્ય મહિલા ક્રૂટબોલ એસોસિએશન, ચાંદખેડા દ્વારા લખાયેલ તા. ૧૩.૭.૨૦૦૮ના પરિશિષ્ટ-ડી ખાતેના પત્રનો ખાસ ઉલ્લેખ કર્યો, જેમાં જણાવાયું છે કે એસોસિએશન રાષ્ટ્રીય સ્તરની ફેડરેશન સાથે સંલગ્ન છે, પરંતુ કોઈ પત્ર અથવા પ્રમાણપત્ર રજૂ કરી શકાયું નથી અને ભાગ લેનારોએ એસોસિએશન મારફતે ભાગ લીધો છે. ફરીથી, તેમણે તા. ૧૩.૭.૨૦૦૮ના બીજા એક પત્રનો ઉલ્લેખ કર્યો, જેમાં અલગ સરનામું છે અને તે પણ યુવા સેવાઓ અને સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓના કમિશનરને જ સંબોધાયેલ છે, અને તેમણે ખાસ કરીને પૃષ્ઠ ૧૮૨નો ઉલ્લેખ કરીને ભારપૂર્વક

જાણાવ્યું કે તેમાં કહેવામાં આવ્યું છે કે આ એસોસિએશન રાજ્યસ્તરીય એસોસિએશન અથવા રાષ્ટ્રીય સ્તરની ફેડરેશન અથવા ઇન્ડિયન ઓલિમ્પિક એસોસિએશન સાથે સંકળાયેલ છે. કોઈ પ્રમાણપત્ર અથવા પુરાવો રજૂ કરવામાં આવ્યો નથી અને ટૂંક સમયમાં રજૂ કરવામાં આવશે એમ જાણાવાયું છે. તેમણે વધુમાં રજૂ કર્યું કે ગુજરાત રાજ્ય મહિલા ક્રીકેટ એસોસિએશનના પ્રમુખ શ્રી નટુભાઈ પરમારે પદાધિકારીઓમાં ફેરફાર અંગે પત્ર લખ્યો હતો અને શ્રી સંજય જોશીને એસોસિએશનના સચિવ તરીકે નિયુક્ત કરવામાં આવ્યા છે અને તે પણ જાણાવાયું છે કે બે એસોસિએશનો વચ્ચે વિવાદ હતો અને તેમનો વિવાદ ઉકેલાય ત્યાં સુધી કોઈ પ્રમાણપત્ર જારી ન કરવું. એ જ રીતે, અન્ય પત્રો પણ છે. માનનીય સરકારી વકીલ શ્રી શાહે રજૂ કર્યું કે તેથી યુવા સેવાઓ અને સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓના કમિશનરે ઇન્ડિયન ઓલિમ્પિક એસોસિએશનના પ્રમુખને પત્ર લખીને રાષ્ટ્રીય ફેડરેશનોની યાદી ઉપલબ્ધ કરાવવા વિનંતી કરી હતી, કારણ કે રાષ્ટ્રીય સ્તરે ૨ ફેડરેશનો છે અને રાજ્યસ્તરે પણ ૨ મહિલા ક્રીકેટ એસોસિએશનો છે, જેના વિષયમાં પણ વિવાદ છે. તે હેતુસર શ્રી શાહે પૃષ્ઠ ૧૮૫ પરનો તા. ૨૯.૮.૨૦૦૨નો એક પત્ર ઉલ્લેખ્યો, જે એક એમ.પી. દ્વારા બીજા એમ.પી.ને ૨ ફેડરેશનના વિલીનીકરણના મુદ્દા અંગે સંબોધવામાં આવ્યો હતો.

૧૪. આ પરિસ્થિતિઓમાં, વિદ્વાન સરકારી વકીલ શ્રી શાહે રજૂ કર્યું કે અદાલત પણ અભિલેખની તપાસ કરે તે આવશ્યક છે અને તેનાથી સ્પષ્ટ થશે કે સંઘોને, ખાસ કરીને તે ૩ સંઘોને જેમના પ્રમાણપત્રોને મંજૂરી આપવામાં આવી નથી

અથવા રદ કરવામાં આવ્યા છે, અભિલેખ રજૂ કરવા કહેવામાં આવ્યા હતા અને તેમણે અભિલેખ રજૂ કરવામાં નિષ્ફળ જતા, વિવાદિત નિર્ણય લેવામાં આવ્યો છે. તેથી, શ્રી શાહે જોરપૂર્વક રજૂ કર્યું કે સમિતિએ લીધેલો નિર્ણય ખોટો હતો અથવા પક્ષપાતપૂર્ણ હતો એવું કહી શકાય ખરો? શ્રી શાહે રજૂ કર્યું કે ગેરરીતિઓ બાબતે સરકારના ધ્યાન પર આવ્યા પછી, સમિતિ દ્વારા કેમ્પોમાં તપાસ/ચકાસણી હાથ ધરવામાં આવી હતી અને તક આપ્યા પછી પણ, સંઘો સંબંધિત અભિલેખ રજૂ કરવામાં નિષ્ફળ ગયા હોવાથી નિર્ણય લેવામાં આવ્યો છે અને તેથી મનસ્વીપણા અથવા કુદરતી ન્યાયના નિયમોના ઉદ્દંઘન અંગેની રજૂઆત સ્વીકારી શકાય તેમ નથી.

૧૫. આ હેતુસર, વિદ્વાન સરકારી વકીલ શ્રી શાહે મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન ઓફ દિલ્લી વિ. કિમત રાય ગુપ્તા અને અન્યના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલતના માનનીય ચુકાદા, જે ૨૦૦૭ (૭) એસ.સી.સી. ૩૦૯ માં અહેવાલિત છે, તેનો ઉલ્લેખ કર્યો અને તેના પર નિર્ભર રહ્યા.

૧૬. વિદ્વાન સરકારી વકીલ શ્રી શાહે રજૂ કર્યું કે નિર્ણય સાચો છે કે ખોટો તે એક અલગ પાસું છે, પરંતુ શું એવું કહી શકાય કે નિર્ણય લેવાની પ્રક્રિયા ન્યાયસંગત નથી? વધુમાં રજૂ કરવામાં આવ્યું કે ન્યાયિક પુનર્વિચારક્ષેત્રની વ્યાપ્તિ પણ સુસ્પષ્ટ રીતે નિર્ધારિત અને મર્યાદિત છે અને અદાલત નિર્ણય લેવાની પ્રક્રિયાનું

પરીક્ષણ કરી શકે છે, જે નિર્ણયની ચુકિતપૂર્ણતા તેમજ તે પક્ષપાતપૂર્ણ અથવા મનસ્વી ન હતો તે હકીકતને પ્રતિબિંબિત કરશે.

૧૭. વિદ્વાન સરકારી વકીલ શ્રી શાહે તેથી રજૂ કર્યું કે થોડા મુદ્દાઓને ઉજાગર કરવા અથવા ધ્યાનમાં રાખવા જરૂરી છે કે વિધાસહાયકના પદ પરની ભરતી જાહેર રોજગારના સ્વરૂપની છે. બીજું, વિધાસહાયકના પદ પરની ભરતી જાહેર રોજગાર હોવાને કારણે પારદર્શિતા અને પ્રતિભા એ બે માપદંડો છે, જેઓની મૂળવણી કરવી આવશ્યક છે. ત્રીજું, કોઈપણ વ્યક્તિને કોઈ અયોગ્ય લાભ મેળવવા માટે સુનિયોજિત ગેરરીતિ અથવા અનિયમિતતાને ચાલુ રાખવાની પરવાનગી આપી શકાતી નથી, કારણ કે તે પરિણામે પ્રતિભાશાળી ઉમેદવારોના હકો પર પ્રહાર થાય. ચોથું, સરકારની ભૂમિકા. વિદ્વાન સરકારી વકીલ શ્રી શાહે રજૂ કર્યું કે સરકાર નીતિ ઘડે છે અને તે નીતિનો અમલ તથા દેખરેખ થવી જોઈએ. તેથી, થોડી એકરૂપતા રહે અને કોઈ ગેરરીતિ ન થાય તે જોવા માટે ચકાસણીની કાર્યવાહી હાથ ધરવામાં આવી છે અને તપાસ/ચકાસણી દરમિયાન કેટલીક અનિયમિતતાઓ મળી આવી છે, જેના આધારે આક્ષેપિત નિર્ણય લેવામાં આવ્યો છે. આ હેતુસર વિદ્વાન સરકારી વકીલ શ્રી શાહે વિવિધ અરજીઓનો સંદર્ભ આપ્યો અને ગુજરાત સ્ટેટ પુમન્સ ફૂટબોલ એસોસિએશન તરફથી પુમન્સ ફૂટબોલ ફેડરેશનને તેમજ કુસ્તી, કબડ્ડી, એથલેટિક્સ વગેરે જેવી રમતો માટે ટુર્નામેન્ટો યોજવાની મંજૂરી માંગતા રાજ્ય સંઘો દ્વારા સંબોધાયેલ પત્રોની પણ વિગતવાર ચર્ચા કરી, અને સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૯૫૭૪ ઓફ

૨૦૦૮ તથા સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૯૫૭૫/૦૮ નો ઉલ્લેખ કરતાં, તારીખોથી સ્પષ્ટ થતી રીતે ટુર્નામેન્ટ પૂર્ણ થાય તે પહેલાં જ પ્રમાણપત્રો આપવામાં આવ્યા હતા, તે હદ સુધી ટુર્નામેન્ટ કેવી રીતે આયોજિત અને સંચાલિત કરવામાં આવી હતી તે દર્શાવ્યું. તેથી તેમણે આ પાસાને ભારપૂર્વક અને સ્પષ્ટ રીતે સંદર્ભિત કર્યો કે વિધાસહાયકના પદ માટે ભરતી અંગેનો નિર્ણય અથવા જાહેર જાહેરાત માર્ચ મહિનામાં જાહેર પ્રસિદ્ધિ દ્વારા પ્રકાશિત થયા પછી, આ ટુર્નામેન્ટો રમતોના સંઘો દ્વારા આયોજિત કરાયા હોવાનું કહેવાય છે, જેના માટે ફેડરેશનોને પત્રો લખવામાં આવ્યા હતા અને તેમણે આ પાસાઓ જાણી વિના મંજૂરી આપી હતી અને તેના આધારે કહેવાતી ટુર્નામેન્ટો આયોજિત કરવામાં આવી હતી અને તે આધાર પર દાવો કરવામાં આવે તે માટે પ્રમાણપત્રો વહેંચવામાં આવ્યા હતા. ફરીથી, તેમણે ટુર્નામેન્ટોના સ્વરૂપ અને ભાગીદારીનો ઉલ્લેખ કરીને દર્શાવ્યું કે રાષ્ટ્રીય ટુર્નામેન્ટ હોવા છતાં યોગ્ય ભાગીદારી નહોતી, કારણ કે તેમાં માત્ર થોડાંક જ દળોએ ભાગ લીધો હતો અને ગુજરાત રાજ્યમાંથી જ એકથી વધુ દળોએ ભાગ લીધો હતો. તેથી, ફરીથી તેમણે ભારપૂર્વક રજૂ કર્યું કે આ પાસાને પૃષ્ઠભૂમિમાં રાખીને સરકારે પોતાની નીતિ પર વિચાર કરવો આવશ્યક છે, જેના માટે તેમણે ફરી સરકારના ઠરાવો/પરિપત્રો તા. ૨૫.૨.૧૯૮૦, ૧.૮.૧૯૯૦, ૧૧.૧૦.૨૦૦૫ નો સંદર્ભ આપ્યો.

૧૮. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે નીતિ બનાવવામાં આવી છે, પરંતુ નિર્ધારિત કરાયેલ આવશ્યકતા અથવા માપદંડોનું પાલન કરવું આવશ્યક છે.

હાલના કેસના હકીકતોમાં, આવા માપદંડો અથવા ધોરણો પૂર્ણ કરવામાં આવ્યા છે કે નહીં અને સરકારને આવી યોજનાની ચકાસણી તથા દેખરેખ કરવાનો અધિકાર છે કે નહીં, તે તપાસવું આવશ્યક છે. શ્રી શાહે વધુમાં એવી પણ રજૂઆત કરી હતી કે જેમની તરફથી પ્રમાણપત્રો જારી કરવામાં આવ્યા હતા તેવી કેટલીક એસોસિયેશનો નિર્ધારિત માપદંડો અથવા ધોરણો પૂર્ણ કરવામાં નિષ્ફળ ગઈ હોવાથી, તેમને તે બાબતે સંતોષકારક રીતે સ્પષ્ટતા કરવા જણાવવામાં આવ્યું હતું; પરંતુ તેઓ આવશ્યક ધોરણો સંતોષવામાં નિષ્ફળ ગયા, જેના પરિણામે તેઓ દ્વારા જારી કરાયેલા પ્રમાણપત્રોને મંજૂરી ન આપવાનો અથવા રદ કરવાનો વિવાદિત નિર્ણય લેવાયો.

૧૯. તે હેતુસર, શ્રી શાહે ઉપરોક્ત મુજબ જણાવાયેલા સરકારના ઠરાવોના સ્વરૂપમાં રહેલી માર્ગદર્શિકાઓનો તેમજ ભારત સરકારના યુવા બાબતો અને રમતગમત મંત્રાલય દ્વારા જારી કરાયેલ માર્ગદર્શિકાઓનો પણ ઉલ્લેખ કર્યો, જેમાં “રાષ્ટ્રીય રમતગમત સંઘોને સહાય માટેની માર્ગદર્શિકાઓ” નો ઉલ્લેખ છે. તેમણે ખાસ કરીને પ્રસ્તાવનાનો ઉલ્લેખ કરીને ભારપૂર્વક રજૂ કર્યું કે આ માર્ગદર્શિકાઓમાં પણ રમતવીરોને પ્રોત્સાહન આપવાની નીતિનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે. શ્રી શાહે પરિચ્છેદ ૮.૭ નો પણ ઉલ્લેખ કર્યો, જેમાં ‘રાષ્ટ્રીય ચેમ્પિયનશિપ’ નો ઉલ્લેખ છે, અને ભારપૂર્વક રજૂ કર્યું કે અદાલત તપાસી શકે કે આ સ્પર્ધાઓને રાષ્ટ્રીય ચેમ્પિયનશિપના ધોરણની કહી શકાય કે નહીં.

૨૦. વિદ્વાન સરકારી વકીલ શ્રી શાહે રજૂ કર્યું કે અરજીકર્તાઓ જેવા ઉમેદવારોને વિચારણા માટેનો અધિકાર છે અને તેમણે નીતિ હેઠળ લાભનો દાવો કર્યો છે. પરંતુ, સરકાર દ્વારા લેવાયેલો નિર્ણય પક્ષપાતપૂર્ણ કહી શકાય ખરો? એમ રજૂ કરવામાં આવ્યું કે એવો નિર્ણય લેતી વખતે નિર્ણય પર પહોંચતા પહેલાં સંબંધિત પરિસ્થિતિઓ અને અભિલેખ પરની સામગ્રીનો વિચાર કરવામાં આવ્યો હતો કે નહીં, તે અદાલત દ્વારા તપાસવાનું આવશ્યક છે.

૨૧. વિદ્વાન સરકારી વકીલ શ્રી શાહે તેથી રજૂ કર્યું કે માર્ગદર્શિકાઓમાંથી જણાય છે તેમ આ સિદ્ધાંત સ્વીકારવામાં આવ્યો છે કે રાષ્ટ્રીય સ્તરે રાજ્યના પ્રતિનિધિત્વ માટે માત્ર એક જ ટીમ હોવી જોઈએ અને આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરે પ્રતિનિધિત્વ માટે એક જ રાષ્ટ્રીય ટીમ હોવી જોઈએ, અને આ માપદંડનું પાલન કરવામાં આવ્યું નથી, કારણ કે અનેક ટીમોએ રાષ્ટ્રીય સ્પર્ધાઓમાં ભાગ લીધો છે, જે પોતે જ ગેરકાયદેસર છે. વધુમાં, તેમણે ખાસ કરીને ખંડ (સી) નો ઉલ્લેખ કર્યો, જે આ મુજબ છે, “રાષ્ટ્રીય સ્પર્ધાઓના સમયપત્રકો.” તેમણે પરિચ્છેદ ૮.૭ નો પણ ઉલ્લેખ કરીને સૂચવ્યું કે રાષ્ટ્રીય સ્તરની સ્પર્ધાઓ અને તેમાં ભાગીદારી કેવી રીતે આયોજિત થવી જોઈએ. રજૂ કરવામાં આવ્યું કે તેમાં સ્પષ્ટપણે નિરીક્ષાયું છે કે ફેડરેશનો એ વાત સુનિશ્ચિત કરવા માટે પગલાં લેશે કે તમામ સંલગ્ન એકમોના ભાગલેદારો રાષ્ટ્રીય સ્તરની ચેમ્પિયનશિપમાં ભાગ લે, અને જો ૭૫% કરતાં ઓછા સંલગ્ન એકમો ભાગ લે, તો સહાયની માત્રામાં ૨૫% ઘટાડો કરવામાં આવશે અને જો ૫૦% કરતાં ઓછા સંલગ્ન એકમો ભાગ લે, તો

કોઈ અનુદાન આપવામાં આવશે નહીં. તેમણે રજૂ કર્યું કે આ વિવાદાસ્પદ નથી કે રાષ્ટ્રીય સ્તરની સ્પર્ધાઓમાં ગુજરાત તરફથી એક કરતાં વધુ ટીમોએ ભાગ લીધો હતો અને રાજ્યની બહારથી માત્ર થોડાક ટીમોએ ભાગ લીધો હતો.

૨૨. વિદ્વાન સરકારી વકીલ શ્રી શાહે ખાસ કરીને કબજી સંબંધિત એસ.સી.એ. નં. ૯૭૫૪ ઓફ ૨૦૦૮ જેવી કેટલીક અરજીઓનો ઉલ્લેખ કરીને રજૂઆત કરી કે ભાગીદારી સંબંધિત રમતગમતના પ્રમાણપત્રો ૨૮.૪.૨૦૦૮ થી ૧.૫.૨૦૦૮ સુધીની તારીખો દર્શાવીને જારી કરવામાં આવ્યા છે. ભરતી પ્રક્રિયાની જાહેરાત બાદ ઉતાવળમાં આ ટુર્નામેન્ટનું આયોજન કરવામાં આવ્યું છે. તે હેતુસર તેમણે ૧૪.૪.૨૦૦૮ તારીખના એમેચ્યોર કબજી ફેડરેશન ઓફ ઇન્ડિયાનું પૃષ્ઠ ૯૬ પરનું પત્ર દર્શાવ્યું, જેમાં આવી ટુર્નામેન્ટના આયોજન માટે મંજૂરી આપવામાં આવી છે. તેમણે તે હેતુસર પૃષ્ઠ ૯૯ નો પણ ઉલ્લેખ કર્યો. તેમણે પૃષ્ઠ ૧૪૨-૧૪૩ નો પણ ઉલ્લેખ કરીને જોરશોરથી રજૂઆત કરી કે પ્રમાણપત્રોની તારીખ દર્શાવે છે કે તે ટુર્નામેન્ટ પૂર્ણ થાય તે પહેલાં જારી કરવામાં આવ્યા હતા. તેમણે કબજી એસોસિએશન સંબંધિત અન્ય એક અરજીમાં પૃષ્ઠ ૧૧૬ નો પણ ઉલ્લેખ કર્યો, જ્યાં ગુજરાત સ્ટેટ કબજી એસોસિએશનનું ૧૬.૪.૨૦૦૮ તારીખનું તે જ પત્ર એમેચ્યોર કબજી ફેડરેશન ઓફ ઇન્ડિયાને સંબોધીને રજૂ કરવામાં આવ્યું છે, અને વિદ્વાન સરકારી વકીલ શ્રી શાહે રજૂઆત કરી કે આ પત્ર દ્વારા તેઓ આવી રાષ્ટ્રીય ટુર્નામેન્ટના આયોજન માટે ફેડરેશનની મંજૂરી માંગે છે અને પૃષ્ઠ ૯૬ પરના ૧૪.૪.૨૦૦૮ તારીખના સંદેશાવ્યવહાર દ્વારા એમેચ્યોર કબજી ફેડરેશન

ઓફ ઇન્ડિયા મંજૂરી આપે છે. તેથી તેમણે રજૂઆત કરી કે આથી સ્પષ્ટ થાય છે કે ટુર્નામેન્ટ અથવા રાષ્ટ્રીય ચેમ્પિયનશિપ ટુર્નામેન્ટનું આયોજન કેવી રીતે કરવામાં આવે છે. ફરીથી તેમણે ભારત સરકારના યુવા કાર્ય અને રમતગમત મંત્રાલય દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલી માર્ગદર્શિકાઓનો ઉલ્લેખ કરીને અને પરિષદ ૮.૭ નો સંદર્ભ આપીને રજૂઆત કરી કે તે 'નેશનલ ચેમ્પિયનશિપ્સ' નો ઉલ્લેખ કરે છે, જેમાં સ્પષ્ટપણે જોગવાઈ છે કે નમૂનામાં (એનેક્સર ૭) અરજી આવી ચેમ્પિયનશિપની તારીખથી ત્રણ મહિના પહેલાં મોકલવાની હોય છે. તેમણે '૧૨. મિસેલેનિયસ' નો પણ ઉલ્લેખ કર્યો અને ભારપૂર્વક રજૂઆત કરી કે રાષ્ટ્રીય કક્ષાની ટુર્નામેન્ટ માટે વ્યાપક ઘરઆંગણે ટુર્નામેન્ટ અપેક્ષિત હોય છે અને તેથી વ્યાપક ભાગીદારી સુનિશ્ચિત કરવા માટે શક્ય તેટલી ભાગ લેનારી ટીમોની સંખ્યા અંગે પણ જોગવાઈ કરવામાં આવી છે. તેથી તેમણે રજૂઆત કરી કે જો દસ્તાવેજો અને ભાગ લેનારી ટીમોની સંખ્યાની ચકાસણી કરવામાં આવે, તો તે દર્શાવશે કે કેટલી ટીમોએ ભાગ લીધો હતો અને હકીકતમાં ગુજરાત રાજ્યમાંથી એકથી વધુ ટીમોએ જ ભાગ લીધો હતો.

૨૩. ફરીથી, તેમણે સીએ નં. ૯૫૭૪ ઓફ ૨૦૦૮નો ઉલ્લેખ કર્યો, જે મહિલા ફૂટબોલ અને ગુજરાત સ્ટેટ પુમન્સ ફૂટબોલ એસોસિયેશન દ્વારા જારી કરવામાં આવેલા પ્રમાણપત્રો સંબંધિત છે. તેમણે પાનું ૧૫૫ પર રજૂ કરાયેલા ડ્રાફ્ટ સુધારા અને પરિશિષ્ટ-આર સમૂહનો વિશેષ ઉલ્લેખ કરીને રજૂઆત કરી કે ગુજરાત સ્ટેટ પુમન્સ ફૂટબોલ એસોસિયેશન, ચાંદખેડા દ્વારા કમિશનર, યુથ

સર્વિસિસ એન્ડ કલ્ચરલ એક્ટિવિટીઝને સંબોધીને લખાયેલ તા. ૧૩.૭.૨૦૦૮ના પત્રથી સ્પષ્ટ થાય છે કે આવા રાષ્ટ્રીય સ્તરના ટુર્નામેન્ટ માટે ટ્રાયલ સ્પર્ધાઓ યોજવામાં આવે છે અને તેના આધારે રાજ્યનું પ્રતિનિધિત્વ કરતી ટીમને રાષ્ટ્રીય ટુર્નામેન્ટમાં ભાગ લેવા માટે પસંદ કરવામાં આવે છે. તેમણે પાનું ૧૬૫ પરના જવાબી સોગંદનામાનો પણ ઉલ્લેખ કર્યો અને તે સોગંદનામાના પરિચ્છેદ પનો ઉલ્લેખ કરીને વધુમાં રજૂઆત કરી કે આવી બે એસોસિયેશનો છે અને હકીકતમાં ચૂંટણી અથવા દાવા તથા માન્યતા અંગે તેમની વચ્ચે આંતરિક વિવાદ રહ્યો છે. એટલું જ નહીં, જવાબી સોગંદનામાના પરિચ્છેદ પનો ઉલ્લેખ કરીને તેમણે ભારપૂર્વક જણાવ્યું કે ગુજરાત સ્ટેટ વુમન્સ ફૂટબોલ એસોસિયેશન (એક જ નામ ધરાવતી), ગાંધીનગરે કમિશનર, યુથ અફેર્સ એન્ડ કલ્ચરલ એક્ટિવિટીઝને પત્ર લખ્યો હતો અને તેમાં વિશેષરૂપે જણાવાયું છે કે તેઓ સ્તર ફેડરેશન સાથેની સંલગ્નતા સંબંધિત કોઈ પ્રમાણપત્ર અથવા કોઈ દસ્તાવેજ રજૂ કરવામાં સમર્થ રહ્યા નથી, અને તેમાં અગાઉના પ્રસંગે થયેલ તેમના પત્રવ્યવહાર અથવા પત્રનો પણ ઉલ્લેખ છે. તેથી, વિજ્ઞાન સરકારી વકીલ શ્રી શાહે રજૂઆત કરી કે આથી એવું સૂચિત થાય છે કે પૂરતી તક આપવામાં આવી છે. તેમણે પાનું ૧૯૯, ૧૯૬ પરના ગુજરાત સ્ટેટ ફૂટબોલ એસોસિયેશન, ચાંદખેડા દ્વારા સંબોધિત પત્રનો પણ ઉલ્લેખ કર્યો અને વિશેષરૂપે એ હકીકત તરફ ધ્યાન દોર્યું કે તેમાં સ્પષ્ટ ઉલ્લેખ છે કે બીજી એક મહિલા ફૂટબોલ એસોસિયેશન, જેના સચિવ એક શ્રી સંજય જોશી છે, તેને માન્યતા પ્રાપ્ત નથી અને ગુજરાત સ્ટેટ વુમન્સ

ફૂટબોલ એસોસિયેશન, ચાંદખેડાને માન્યતા પ્રાપ્ત છે અને તેણે ટુર્નામેન્ટોનું આયોજન કર્યું છે. તેથી, શ્રી શાહે રજૂઆત કરી કે અન્ય સ્ટેટ પુમન્સ ફૂટબોલ એસોસિયેશન દ્વારા જારી કરવામાં આવેલા પ્રમાણપત્રોનો આવશ્યક અર્થ એવો થાય કે આ પત્ર મુજબ તેઓ વિશ્વસનીય નથી.

૨૪. તેમણે વધુમાં પૃષ્ઠ ૧૧૧ (પરિશિષ્ટ-જે) નો ઉલ્લેખ કર્યો અને ભારપૂર્વક રજૂ કર્યું કે એમેચ્યોર એથલેટિક્સ એસોસિયેશન અંગે વિવાદપ્રક્રિયા ચાલી રહી છે, જેના માટે સિટી સિવિલ અદાલતમાં દાવાઓ દાખલ કરવામાં આવ્યા છે અને એસોસિયેશનની પ્રવૃત્તિઓ સંબંધિત કોઈપણ કાર્યવાહી પ્રમુખ અથવા સચિવ તરીકે કોઈપણ વ્યક્તિ દ્વારા હાથ ધરવામાં ન આવે તે માટે રોક લગાવતાં આદેશો પણ પસાર કરવામાં આવ્યા છે. વિદ્વાન સરકારી વકીલે વધુમાં રજૂ કર્યું કે ચર્ચિત પરિશિષ્ટ-એમ, પૃષ્ઠ ૧૪૫ (એસ.સી.એ. ૯૫૭૪ ઓફ ૨૦૦૮ માં) પર ભાર મૂકવામાં આવ્યો છે, જેને પુમન્સ ફૂટબોલ ફેડરેશન ઓફ ઇન્ડિયા દ્વારા અપાયેલ માન્યતા તરીકે રજૂ કરવાનો પ્રયત્ન કરવામાં આવ્યો છે. હકીકતમાં, ફેડરેશનની પોતાની માન્યતા ઉપર જ શંકાનો પડછાયો છે, કારણ કે ૨ સાંસદો છે, શ્રી કીર્તિ ઝા આઝાદે બીજા એક સાંસદને પત્ર લખી બે ફેડરેશનોના વિલીનીકરણ અંગેનો વિવાદ રાષ્ટ્રીય સ્તરે પણ હોવાનું દર્શાવ્યું છે. તે હેતુસર, તેમણે એસ.સી.એ. નં. ૯૫૭૭ ઓફ ૨૦૦૮ તથા પૃષ્ઠ ૧૮૦ અને ૧૮૫ પરના પત્રનો ઉલ્લેખ કર્યો કે જેમાં દર્શાવાયું છે કે મહિલાઓની ફૂટબોલની ૨ ફેડરેશનો છે અને ફેડરેશન અંગે પોતે પણ કંઈક વિવાદ છે, કારણ કે એક સાંસદ શ્રી કીર્તિ ઝા આઝાદે બીજા

ફેડરેશનના બીજા સાંસદ શ્રી પી.આર. દાસમુંશીને પત્ર લખ્યો છે. વિદ્વાન સરકારી વકીલ શ્રી શાહે પરિશિષ્ટ-એમના પૃષ્ઠ ૧૪૫ પરનો પત્ર તથા ફેડરેશનનો પૃષ્ઠ ૧૪૨ પરનો પત્ર (એસ.સી.એ. ૯૫૭૪ ઓફ ૨૦૦૮ માં) નો પણ ઉલ્લેખ કરીને રજૂ કર્યું કે જો તેને માન્ય પણ માનવામાં આવે, તો પણ તેમાંથી સ્પષ્ટ થાય છે કે પૃષ્ઠ ૧૪૨ પર લખેલું છે કે મહિલાઓની ફૂટબોલ ટુર્નામેન્ટ ૧૫.૩.૨૦૦૮ થી ૧૮.૩.૨૦૦૮ સુધી કાનપુર, યુ.પી. ખાતે નિર્ધારિત કરવામાં આવી છે.

૨૫. તેમણે પૃષ્ઠ ૧૪૦નો પણ ઉલ્લેખ કર્યો, જે છત્તીસગઢ ખાતે ૨૮.૧૨.૨૦૦૭ થી ૩૦.૧.૨૦૦૮ દરમિયાન આયોજન માટે નિર્ધારિત નેશનલ ફેડરેશન કપ મહિલા ફૂટબોલ ટુર્નામેન્ટ ૨૦૦૭-૦૮ અંગે વુમન્સ ફૂટબોલ ફેડરેશન ઓફ ઈન્ડિયાનો પત્ર છે. તેથી, વિદ્વાન સરકારી વકીલે રજૂ કર્યું કે જો આવું રાષ્ટ્રીય ટુર્નામેન્ટ અથવા ચેમ્પિયનશિપ પહેલેથી જ એક સ્થળે આયોજિત થયેલ હોય, તો ત્યારબાદ થોડા જ મહિનાઓમાં ગુજરાતમાં એ જ પ્રકારનું બીજું રાષ્ટ્રીય સ્તરનું ટુર્નામેન્ટ કેવી રીતે થઈ શકે?

૨૬. તે જ રીતે, તેમણે એથલેટિક્સ રમતમાં આપવામાં આવેલા પ્રમાણપત્રોને લગતી અરજીઓનો પણ ઉલ્લેખ કર્યો હતો અને તેમણે ગુજરાત સ્ટેટ એમેચ્યોર એથલેટિક્સ એસોસિએશન દ્વારા તારીખ ૧૨.૬.૨૦૦૮ના લખાયેલા પત્રનો વિશેષ ઉલ્લેખ કર્યો હતો; તે એસોસિએશનના સચિવ દ્વારા લખાયેલો પત્ર છે,

જેમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે કોઈપણ રાષ્ટ્રીય સ્તરની ટુર્નામેન્ટ માટે માત્ર તેમની એસોસિએશન જ માન્ય છે અને રાષ્ટ્રીય સ્તરની ટુર્નામેન્ટમાં ભાગ લેવા માટે ટીમ મોકલવાનો હક પણ માત્ર તેમની પાસે જ છે, અને કોઈપણ અન્ય એસોસિએશન અથવા ક્લબ તેમની મંજૂરીથી જ ટીમ મોકલી શકે. તેથી વિદ્વાન સરકારી વકીલ શ્રી શાહે રજૂ કર્યું હતું કે આ એસોસિએશને જ આવા કોઈપણ ક્લબ અથવા એસોસિએશન દ્વારા આપવામાં આવેલા આવા પ્રમાણપત્રોનો ઇનકાર કર્યો છે.

૨૭. તે જ રીતે, વિદ્વાન સરકારી વકીલ શ્રી શાહે મૈસૂર દસરા મહોત્સવની રેસલિંગ સબ-કમિટીના સભ્ય-સચિવના પત્રનો ઉલ્લેખ કર્યો, જે આનંદના જિલ્લા પ્રાથમિક શિક્ષણ અધિકારીને મૈસૂર દસરા રેસલિંગ ટુર્નામેન્ટમાં મહિલા પહેલવાનોની ભાગીદારી અંગે સંબોધિત છે, જેમાં સ્પષ્ટપણે જણાવવામાં આવ્યું છે કે ગુજરાત રાજ્ય પણ આમંત્રિત કરાયેલા રાજ્યોમાંનું એક હતું. તેમ છતાં, તેમાં સ્પષ્ટ ઉલ્લેખ છે કે ગુજરાતમાંથી કેટલીક અન્ય મહિલા પહેલવાનો ટુર્નામેન્ટમાં ભાગ લેવા આવી હતી, પરંતુ તેમને વાસ્તવિક ટુર્નામેન્ટ/કુસ્તીઓમાં ભાગ લેવા દેવામાં આવી નહોતી, કારણ કે દરેક આમંત્રિત રાજ્યમાંથી માત્ર ૭ પહેલવાનોને જ ટુર્નામેન્ટમાં ભાગ લેવા મંજૂરી આપવામાં આવવાની હતી. તેમ છતાં, ઉક્ત ટુર્નામેન્ટમાં ભાગ લેવા ગયેલી કેટલીક મહિલા પહેલવાનોએ ઓછામાં ઓછું ભાગીદારી પ્રમાણપત્ર આપવામાં આવે તેવી વિનંતી કરી હતી. તેથી, જિલ્લા પ્રાથમિક શિક્ષણ અધિકારીના પત્રના પ્રતિસાદરૂપે

સંબોધિત આ પત્ર દ્વારા સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યું છે કે પત્રમાં ઉલ્લેખિત મહિલા પહેલવાનોના નામોએ વાસ્તવમાં ભાગ લીધો નહોતો.

૨૮. ફરીથી, અરજીઓનો ઉલ્લેખ કરતાં, વિધા સહાયકના પદ પરની ભરતી માટેની જાહેરાતના પ્રકાશન પછી રાષ્ટ્રીય સ્તરની સ્પર્ધાઓ કેવી રીતે આયોજન કરવામાં આવી છે તે અંગે તારીખોના સંદર્ભ સાથે વિદ્વાન સરકારી વકીલ શ્રી શાહે ભારપૂર્વક રજૂઆત કરી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી કે વિધા સહાયકના પદ માટેની જાહેરાત માર્ચ, ૨૦૦૮માં પ્રકાશિત થયા પછી, રાજ્ય સંઘોએ રાષ્ટ્રીય સ્તરની સ્પર્ધાઓ આયોજન કરવા પ્રયત્ન કર્યો હતો, જેના માટે તેમણે મહાસંઘોને પત્રો લખ્યા હતા, અને એપ્રિલ, ૨૦૦૮ જેટલા મોડા સમયે એવી સ્પર્ધાઓ આયોજન કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવી હતી અથવા તે પછી પણ આપવામાં આવી હતી. તેથી, પરિચ્છેદ ૮.૭નો ઉલ્લેખ કરીને તેમણે ભાર મૂક્યો કે ચેમ્પિયનશીપની તારીખથી ૩ મહિના પહેલાં એમ.વાય.એ.એસ.ને, તથા તેની નકલ ઇ.ડી., એસ.એ.આઈ.ને, નિર્ધારિત પ્રારૂપમાં (પરિશિષ્ટ-૭) પ્રથમ અરજી રજૂ કરવી આવશ્યક છે (ભાર મૂકવામાં આવ્યો છે). તેથી, વિદ્વાન સરકારી વકીલ શ્રી શાહે રજૂ કર્યું કે કાર્યક્રમ અથવા સ્પર્ધાની તારીખથી ઓછામાં ઓછા ૩ મહિના પહેલાં મંજૂરી હોવી આવશ્યક છે; જ્યારે અદાલત સમક્ષ રહેલા હકીકતોમાં, કથિત રાષ્ટ્રીય સ્તરની સ્પર્ધાઓ ઉતાવળમાં માત્ર એ હેતુથી આયોજન કરવામાં આવી છે કે આવી સ્પર્ધાઓનો ઉપયોગ ભાગ લેનારાઓને પ્રમાણપત્રો આપવા માટે થઈ શકે, અને તે ભાગ લેનારાઓ જ અરજદારો જેવા

વ્યક્તિઓ છે, જે વિદ્યા સહાયકના પદ પરની ભરતીમાં અધિક ૫% ગુણના પ્રાધાન્યનો દાવો કરે છે.

૨૯. તેથી, વિદ્વાન સરકારી વકીલે એવી રજૂઆત કરી કે અરજદારો કોઈ રાહતનો દાવો કરી શકે કે કેમ અને અદાલત ન્યાયિક સમીક્ષાના ક્ષેત્ર હેઠળ તેનું વિચારણા કરી શકે કે કેમ. તે હેતુસર, વિદ્વાન સરકારી વકીલ શ્રી શાહે રજૂ કર્યું કે ન્યાયિક સમીક્ષાનો વ્યાપ અત્યંત મર્યાદિત છે. તે હેતુસર તેમણે જે.રાજભાઈ જયંતિભાઈ પટેલ વિ. અનિલભાઈ નાથુભાઈ પટેલ અને અન્યના કેસમાં આપેલ અને (૨૦૦૬) ૮ એસ.સી.સી. ૨૦૦ માં અહેવાલિત ચુકાદાનો ઉલ્લેખ કરીને તથા તેના પર આધાર રાખીને, હેડ નોટ બી અને પરિષદ ૧૨ અને ૧૮ માં કરાયેલ અવલોકનોનો સંદર્ભ આપતાં વિશેષ ભારપૂર્વક ઉલ્લેખ કર્યો કે,

આ બધાને ધ્યાનમાં લેતાં, એ સ્પષ્ટ છે કે ન્યાયિક સમીક્ષાની સત્તાનો ઉપયોગ ત્યારે સુધી કરી શકાય નહીં જ્યાં સુધી વહીવટી નિર્ણય અતાર્કિક ન હોય અથવા પ્રક્રિયાત્મક અયોગ્યતાથી પીડિત ન હોય અથવા તે અદાલતની અંતરાત્માને એ અર્થમાં ઝંઝોડી ન નાખે કે તે તર્ક અથવા નૈતિક ધોરણોની વિરુદ્ધ હોય; પરંતુ તમામ કેસોમાં સર્વત્ર લાગુ પડે એવી કોઈ પ્રમાણિત સૂત્રરચના વિકસાવી શકાય તેવી નથી. દરેક કેસ તેના સ્વતંત્ર હકીકતોના આધારે વિચારવાનો રહે છે, અને તે સત્તાનો ઉપયોગ કરનાર પ્રાધિકરણ, તે સત્તાનો સ્ત્રોત, તે સત્તાની પ્રકૃતિ અથવા વ્યાપ્તિ, તથા કાયદાના અમલમાં તે જે અક્ષય પ્રભાવ પેદા કરે છે અથવા વ્યક્તિ

કે સમાજ પર જે અસર કરે છે, તેના પર નિર્ભર રહે છે. ન્યાયિક સંયમ, ભલે તે સ્વયં-સ્વીકારેલ હોય, આજના દિવસનો નિયમ હોય, તેમ છતાં એવો કોઈ વહીવટી નિર્ણય અથવા નટપટિ, જે સંપૂર્ણપણે અસંગત વિચારણાઓ અથવા સામગ્રી પર આધારિત હોય; અથવા સંબંધિત સામગ્રીને વિચારણામાંથી બહાર રાખે; અથવા તે આપેલ સામગ્રીના આધારે કોઈ વાજબી વ્યક્તિ આવી પહોંચી શકે તેમ ન હોય એટલો અસંગત હોય, તો તેને રદ કરવામાં આવી શકે. અન્ય શબ્દોમાં, જ્યારે અદાલતને સંતોષ થાય કે સત્તાનો દુરુપયોગ અથવા ગેરઉપયોગ થયો છે, અને તેની અધિકારક્ષેત્રને આહ્વાન કરવામાં આવે છે, ત્યારે અદાલત માટે હસ્તક્ષેપ કરવો અનિવાર્ય બને છે. તેમ છતાં, આ સુસ્થાપિત છે કે ન્યાયિક સમીક્ષાનો વ્યાપ નિર્ણય લેવાની પ્રક્રિયામાં રહેલી ખામી સુધી મર્યાદિત છે, નિર્ણય સુધી નહીં.

૨૯. તેમણે વહીવટી બાબતોમાં ન્યાયિક પુનર્વિલોકનના વ્યાપ અને બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ સત્તાના પ્રયોગનો ઉદ્દેશ કરતી પરિચ્છેદ ૧૨ની નોંધો પર પણ ભાર મૂક્યો અને એ બાબત પર ભાર મૂક્યો કે, “ન્યાયિક અન્વેષણનો પ્રયત્ન વહીવટી વિવેકાધિકાર અને આવા વિવેકાધિકારના પ્રયોગમાં આક્ષેપિત અન્યાયનું નિવારણ કરવાની આવશ્યકતા વચ્ચે યોગ્ય અને સૂક્ષ્મ સંતુલન શોધવાનો અને જાળવી રાખવાનો રહ્યો છે.”

૩૦. વિજ્ઞાન સરકારી વકીલ શ્રી શાહે તેથી રજૂ કર્યું કે હાલના હકીકતોમાં, શું એવું કહી શકાય કે નિર્ણય કોઈપણ સામગ્રી પર આધારિત નથી અથવા તે અતાર્કિક છે? તેમણે એ બાબતે પણ ભાર મૂક્યો કે “સત્તાના દુરુપયોગને અટકાવવાના બહાના હેઠળ, તે પોતે સત્તા હડપ કરવાનો દોષી ન બની જાય.”

૩૧. વિજ્ઞાન સરકારી વકીલે પણ અજિત કુમાર નાગ વિ. જનરલ મેનેજર (પીજે) આઈઓસી લિ., હાલ્દિયા તથા અન્યના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલતના માનનીય ચુકાદાનો ઉલ્લેખ કર્યો અને તેના પર આધાર મૂક્યો, જે ૨૦૦૫(૭) એસસીસી માં અહેવાલિત છે

૭૬૪ અને હેડ નોટ સીનો ઉલ્લેખ કરીને તથા પરિચ્છેદ ૧ માં કરાયેલ અવલોકનોનો સંદર્ભ લઈને, તેમણે તે અવલોકનો પર જોરપૂર્વક ભાર મૂક્યો,

પ્રાકૃતિક ન્યાયના સિદ્ધાંતો કઠોર અથવા અપરિવર્તનીય નથી અને તેથી તેઓને કોઈ કઠોર બંધનરૂપ ઢાંચામાં કેદ કરી શકાતા નથી. તેઓએ પરિસ્થિતિની તાત્કાલિક આવશ્યકતાઓને અનુરૂપ ઝુકવું પડે અને બદલાવ પામવો પડે. તેઓને તેમની મર્યાદાઓમાં જ સીમિત રાખવા જોઈએ અને તેમને અનિયંત્રિત રીતે આગળ વધવા દેવા ન જોઈએ. કાનૂની જોગવાઈઓનું અર્થઘટન કરતી વખતે, કાયદાની અદાલત જીવનની કઠોર વાસ્તવિકતાઓ પ્રત્યે અચેતન રહી શકતી નથી. આવા કેસોમાં વ્યવહાર કરતી વખતે અદાલતનો અભિગમ પાંડિત્યપ્રધાન કરતાં વ્યવહારુ, સિદ્ધાંતવાદી કરતાં વાસ્તવવાદી, ઔપચારિક

કરતાં કાર્યલક્ષી અને “નજીરપ્રધાન” કરતાં પ્રાયોગિક હોવો જોઈએ. તે બાબતે ભાર મૂકવામાં આવ્યો હતો કે, જેમ નિરીક્ષણ કરવામાં આવ્યું છે, “પ્રાકૃતિક ન્યાયના સિદ્ધાંતોમાં ફેરફાર કરી શકાય છે અને તેમને બાકાત પાડી રાખી શકાય છે.” ફરીથી, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે પ્રાકૃતિક ન્યાયના સિદ્ધાંતોનો પ્રશ્ન કેસના હકીકતો અને પરિસ્થિતિઓના સંદર્ભમાં નક્કી કરવો પડે.

૩૨. વિદ્વાન સરકારી વકીલ શ્રી શાહે ફરીથી ભારપૂર્વક રજૂ કર્યું કે મેન્ડેમસનો રિટ માંગી શકાય તે પહેલાં કાનૂની હક હોવો આવશ્યક છે. તેમણે દબતાપૂર્વક રજૂ કર્યું કે અરજદારોનો કાનૂની હક શું છે તેની તપાસ કરવી આવશ્યક છે, કારણ કે પ્રાથમિકતા આપવા માટે માત્ર એક નીતિ ઘડવામાં આવી છે. તેમણે ફરી ભાર મૂક્યો કે ભરતીના મામલે રમતવીરોને પ્રાથમિકતા રૂપે આપવામાં આવતા ૫% અધિક ગુણ ધોરણોને આધીન રહેવાના હોય છે, અને તેના પરિણામે સરકાર માટે એ જોવું ફરજિયાત બની જાય છે કે જે પ્રમાણપત્રોના આધારે પ્રાથમિકતા અથવા વેઈટેજનો દાવો કરવામાં આવે છે તેનો અન્ય સામાન્ય ઉમેદવારોને નુકસાન કે પૂર્વગ્રહ થાય તેવી રીતે દુરુપયોગ ન થાય. વિદ્વાન સરકારી વકીલ શ્રી શાહે રજૂ કર્યું કે કેસના હકીકતોમાં, ચકાસણી પછી જો એવું જણાય કે પ્રમાણપત્રો પર ભરોસો રાખી શકાય તેમ નથી અને વિવાદિત નિર્ણય લેવામાં આવે છે, તો શું એવું કહી શકાય કે તે કુદરતી ન્યાયના નિયમોના ભંગરૂપ છે અથવા મનસ્વી છે? વિદ્વાન સરકારી વકીલે રજૂ કર્યું કે હકીકતમાં, કોઈ વ્યક્તિની પસંદગી થઈ હોય

તો પણ તેને નિશ્ચિત હક પ્રાપ્ત થતો નથી અને પસંદગી યાદી પણ રદ કરી શકાય છે.

૩૩. પોતાની રજૂઆતના સમર્થનમાં, વિદ્વાન સરકારી વકીલ શ્રી શાહે મોહદ. સરતાજ અને અબ્ર. વિ. સ્ટેટ ઓફ યુ.પી. અને ઓર્સ., અહેવાલિત ૨૦૦૬(૨) એસ.સી.સી. ૩૧૫, ના મામલામાં સર્વોચ્ચ અદાલતના માનનીય ચુકાદાનો ઉલ્લેખ કરીને તેના પર આધાર મુક્યો છે અને રજૂ કર્યું છે કે આ નિમણૂક સંબંધિત સેવા વિષયક કેસ છે, જેમાં પસંદગી યાદી રદ કરવામાં આવી હતી અને અદાલતે કુદરતી ન્યાયના પાલનના પાસાં પર વિચાર કર્યો હતો; અને તેમાં કરાયેલ નિરીક્ષણોનો ઉલ્લેખ કરીને ભારપૂર્વક જણાવાયું હતું કે, જેમ આ કેસમાં નિરીક્ષિત કરવામાં આવ્યું છે, તેમ યાદી રદ કરવામાં આવે તો પણ તે કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોનું ઉલ્લંઘન ગણાશે નહીં. શ્રી શાહે રજૂ કર્યું કે આ મામલામાં આ કેસમાં ૫% અધિક ગુણ અથવા વેઈટેજ આપવાના મુદ્દાને ધ્યાનમાં લેવાનો નથી, છતાં એસોસિએશનો દ્વારા જારી કરાયેલા પ્રમાણપત્રો, ચકાસણી દરમિયાન, અસલી ન હોવાનું જણાય તો, તે અવગણવામાં આવી શકે અને તેથી કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોના ભંગના આધારે નિર્ણયને પડકારવો કોઈ આધાર વિનાનું છે.

૩૪. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે કોઈ વ્યક્તિને વિચારણા થવાનો હક તો હોય છે, પરંતુ પ્રાધાન્ય મેળવવાનો કોઈ હક દાવો કરી શકાતો નથી અને ભરતી પ્રક્રિયામાં ભાગ લીધા બાદ તેઓને તેને પડકારવાનો કોઈ હક રહેતો નથી.

તે હેતુસર વિદ્વાન સરકારી વકીલ શ્રી શાહે બિહાર પબ્લિક સર્વિસ કમિશન અને અન્ય વિ. કામિની અને અન્ય, જે (૨૦૦૭) ૫ એસ.સી.સી. ૫૧૯ માં અહેવાલિત છે, તે મામલામાં સર્વોચ્ચ અદાલતના માનનીય ચુકાદાનો ઉલ્લેખ કરી તેના પર આધાર મૂક્યો અને રજૂ કર્યું કે આ ચુકાદામાં નિરીક્ષણ કરવામાં આવ્યું છે કે, “સામાન્ય રીતે, ઉમેદવારોની લાયકાત અને પાત્રતા અંગે નિષ્ણાત સમિતિના અભિપ્રાયમાં અદાલત હસ્તક્ષેપ કરશે નહીં.”

૩૫. ફરીથી, શ્રી શાહે પ્રક્રિયા અંગે ભારપૂર્વક રજૂઆત કરી અને રજૂ કર્યું કે આ કેસમાં પણ ભરતી પ્રક્રિયાના હેતુ માટે, જ્યારે ૫% ગુણ પ્રાધાન્યરૂપે આપવા માટે ચકાસણી અથવા ખરાઈ હાથ ધરવામાં આવે છે, ત્યારે તેને મનસ્વી કહી શકાય નહીં. તેમણે આ બાબત પર પણ ભાર મૂક્યો કે, આ ચુકાદામાં નોંધ્યા મુજબ, “ભૂતકાળમાં કોઈ વિશિષ્ટ લાયકાત ધરાવતા કેટલાક ઉમેદવારોને ભૂલવશ ગણતરીમાં લેવામાં આવ્યા હતા, તે માત્ર એટલા આધારે સમાન લાયકાત ધરાવતા બીજા ઉમેદવારને અનુવર્તી ભરતીમાં નિમણૂકનો દાવો કરવાનો આધાર બની શકે નહીં.”

૩૬. તેથી, શ્રી શાહે રજૂ કર્યું કે, અગાઉ સમાન પ્રમાણપત્રો જારી કરનાર અને જે અગાઉના પ્રસંગોએ સ્વીકારવામાં આવ્યા હતા એવી જ સંસ્થાઓના પ્રમાણપત્રોને હાલની ભરતી પ્રક્રિયામાં અસ્વીકારવું અથવા રદ કરવું, તેથી બંધારણના અનુચ્છેદ ૧૪નું ઉલ્લંઘન થાય છે, એવી રજૂઆત પણ ગેરસમજ

આધારિત છે. વધુમાં રજૂ કરવામાં આવ્યું કે જો કોઈ અનિયમિતતા સત્તાધિકારીના ધ્યાન પર લાવવામાં આવે, તો તે અનિયમિતતા સુધારવી આવશ્યક બને છે અને તેને યથાવત્ ચાલુ રહેવા દેવી શકાય નહીં.

૩૭. ફરીથી, વિદ્વાન સરકારી વકીલ શ્રી શાહે માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા વિ. એસ. વિન્દોદકુમાર અને અન્યના કેસમાં ૨૦૦૭(૮) એસ.સી.સી. ૧૦૦માં અહેવાલિત ચુકાદાનો ઉલ્લેખ કર્યો અને પરિચ્છેદ ૧૬માં થયેલ અવલોકનોનો સંદર્ભ આપી તેમણે ભારપૂર્વક જણાવ્યું કે ઉમેદવારોની પસંદગી કરવામાં આવી હોય તો પણ તેમને કોઈ સ્થાપિત અધિકાર પ્રાપ્ત થતો નથી.

૩૮. ફરીથી, વિધાવંત સરકારી વકીલ શ્રી શાહે એ.પી. એસ.આર.ટી.સી. અને અન્ય વિ. જી. શ્રીનિવાસ રેડ્ડી અને અન્ય, (૨૦૦૬) ૩ એસ.સી.સી. ૬૭૪ માં અહેવાલિત, કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલતના માનનીય ચુકાદાનો ઉલ્લેખ કર્યો અને તેના પર આધાર મૂક્યો તથા ઉમેદવારને વિચારણા માટે પાત્ર ગણાવવાના અધિકાર સંબંધિત અવલોકનો અને ચર્ચા પર ભાર મૂક્યો, અને તેમણે એ પણ ભારપૂર્વક રજૂ કર્યું કે સર્વોચ્ચ અદાલતે પણ અવલોકન કર્યું છે કે વિચારણા કરવા માટે સત્તાધિકારીએ આપેલો નિર્દેશ યોગ્ય નહોતો. વિધાવંત સરકારી વકીલ શ્રી શાહે રજૂ કર્યું કે, જેમ અવલોકિત કરવામાં આવ્યું છે તેમ, વડી અદાલત આ બાબતમાં પોતાનો સ્વતંત્ર નિર્ણય પ્રતિસ્થાપિત કરવા આગળ પડી શકતી નથી,

કારણ કે તે અપીલ સત્તાનો ઉપયોગ કરવા બરાબર થશે. શ્રી શાહે, પરિચ્છેદ ૧૫ માં થયેલ અવલોકનોનો ઉલ્લેખ કરતાં, અવલોકન કર્યું કે, “અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળની ન્યાયિક પુનર્વિલોકનની સત્તા નિર્ણય-લેનાની પ્રક્રિયા પર કેન્દ્રિત રહે છે અને તેના પર ભાર મૂકે છે, નિર્ણય પોતે પર નહીં.”

૩૯. તેથી, આ અવલોકનો અને નિર્ધારિત સિદ્ધાંતોનો ઉલ્લેખ કરતાં, વિદ્વાન સરકારી વકીલ શ્રી શાહે જોરપૂર્વક રજૂઆત કરી કે, શું એવું કહી શકાય કે પડકારાયેલો નિર્ણય મનસ્વી, ગેરકાયદેસર અથવા કલમ ૧૪ના ઉદ્વેગનમાં અને/અથવા કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોના ઉદ્વેગનમાં આવ્યો છે?

૪૦. ફરીથી, વિદ્વાન સરકારી વકીલે મહમદ. સરતાજ અને અન્ય વિ. યુ.પી. રાજ્ય અને અન્ય (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલતના માનનીય ચુકાદાનો ઉલ્લેખ કરીને અને તેના પર આધાર રાખીને એ નિરીક્ષણ પર ભાર મૂક્યો કે આ બાબત વિવેકાધિકાર સંબંધિત છે અને અદાલત વધુમાં વધુ પ્રક્રિયાની ન્યાયસંગતતા, સામગ્રી તથા નિર્ણય સુધી પહોંચવાની પદ્ધતિનું પરીક્ષણ કરી શકે છે. તેમણે પોતાના રજૂઆતોના સમર્થનમાં (૨૦૦૪) ૫ એસ.સી.સી. ૫૮૮ માં અહેવાલિત સર્વોચ્ચ અદાલતના ચુકાદાનો તેમજ એમ.આઈ. બિલ્ડર્સ પ્રા. લિ. વિ. રાધે શ્યામ સાહુ અને અન્ય, ૧૯૯૯(૬) એસ.સી.સી. ૪૬૪ માં અહેવાલિત કેસનો પણ ઉલ્લેખ કર્યો.

૪૧. તેથી, વિજ્ઞાન સરકારી વકીલ શ્રી શાહે રજૂ કર્યું કે આ પૃષ્ઠભૂમિમાં આવા નિર્ણય સુધી પહોંચવા માટે હાથ ધરાયેલી નિર્ણય લેવાની પ્રક્રિયા અથવા ઉપયોગમાં લેવાયેલ વિવેકાધિકારનું પરીક્ષણ કરી શકાય છે અને જો તપાસણી બાદ તથા સંબંધિત સંઘોને તક આપ્યા પછી ઉપલબ્ધ સામગ્રીના આધારે કોઈ નિર્ણય લેવામાં આવે, તો તેને મનસ્વી અથવા ગેરકાયદેસર કહી શકાય નહીં. અનુચ્છેદ ૧૪ હેઠળનું રાજ્યનું કાર્ય અદાલતો દ્વારા તપાસણીને આધીન હોઈ શકે, પરંતુ તે માત્ર મર્યાદિત હેતુ માટે જ હોવું જોઈએ, એટલું કે અદાલત આ બાબતે સંતોષ પામે કે નિર્ણય લેવાની પ્રક્રિયા સામગ્રી પર આધારિત છે અને અપનાવવામાં આવેલી પદ્ધતિ મનસ્વી નથી. વિજ્ઞાન સરકારી વકીલે વધુ ભારપૂર્વક રજૂ કર્યું કે જો અદાલત દ્વારા આક્ષેપિત નિર્ણય રદ કરવામાં આવે અને ઉપરોક્ત રીતે સંઘો દ્વારા આપવામાં આવેલા પ્રમાણપત્રોને માન્ય રાખવામાં આવે, જેના પરિણામે અરજદારોને અધિક ૫% ગુણોની પ્રાથમિકતા મળે, તો હકીકતમાં તે અન્ય ઉમેદવારોને નુકસાનકારક નીવડશે અને સરકાર દ્વારા ભરતી પ્રક્રિયામાં ન્યાયસંગતતાનો ઈનકાર થવા સમાન બનશે અને સાથે સાથે તે અરજદારોને આવા અનિયમિત રીતે જારી થયેલા પ્રમાણપત્રોના આધારે લાભ, કે વધુ યોગ્ય રીતે કહીએ તો અયોગ્ય લાભ મેળવી, અન્ય સામાન્ય ઉમેદવારો કરતાં આગળ નીકળી જવાની મંજૂરી આપશે, જેના અધિકારોને આંચ પહોંચશે. તેથી, તેમણે રજૂ કર્યું કે આ બધી અરજીઓ નામંજૂર થવા યોગ્ય છે.

૪૨. વિદ્વાન વકીલ શ્રી શાલિન મહેતા એ ગુજરાત સ્ટેટ વિમેન'સ ફૂટબોલ એસોસિએશન સંબંધે સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૯૫૭૭ ઓફ ૨૦૦૮ અને ૯૫૭૪ ઓફ ૨૦૦૮ માં દાખલ પ્રત્યુત્તર સોગંદનામાનો ઉલ્લેખ કરીને રજૂ કર્યું કે રાજ્ય એસોસિએશન વિમેન'સ ફૂટબોલ ફેડરેશન ઓફ ઈન્ડિયા સાથે સંલગ્ન છે, જેને અનુસંધાને ભારત સરકારના યુવા બાબતો અને રમતગમત મંત્રાલય દ્વારા માન્યતા આપવામાં આવેલ છે અને તેના વિશે કોઈ વિવાદ રહી શકતો નથી. તેથી, આક્ષેપિત નિર્ણય કાળી યાદીમાં મૂકવા સમાન થાય છે. તે માટે તેમણે ફરીથી પુનરોચ્ચાર કરીને રજૂ કર્યું કે કાળી યાદીમાં મૂકવાના નિર્ણય માટે અરજદારોને કે એસોસિએશનને કોઈપણ તક આપવામાં આવી નથી. તેમણે વધુમાં રજૂ કર્યું કે અરજદારો સાથે ન્યાયસંગત રીતે વર્તવું જોઈએ, જેના માટે તેઓને દોષારોપિત કરવામાં આવે તે પહેલાં ન્યાયસંગત પ્રક્રિયાનો અનુસરણ કરવું આવશ્યક છે.

૪૩. વિદ્વાન વકીલ શ્રી મહેતા, ન્યાયિક પુનરાવલોકનના વ્યાપનો ઉલ્લેખ કરતાં, રજૂ કર્યું કે અનુસરવામાં આવેલી પ્રક્રિયા ન્યાયસંગત છે કે નહીં તેની તપાસ કરવી અદાલત માટે હંમેશાં ખુદી રહે છે. વધુમાં, તેમણે અરજીપત્રોમાં કરાયેલા કથનોનો ઉલ્લેખ કરીને આ રજૂઆત પર ભાર મૂક્યો કે એસોસિએશનને પણ સાંભળવાની તક આપવામાં આવી નથી. તેમણે રજૂ કર્યું કે સરકારને ચકાસણી કરવાનો અધિકાર છે, પરંતુ નિર્ધારિત પ્રક્રિયાનું પાલન કરવું આવશ્યક છે અને કુદરતી ન્યાયના નિયમોનું પાલન થવું જોઈએ હતું. ફરીથી, પડકારાયેલા

નિર્ણયનો અર્થ કાળી ચાદીમાં સમાવેશ થવા બરાબર છે તે બાબત પર ભાર મૂકતાં, તેમણે રજૂ કરવાનો પ્રયત્ન કર્યો કે વિદ્વાન સરકારી વકીલે એવું કહ્યું હોવા છતાં કે આ નિર્ણય કાળી ચાદીમાં સમાવેશ થવા સમકક્ષ નથી, તેમણે 'બ્લેકલિસ્ટિંગ' ની કોલિન્સ ડિક્શનરીમાં આપેલી વ્યાખ્યાનો ઉલ્લેખ કર્યો અને રજૂ કર્યું કે તેના પરિણામે અરજદારોને પ્રાથમિકતા નકારવામાં આવશે અને તેમના પ્રમાણપત્રો રદ કરવામાં આવ્યા છે.

જજ. વિધમાન વકીલ શ્રી મહેતાએ સન ૨૦૦૮ની સ્પેશલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૯૫૭૬નો પણ ઉલ્લેખ કર્યો, જે કુસ્તી સંબંધિત છે, અને રજૂ કર્યું કે કુસ્તી સંઘ બાબતે નિર્ણય એટલા માટે લેવામાં આવ્યો હતો કે તેમણે દસ્તાવેજો રજૂ કરવાની કોઈ કાળજી લીધી નહોતી અને રાજ્ય સરકાર પાસે પ્રમાણપત્રો રદ કરવા સિવાય બીજો કોઈ વિકલ્પ નહોતો. ફરીથી, તેમણે પૃષ્ઠ ૨૨૫, ૨૨૬ પરના અરજિપત્રના કથનોનો ઉલ્લેખ કરીને રજૂ કર્યું કે અરજીકર્તાઓને ચકાસણી માટે પ્રમાણપત્રો રજૂ કરવાની કોઈ તક આપવામાં આવી નહોતી. પત્રવ્યવહાર અને અરજિપત્રના કથનોનો ઉલ્લેખ કરતાં તેમણે રજૂ કર્યું કે જો સંઘે નિર્દેશ મુજબ શિબિરમાં હાજરી આપી ન હોય, તો શું અરજીકર્તાઓને બહાર કરી દેવા જોઈએ અથવા તેમને ભોગવવું પડે. કઈ પ્રક્રિયા ન્યાયસંગત ગણાય તે બાબત ઉપર ભાર મૂકવામાં આવ્યો. વિધમાન વકીલ શ્રી મહેતાએ રજૂ કર્યું કે સરકાર પાસેથી એવી અપેક્ષા રાખવામાં આવે છે કે તે જાહેર સૂચના આપી ઉમેદવારોને બોલાવે અને ચકાસણી કરે તથા તેમને દસ્તાવેજો રજૂ કરવા કહી શકી હોત. એવું રજૂ કરવામાં

આવ્યું કે જો કોઈ રીતે રાજ્ય સંઘ જરૂરી શરતોનું પાલન કરવામાં નિષ્ફળ ગયું હોય, તો અરજીકર્તાઓને તેનું દુઃખ ભોગવવા મજબૂર કરી શકાય નહીં.

૪૫. વિદ્વાન વકીલ શ્રી મહેતાએ રજૂ કર્યું કે રમતોના પ્રોત્સાહન અંગે રજૂઆતો કરવામાં આવી હોવા છતાં હકીકતમાં કોઈ નીતિ નથી અને એમ પણ રજૂ કર્યું કે એક તરફ સરકારે રમતો તથા ખેલાડીઓના પ્રોત્સાહન માટે નીતિ ઘડી છે અને બીજી તરફ આવો અભિગમ તે જ નીતિને વિપરીત રીતે નિષ્ફળ બનાવે તેવી સ્થિતિ ઊભી કરે છે. વધુમાં, આકસ્મિક રીતે એમ પણ રજૂ કરવામાં આવ્યું કે આવા પ્રમાણપત્રો જારી કરવામાં વ્યાપક અનિયમિતતા હોવાનું કહેવામાં આવ્યું હોવા છતાં, વાસ્તવમાં આંકડાકીય વિગતો અને દરેક રાજ્ય એસોસિયેશન દ્વારા જારી કરાયેલા પ્રમાણપત્રોની સંખ્યાનો ઉલ્લેખ કરીને તેમણે આ બાબત પર ભાર મૂકવાનો પ્રયત્ન કર્યો કે સંખ્યા એટલી મોટી નથી અને પ્રમાણપત્રો રજૂ કરનાર દરેક પ્રતિભાગી મારફતે તેની ચકાસણી કરી શકાય તેમ હતું.

૪૬. સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૯૮૩૧/૦૮, જે ફરીથી એથ્લેટિક્સની રમતને લગતી છે, તથા સરકારી વકીલ દ્વારા ઉલ્લેખિત તા. ૧૨.૬.૨૦૦૮ના પત્રનો સંદર્ભ આપતાં, વિદ્વાન વકીલ શ્રી મહેતાએ રજૂ કર્યું કે આ સરકારનો અસ્થિર અને પરસ્પરવિરોધી વલણ છે, જેના માટે તેમણે ફરીથી તા. ૧૭.૪.૨૦૦૮ના પત્ર તથા સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૯૮૩૧ (એથ્લેટિક્સ) માં પૃષ્ઠ ૩૩૭ ઉપરની નીતિનો ઉલ્લેખ કર્યો અને પૃષ્ઠ ૩૩૫–

૩૩૯નો સંદર્ભ આપતાં રજૂ કર્યું કે, શું રાજ્ય સરકારની નીતિ એવી માંગણી કરે છે કે ઉમેદવારોને માત્ર ગુજરાતમાં યોજાતી રમતો માટે જ પ્રમાણપત્રો અપાવા જોઈએ? તેથી, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી કે, એક વખત માન્યતા અને સંલગ્નતા અંગે કોઈ વિવાદ નથી, ત્યારે અરજદારો તથા એસોસિયેશનોને સાંભળ્યા વિના આવા પ્રમાણપત્રો અથવા સ્પર્ધાઓ રદ કરવાનો નિર્ણય કુદરતી ન્યાય અને ન્યાયસંગત વ્યવહારના સિદ્ધાંતોના ભંગ સમાન છે. ફરીથી, તેમણે વર્ષ ૨૦૦૮ની એસ.સી.એ. નં. ૯૭૫૪ અને ૯૮૩૬માં પૃષ્ઠ ૮૩ ઉપર આવેલા એમેચ્યોર કબડ્ડી ફેડરેશનના પત્રનો ઉલ્લેખ કર્યો અને દર્શાવ્યું કે એમેચ્યોર કબડ્ડી ફેડરેશનના પત્રમાં સ્પષ્ટતા કરવામાં આવી છે કે યજમાન રાજ્ય, જે ગુજરાત છે, ત્યાંથી ઓલ ઇન્ડિયા કબડ્ડી ટૂર્નામેન્ટોમાં ભાગ લેતી ટીમોની સંખ્યાની કોઈ મર્યાદા નથી. તેથી, વિદ્વાન વકીલ શ્રી મહેતાએ રજૂ કર્યું કે ગુજરાતમાંથી એકથી વધુ ટીમોએ રાષ્ટ્રીય ટૂર્નામેન્ટમાં ભાગ લીધો હતો એવી વિદ્વાન સરકારી વકીલની રજૂઆત પણ ભ્રાંતિપૂર્ણ છે, કારણ કે ફેડરેશને યજમાન રાજ્યમાંથી એકથી વધુ ટીમોની એવી ભાગીદારી સ્વીકારી અને મંજૂર કરી છે અને તેથી તે માત્ર દેખાવ પૂરતી બાબત છે.

૪૭. વિદ્વાન વકીલ શ્રી મહેતાએ રજૂ કર્યું કે સામાવાળા રાજ્ય સરકારની કાર્યવાહીનું પરીક્ષણ વેડ્નસબરીના કસોટીપત્રક (વાજબીપણું) પર કરવું આવશ્યક છે. તે માટે તેમણે રજૂ કર્યું કે તેને નીચે મુજબના માપદંડોને પૂર્ણ કરવા

પડે: (૧) પ્રક્રિયાત્મક અયોગ્યતા (૨) ગેરકાયદેસરતા (૩) અતાર્કિકતા (૪) સમપ્રમાણતા

૪૮. આ પાસા પર ભાર મૂકીને રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે આ બાબત ન્યાયિક સમીક્ષા હેઠળ આવશે. તેમણે રજૂ કર્યું હતું કે પ્રમાણપત્રો રદ કરતાં પહેલાં કોઈ પ્રક્રિયા અનુસરવામાં આવી નથી અને માત્ર અનુમાન તથા પૂર્વધારણા આધારે જ પડકારાયેલ નિર્ણય લેવામાં આવ્યો છે અને તેથી તે ગેરકાયદેસર છે. ફરીથી, તેમણે ભાર મૂક્યો હતો કે આ ગેરકાયદેસરતા પણ બને છે કારણ કે પ્રાકૃતિક ન્યાયના સિદ્ધાંતોનું પાલન કરવામાં આવ્યું નથી. કોઈ કારણ દર્શાવો નોટિસ આપવામાં આવી નથી અને કોઈ તક પણ અપાઈ નથી, જે સંવિધાનના અનુચ્છેદ ૧૪નું ઉલ્લંઘન છે. તેમણે ભાર મૂક્યો હતો કે આ નિર્ણય તર્કસંગત પણ નથી કારણ કે તે અનુમાન, પૂર્વધારણા અથવા શંકા પર આધારિત છે અને આવા નિર્ણય સુધી પહોંચવા માટે કોઈ આધાર, સામગ્રી અથવા પાયો નથી. પ્રમાણસરતા અંગે સંદર્ભ આપતાં રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે ઉમેદવારોને એવો કોઈ કારણ દર્શાવો નોટિસ આપવામાં આવ્યો હતો કે કેમ કે શા માટે પ્રમાણપત્રો નામંજૂર ન કરવામાં આવે? કારણ કે તેમને આવી તક આપવામાં આવી નથી, તેથી તે પ્રાકૃતિક ન્યાયના નિયમોના ઉલ્લંઘન સમાન છે, કારણ કે તેમાં નાગરિક પરિણામો સંકળાયેલા છે.

૪૯. આ રજૂઆતના સમર્થનમાં વિદ્વાન વકીલ શ્રી મહેતાએ ગુલઝાર સિંહ વિ. સબ-ડિવિઝનલ મેજિસ્ટ્રેટ અને અન્યના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલતના માનનીય ચુકાદાનો ઉલ્લેખ કર્યો અને તેના પર આધાર મૂક્યો, જે ૧૯૯૯(૩) એસ.સી.સી. ૧૦૭ માં અહેવાલિત છે, જેમાં અનુસૂચિત જાતિનું પ્રમાણપત્ર રદ કરવામાં આવ્યું હતું અને સર્વોચ્ચ અદાલતે નિરીક્ષણ કર્યું હતું કે કારણ બતાવો નોટિસ જારી કર્યા વિના અનુસૂચિત જાતિના પ્રમાણપત્રના આવા રદ કરવાની કાર્યવાહી ખોટી હતી અને કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોના ઉલ્લંઘનમાં હતી.

૫૦. તેમણે રાજેશ કુમાર તથા અન્ય વિ. ડી.વાય. સી.આઈ.ટી. તથા અન્યના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલતના માનનીય ચુકાદાનો, જે ૨૦૦૭(૨) એસ.સી.સી. ૧૮૧ માં અહેવાલિત છે, પણ ઉલ્લેખ કરી તેના પર આધાર મૂક્યો હતો અને હેડ નોટ બી તથા પરિષ્કેદ ૨૬, ૨૩ અને ૪૮ નો સંદર્ભ આપી ખાસ કરીને આ અવલોકનો તરફ ધ્યાન દોર્યું હતું: “કોઈપણ સ્થિતિમાં, જ્યારે નાગરિક પરિણામો ઊભા થાય છે, ત્યારે વહીવટી હુકમ અને અર્ધ-ન્યાયિક હુકમ વચ્ચે ભાગ્યે જ કોઈ ભેદ રહે છે. કોઈ એક સમયે મતોમાં ભિન્નતા રહી હોઈ શકે, પરંતુ હવે એ સુસ્થાપિત છે કે વહીવટી હુકમ અને અર્ધ-ન્યાયિક હુકમ વચ્ચેની સૂક્ષ્મ ભિન્નતાએ હવે લુપ્ત થઈ ગઈ છે.” તેથી, તેમણે આ બાબત પર ભાર મૂક્યો કે ભલે તે વહીવટી નિર્ણય હોય, તોપણ કુદરતી ન્યાયના ન્યૂનતમ મૂળભૂત સિદ્ધાંતોનું પાલન થવું જોઈએ.

૫૧. વિદ્વાન વકીલ શ્રી મહેતાએ વધુમાં રજૂ કર્યું કે, તેથી, પડકારવામાં આવેલો તા. ૧૭.૭.૨૦૦૮નો નિર્ણય ન્યાયસંગત પ્રક્રિયાના દરેક માપદંડોનું ઉલ્લંઘન કરે છે. એ રજૂ કરવામાં આવ્યું કે હુકમમાં પોતે કોઈ કારણો પણ દર્શાવવામાં આવ્યા નથી, જ્યારે તે આવશ્યક અનિવાર્યતા છે. પોતાના આ રજૂઆતના સમર્થનમાં, તેમણે હિંદુસ્તાન પેટ્રોલિયમ પેટ્રોલિયમ કોર્પ્. લિ. વિ. ડેરિયસ શાપુર ચેનાઈ અને અન્યના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલતના માનનીય ચુકાદાનો, જે ૨૦૦૫(૭) એસ.સી.સી. ૬૨૭માં અહેવાલિત છે, ઉલ્લેખ કરીને તેના પર અવલંબન મૂક્યું અને પરિચ્છેદ ૨૫નો ઉલ્લેખ કરીને રજૂ કર્યું કે જે વાત હુકમમાં નહોતી તે રાજ્યને અનુવર્તી રીતે અર્થઘટન કરવાની મંજૂરી આપી શકાતી નથી. એ રજૂ કરવામાં આવ્યું કે અન્યથા તે દાદાગીરીભર્યા વર્તન અથવા મનસ્વીપણા ને પ્રોત્સાહન આપવાના બરાબર થશે.

૫૨. વિદ્વાન વકીલ શ્રી મહેતાએ રજૂ કર્યું કે ઉઠાવવામાં આવેલો વિવાદ એ બાબત સંબંધિત છે કે પરમાદેશનો હુકમ જારી થઈ શકે કે નહીં અને અરજદારોનો અધિકાર શું છે. તેમણે જોરદાર રીતે રજૂ કર્યું કે આ મુદ્દો જાહેર રોજગારને લગતો છે અને તેથી અનુચ્છેદ ૧૪, ૧૯ અને ૨૧ લાગુ પડશે. આગળ રજૂ કરવામાં આવ્યું કે ૫% ગુણ, જે પ્રાધાન્યરૂપે દાવો કરવામાં આવે છે અને જે અરજદારો જેવા ખેલકૂદ ક્ષેત્રના વ્યક્તિઓને આપવાના ઇચ્છિત છે, તે તેમને લાભકારક બનશે, અને તેથી જો આવા પ્રમાણપત્રો મનસ્વી રીતે રદ કરવામાં આવે, તો

તેમને હાનિ પહોંચશે અને તેથી રાજ્યની કાર્યવાહી પડકારવાનો તેમને અધિકાર છે.

૫૩. પોતાની રજૂઆતના સમર્થનમાં, વિદ્વાન વકીલ શ્રી મહેતાએ બિહાર પબ્લિક સર્વિસ કમિશન (સુપ્રા), એ.પી. એસ.આર.ટી.સી. (સુપ્રા), યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્ય વિ. એસ. વિનોદકુમાર અને અન્ય, જેનો ઉલ્લેખ (૨૦૦૭) ૮ એસ.સી.સી. ૧૦૦ માં કરવામાં આવ્યો છે, તથા ઇન્ડિયન એરલાઇન્સ ઓફિસર્સ' અસોસિએશન વિ. ઇન્ડિયન એરલાઇન્સ લિ. અને અન્ય, (૨૦૦૭) ૧૦ એસ.સી.સી. ૬૮૪ માં સર્વોચ્ચ અદાલતના ચુકાદાઓનો ઉલ્લેખ કરીને તેના પર આધાર મૂક્યો છે. તેથી, તેમણે રજૂ કર્યું કે આ બાબત ન્યાયિક સમીક્ષાના વ્યાપમાં આવશે અને સામાવાળા-સરકારની આવી મનસ્વી કાર્યવાહી રદ કરવા માટે મંડેમસનો રિટ જારી થઈ શકે.

૫૪. વિદ્વાન વકીલ શ્રી કૌશિક પૂજારાએ રજૂ કર્યું કે તેઓ વિદ્વાન વકીલ શ્રી શાલિન મહેતાએ કરેલી રજૂઆતોનું પરિપૂરણ કરશે. રજૂ કરવામાં આવ્યું કે આવી પ્રમાણપત્રો જારી કરવામાં વિશાળ પાયે અનિયમિતતા આચરવામાં આવી હોવાનું એક પ્રતિભાસ ઊભો કરવાનો પ્રયત્ન કરવામાં આવી રહ્યો છે. જોકે, તેમણે રજૂ કર્યું કે જો હકીકતોનું પરીક્ષણ કરવામાં આવે, તો તે હકીકતોના વિરુદ્ધ છે. વિદ્વાન વકીલ શ્રી પૂજારાએ રજૂ કર્યું કે નિર્ણય લેવાની પ્રક્રિયાનું પરીક્ષણ કરી શકાય અને આવા નિષ્કર્ષે પહોંચવા માટે સત્તાધિકારી સમક્ષ શું સામગ્રી હતી તે

જોવામાં આવી શકે, અને સામાવાળાઓ એવો કોઈ આધાર અથવા સામગ્રી હતી કે જેના આધારે આવા નિષ્કર્ષે પહોંચી શકાય, તે સ્થાપિત કરવામાં નિષ્ફળ ગયા છે. ફરીથી, તેમણે સરકારના તા. રપ.ર.૧૯૮૦, ૧.૮.૧૯૯૦ વગેરેના સરકારી ઠરાવોમાં પ્રતિબિંબિત થતી નીતિનો સંદર્ભ આપ્યો અને રજૂ કર્યું કે એક તરફ તેનો હેતુ રમતગમત અને ખેલાડીઓને પ્રોત્સાહન આપવાનો છે અને બીજી તરફ એવો નિર્ણય લેવામાં આવે છે જે ખેલાડી એવા ઉમેદવારોને હાનિકારક અસર પહોંચાડે. વિદ્વાન વકીલ શ્રી પૂજારાએ રજૂ કર્યું કે હાથ ધરવામાં આવી હોવાનું કહેવાતું ચકાસણ પણ ભૂલભરેલું છે, કારણ કે તે સરકારની તા. રપ.ર.૧૯૮૦, ૧.૮.૧૯૯૦ વગેરેના સરકારી ઠરાવોના સ્વરૂપમાં રહેલી નીતિના પ્રકાશમાં હોવું આવશ્યક છે. આ તે માપદંડો છે જેના પરિધિમાં રહીને સામાવાળાઓએ કાર્ય કરવાનું છે અને તેનાથી બહાર નહીં. તેથી, ચકાસણીનો અધિકાર શંકાસ્પદ તપાસ માટે હોઈ શકતો નથી. વિદ્વાન વકીલ શ્રી પૂજારાએ રજૂ કર્યું કે કઈ સમિતિ, કઈ સત્તા અથવા અધિકાર હેઠળ રચવામાં આવી છે અને તે સમિતિમાં કોણ વ્યક્તિઓ છે, તે અંગે કોઈ નોંધવહી ઉપલબ્ધ નથી. કઈ પ્રક્રિયાનું અનુસરણ કરવામાં આવ્યું અને સમિતિની આવી કાર્યવાહી માટે કોઈ કાર્યવૃત્ત અથવા નોંધ હોવી આવશ્યક છે. તેથી, વિદ્વાન વકીલ શ્રી પૂજારાએ રજૂ કર્યું કે કહેવાતી આ કવાયત માત્ર કાગદી કવાયત છે અને નોંધવહી પર કંઈ મૂકવામાં આવ્યું નથી.

૫૫. વિદ્વાન વકીલ શ્રી પુજારા મુજબ, ચકાસણી માટે કહેવાતી કથિત કાર્યવાહી હકીકતમાં ઉમેદવારોને પૂરતી તક ન આપવા માટે છે અને તેમણે ભારપૂર્વક રજૂ કર્યું કે વિવિધ રમતો માટે રાજ્ય એસોસિએશનની રાષ્ટ્રીય સ્તરની ફેડરેશન સાથેની સંલગ્નતા, જેને ભારત સરકારના યુથ અફેર્સ એન્ડ સ્પોર્ટ્સ મંત્રાલય દ્વારા માન્યતા આપવામાં આવી છે, એકવાર સ્થાપિત થઈ જાય પછી મુદ્દો ત્યાં જ પૂર્ણ થઈ જાય છે અને ત્યારબાદ સરકારને વધુ તપાસ કરવાની કોઈ જ ફરજ કે સત્તા નથી.

૫૬. ફરીથી, વિદ્વાન વકીલ શ્રી પુજારાએ સરકારના ઠરાવોનો ઉલ્લેખ કરીને રજૂ કર્યું કે આ નીતિ અને હુકમ રાજ્યપાલના નામે છે અને, તેથી, અનુચ્છેદ ૧૬૧ હેઠળ તે સંવિધાનિક દસ્તાવેજ છે. તેની સાથે અમુક મહત્વ સંકળાયેલું છે અને તેને જે જરૂરી મહત્વ આપવું જોઈએ તે આપવું જ રહ્યું હોત, અને રમતવીરોને પ્રમોશન આપવાની આવી નીતિ હોવા છતાં સરકાર રમતગમત માટેના પ્રમાણપત્રોને અવગણવા જેવી આવી મનસ્વી કાર્યવાહી કરી શકતી નથી.

૫૭. વિદ્વાન વકીલ શ્રી પુજારાએ રજૂ કર્યું કે સરકારની કાર્યવાહી વાજબી અને ન્યાયસંગત હોવી આવશ્યક છે તે સુસ્થાપિત છે અને ન્યાયસંગતતાનો અર્થ એવો પણ થાય છે કે નિર્ણય લેવામાં આવે તે પહેલાં ન્યાયસંગત તક પણ આપવામાં આવે. તેથી, વિદ્વાન વકીલ શ્રી પુજારાએ રજૂ કર્યું કે જો કુદરતી

ન્યાયના સિદ્ધાંતોનો ભંગ કરવામાં આવ્યો હોય, તો આવી કાર્યવાહી દુષિત અને ગેરકાયદેસર ગણાય.

૫૮. તે હેતુસર, વિદ્વાન વકીલે રજૂ કર્યું કે એ.આઈ.આર. ૧૯૬૭ એસ.સી. ૧૨૬૯ માં અહેવાલિત સ્ટેટ ઓફ ઓરિસ્સા વિ. ડૉ. બિનાપાણી દેવીના કેસથી કાયદો સુસ્થાપિત અને સ્વીકારાયેલ રહ્યો છે અને જેનું અનુસરણ મોહિંદર સિંહ ગિલ વિ. ચીફ ઇલેક્શન કમિશનર, ન્યૂ દિલ્હી અને અન્યના કેસમાં પણ કરવામાં આવ્યું છે, જે એ.આઈ.આર. ૧૯૭૮ એસ.સી. ૮૫૧ માં અહેવાલિત છે.

૫૯. વિદ્વાન વકીલ શ્રી પૂજારાએ રજૂ કર્યું કે કબજી અને વૉલી બૉલ જેવી રમતો માટે કોઈ કારણો આપવામાં આવ્યા નથી અને મનમાની કરવામાં આવી છે તથા તેવી જ રીતે તેમની સાથે પણ વર્તન કરવામાં આવ્યું છે.

૬૦. તેથી, વિદ્વાન સરકારી વકીલ શ્રી શાહે, તા. ૧૭.૭.૨૦૦૮ ના નિર્ણયમાં માત્ર ૩ એસોસિએશનોનો જ ઉલ્લેખ છે અને તેથી અન્ય રમતો સંબંધિત પ્રમાણપત્રો અંગે સ્પષ્ટતા કરવી આવશ્યક છે, તેવી વિશિષ્ટ દલીલના પ્રતિભાવમાં જણાવ્યું છે. તેના જવાબમાં, વિદ્વાન સરકારી વકીલ શ્રી શાહે, સચિવ, પ્રાથમિક શિક્ષણ તથા સચિવ, યુવા બાબતો અને સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓની સૂચનાઓના આધારે, જણાવ્યું છે કે તે અન્ય રમતો માટેના આવા અન્ય તમામ પ્રમાણપત્રો પર પણ લાગુ પડશે, કારણ કે ગુજરાત સ્ટેટ વૉલીબોલ એસોસિએશને પણ આવા પ્રમાણપત્રોને અસ્વીકાર્યા છે અને ખાસ કરીને સ્પષ્ટ

કર્ચું છે કે આવા કોઈપણ પ્રમાણપત્રો માન્ય નથી, અને સચિવ દ્વારા એવો નોંધલેખ કરવામાં આવ્યો છે કે આવા પ્રમાણપત્રો ગુજરાત સ્ટેટ પોલીબોલ એસોસિએશન દ્વારા માન્ય કરાયેલા ટુર્નામેન્ટ સંબંધિત નથી. તે જ રીતે, વિદ્વાન સરકારી વકીલ શ્રી શાહે બોલ બેડમિન્ટન ટુર્નામેન્ટનો ઉલ્લેખ કરીને રજૂઆત કરી હતી કે આવી રમત માન્ય કરાયેલ નથી અને તેથી તેનું કોઈ પ્રાસંગિક મહત્વ નથી. તે હેતુસર તેમણે એસ.સી.એ. નં. ૯૮૭૭ સન ૨૦૦૮ નો સંદર્ભ આપ્યો હતો.

૬૧. વિદ્વાન સરકારી વકીલે પણ અદાલતના અવલોકન માટે ફાઈલ રજૂ કરી છે, જેથી અદાલત આ બાબતમાં સંતોષ મેળવી શકે કે જે પ્રમાણપત્રોની છટણી અથવા ચકાસણી માટે કેમ્પો આયોજિત કરવામાં આવ્યા હતા, તે સંદર્ભે નિર્ણય કેવી રીતે લેવામાં આવ્યો હતો. તેમણે ખાસ કરીને તા. ૨૦.૪.૨૦૦૮ના પ્રાથમિક શિક્ષણ વિભાગના સચિવની નોંધનો ઉલ્લેખ કર્યો, અને તેમાં રાજ્ય મહિલા કૂટબોલ એસોસિએશન તથા રેસલિંગ એસોસિએશન દ્વારા જારી કરાયેલા પ્રમાણપત્રોનો સંદર્ભ છે; અને તેના આધારે નોંધમાં આ દર્શાવવામાં આવ્યું હતું કે આ એક અનિયમિતતા છે, જે ભરતી પ્રક્રિયાને અસર કરશે, અને અંતે એવો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો કે ભરતી પ્રક્રિયામાં પ્રાધાન્ય મેળવવા માટે આવા પ્રમાણપત્રો રજૂ કરનાર ઉમેદવારોને નિષિદ્ધ કરવાનો બદલે, આવા પ્રમાણપત્રોને મંજૂરી આપવામાં ન આવે અને અરજદારો જેવા આવા ઉમેદવારોને અન્ય ઉમેદવારો સાથે તેમના ગુણાધારે ભરતીના હેતુસર વિચારવામાં આવે. તેમાં તા.

૧૫.૭.૨૦૦૮ના સંદેશાવ્યવહારનો પણ સંદર્ભ છે, જે શિક્ષણ વિભાગના ઉપસચિવ તરફથી પ્રાથમિક શિક્ષણ નિયામકને લખાયેલ પત્ર છે. તા. ૨૦.૬.૨૦૦૮ની નોંધમાં ૩ દિવસ માટે, એટલે કે ૨૮.૫.૨૦૦૮, ૩૧.૫.૨૦૦૮ અને ૧૮.૬.૨૦૦૮ના રોજ છટણી અથવા ચકાસણી માટે આયોજિત કેમ્પનો ઉલ્લેખ છે. તેથી, વિદ્વાન સરકારી વકીલે જણાવ્યું કે આ કોઈ એક વ્યક્તિ અથવા એકમાત્ર સચિવનો નિર્ણય નથી, પરંતુ સર્વોચ્ચ સ્તરે આ બાબત પર વિચારણા કરવામાં આવી છે, અને બે વિભાગોએ યોગ્ય ચકાસણી અને સર્વોચ્ચ સ્તરની વિચારવિમર્શ બાદ આ મુદ્દાને ધ્યાનમાં લઈને વિવાદિત નિર્ણય લીધો છે. તેથી, વિદ્વાન સરકારી વકીલ શ્રી શાહે રજૂઆત કરી કે નિર્ણય લેવાની પ્રક્રિયા ન્યાયસંગત છે, અને જો સામાન્ય શ્રેણીના ઉમેદવારોના અધિકારોને ધ્યાનમાં રાખીને કરવામાં આવેલ આ કાર્ય સદભાવપૂર્વકનું હોવાનું અદાલતના અંતઃકરણને સંતોષ થાય, તો શું તેને મનસ્વી અને ગેરકાયદેસર કાર્યવાહી કહી શકાય? તેથી, શ્રી શાહે અગાઉની રજૂઆતનો ઉલ્લેખ કરીને વધુ ભારપૂર્વક રજૂ કર્યું કે જો નિર્ણય લેવાની પ્રક્રિયા કોઈ સામગ્રી પર આધારિત હોય અને તેને મનસ્વી કહી શકાય તેમ ન હોય, તો પછી ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળની ન્યાયિક પુનર્વિલોકનની વ્યાપ્તિ સુનિર્ધારિત છે અને અદાલત સમતામૂલક વિવેકાધિકારનો ઉપયોગ ન કરે.

૬૨. તેમણે વધુમાં શ્રી ડી.એ. ઝાલા, વિદ્વાન વકીલ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અરજીઓના સમૂહનો પણ ઉલ્લેખ કર્યો અને વિદ્વાન વકીલ શ્રી ઝાલાની

આ રજૂઆતનો વિચાર કર્યો કે એકમાત્ર આક્ષેપ એટલો જ હતો કે આવા પ્રમાણપત્રો ફોર્મ નં. ૨ સાથે રજૂ કરવામાં આવ્યા નહોતાં અને તેથી સત્તાધિકારીઓને ફોર્મ નં. ૨ સાથે ફરીથી ચકાસણી કરવા માટે નિર્દેશ આપવામાં આવી શકે. વિદ્વાન સરકારી વકીલ શ્રી શાહે રજૂ કર્યું કે તે શક્ય નથી અને તે ન્યાયસંગત પણ ગણાશે નહીં, કારણ કે એકવાર તેઓએ તે રજૂ કર્યું નથી, તો તેનો સંબંધિતપણો રહેતો નથી અને કોઈ પણ પરિસ્થિતિમાં તે પ્રમાણપત્રો એથ્લેટિક્સ અથવા રમતો સંબંધિત છે, જેના માટે રાજ્ય સંઘ દ્વારા જારી કરાયેલા પ્રમાણપત્રોને માન્ય ગણવામાં આવ્યા નથી. તેથી, ફોર્મ નં. ૨ સાથેની તપાસથી કોઈ ફરક પડશે નહીં.

૬૩. વિદ્વાન વકીલ શ્રી મૌલિન રાવલ પણ હાજર રહ્યા હતા અને તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે જ્યારે અરજદારો સમન્યાયી રાહત માટે અદાલત સમક્ષ આગળ આવ્યા છે, ત્યારે તેઓ પ્રકરણનું બીજું પાસું પણ રજૂ કરશે. તેમણે ભારપૂર્વક જણાવ્યું કે ભલે સમન્યાયી રાહત માગવામાં આવી હોય, તથાપિ સંઘો દ્વારા જારી કરવામાં આવેલા પ્રમાણપત્રોની તપાસ કરવી આવશ્યક છે કે આવા સંઘો નેશનલ ફેડરેશન સાથે સંલગ્ન છે કે કેમ અને નેશનલ ફેડરેશનોને ભારત સરકારના યુવા બાબતો અને રમતગમત મંત્રાલય દ્વારા માન્યતા પ્રાપ્ત છે કે કેમ. તેથી, વિદ્વાન વકીલ શ્રી રાવલે રજૂઆત કરી હતી કે અરજીઓ અને દસ્તાવેજોના સંદર્ભથી માત્ર એટલું કે રેલવે છૂટછાટ આપવામાં આવી છે અથવા રેલવે ટિકિટો આપવામાં આવી છે, તે આ પ્રમાણપત્રો સાચા છે અથવા રમતો કે સ્પર્ધાઓ

સાચી છે તે નક્કી કરવાનું માપદંડ બની શકે નહીં. વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે અરજદારો જેવા ઉમેદવારો, જેઓના હિતમાં આવા પ્રમાણપત્રો જારી કરવામાં આવ્યા છે, તેઓ કોઈ અધિકાર અથવા સ્થિર થયેલ અધિકારનો દાવો કરી શકે નહીં. તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે પસંદગી યાદી રદ કરવામાં આવે તો પણ, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે યુનિયન ટેરિટરી ઓફ ચંદીગઢ વિ. દિલબાગ સિંહ અને અન્ય, અહેવાલિત એ.આઈ.આર. ૧૯૯૩ એસ.સી. ૭૯૬, ના કેસમાં જે રીતે અવલોકન કર્યું છે તે મુજબ, કોઈ સુનાવણી આવશ્યક નથી. તેમણે સ્ટેટ ઓફ યુ.પી. અને અન્ય એક વિ. ઓમ પ્રકાશ અને અન્ય, અહેવાલિત એ.આઈ.આર. ૨૦૦૬ એસ.સી. ૩૦૮૦, ના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના ચુકાદાનો પણ ઉલ્લેખ કર્યો અને તેના પર આધાર રાખ્યો. તેમણે ખાલિદ હુસૈન (અવચસ્ક) વિ. કમિશનર એન્ડ સેક્રેટરી ટુ ગવર્નમેન્ટ ઓફ તમિલ નાડુ, હેલ્થ ડિપાર્ટમેન્ટ, મદ્રાસ અને અન્ય, અહેવાલિત એ.આઈ.આર. ૧૯૮૭ એસ.સી. ૨૦૭૪, ના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલતના ચુકાદાનો પણ ઉલ્લેખ કર્યો અને તેના પર આધાર રાખ્યો તથા રજૂઆત કરી હતી કે જો સરકાર દ્વારા ઘડવામાં આવેલી નીતિ હેઠળ કોઈ અધિકારનો દાવો કરવામાં આવે, તો તેના અમલીકરણ માટે તથા તેનો કોઈ દુરુપયોગ અથવા ગેરવપરાશ ન થાય તે માટે સરકારને તેની દેખરેખ રાખવાનો અધિકાર છે.

૬૪. પરસ્પર વિરોધી રજૂઆતોને ધ્યાનમાં લેતાં, અમુક હકીકતો, જેઓની મૂલવણી કરવી આવશ્યક છે, તે એ છે કે અરજદારો એવા ઉમેદવારો છે, જેમને

રાજ્ય રમતગમત સંઘ દ્વારા મહિલા ફૂટબોલ, વોલીબોલ, એથલેટિક્સ, કુશિત વગેરે જેવી વિવિધ રમતોમાં તેમની ભાગીદારી બદલ રમતગમતના પ્રમાણપત્રો અપાયા છે અને આવા પ્રમાણપત્રોના આધારે વિધાસહાયકના પદની ભરતી પ્રક્રિયામાં વેઈટેજ અથવા પ્રાધાન્યરૂપે ૫% ગુણનો દાવો કરવામાં આવે છે, જેના માટે જાહેરાત આપવામાં આવી છે અને નોંધ પર મૂકવામાં આવી છે. વિધાસહાયકની ભરતી પ્રક્રિયા આ અદાલતે અગાઉની સ્પેશ્યલ સિવિલ એપ્લિકેશનમાં આપેલા નિર્દેશોના પ્રકાશમાં હાથ ધરવામાં આવી છે અને તેથી માર્ચ-૨૦૦૮ આસપાસ વિવિધ જિલ્લાઓ દ્વારા જાહેર જાહેરાતો બહાર પાડવામાં આવી છે. જાહેરાતમાં જણાવ્યા મુજબ અને રમતગમત તેમજ રમતવીરોને પ્રોત્સાહન અને પ્રેરણા આપવાની સરકારની નીતિના આધારે, આવી ભરતીમાં આવા રમતવીરોને ૫% ગુણ અથવા પ્રાધાન્ય આપવાનું છે. તેથી, તારીખ ૨૫મી ફેબ્રુઆરી, ૧૯૮૦, ૧લી ઓગસ્ટ, ૧૯૯૦ અને ૧૧મી ઓક્ટોબર, ૨૦૦૫ના સરકારી ઠરાવોના સ્વરૂપમાં આવેલી આવી નીતિના આધારે, અરજદારો તેમના પાસે રહેલા રમતગમતના પ્રમાણપત્રોના આધારે આવા પ્રાધાન્યનો દાવો કરવા માંગે છે. જોકે, સામાવાળાઓના ધ્યાન પર આવ્યું કે રમતગમતના પ્રમાણપત્રો જારી કરવામાં કેટલીક અનિયમિતતાઓ હતી, તેથી કેમ્પો યોજીને સમિતિ દ્વારા આવા પ્રમાણપત્રોની ચકાસણી કરવાની કસરત હાથ ધરવામાં આવી અને જેમણે પ્રમાણપત્રો આપ્યા હતા તે રાજ્ય રમતગમત સંઘોને સંબંધિત સામગ્રી રજૂ કરવા માટે બોલાવવામાં આવ્યા. તે હેતુસર ફાઈલો રજૂ કરવામાં આવી હતી અને

ચકાસણી અંગેની તારીખ ૨૦મી જૂન, ૨૦૦૮ની નોંધ દર્શાવે છે કે ચકાસણી દરમિયાન અનિયમિતતાઓ કેવી રીતે ધ્યાન પર આવી અને આગળ કયા પગલાં અને ઉપાયો થઈ શકે તે વિચારવામાં આવ્યું અને અંતે બે પાસાઓ પર વિચારણા કરવામાં આવી કે ભરતી માટે અરજદારગણ/અરજદારોની અરજીઓ જ રદ કરવી કે માત્ર રજૂ કરાયેલા પ્રમાણપત્રોને જ રદ ગણવા અને ભરતી પ્રક્રિયામાં આવા ઉમેદવારોને અન્ય ઉમેદવારો સાથે તેમની યોગ્યતાના આધારે વિચારણા માટે મંજૂરી આપવી; અને વિરોધાભાસે, બીજો વિકલ્પ વધુ યોગ્ય માનવામાં આવ્યો, કારણ કે સંઘોની અનિયમિતતાઓ બદલ અરજદારો જેવા ઉમેદવારોને હાનિ ન થવી જોઈએ અને ભરતીના હેતુ માટે તેમની વિચારણા થવી જોઈએ. જોકે, પ્રાધાન્યના હેતુસર તેમણે રજૂ કરેલા રમતગમતના એવા પ્રમાણપત્રોને અવગણીને. સંબંધિત સંઘો સામે આવશ્યક પગલાં લેવા માટે ભલામણ પણ છે અને તેને સર્વોચ્ચ સ્તરે મંજૂરી આપવામાં આવી છે. વધુમાં, તેના આધારે, શિક્ષણ વિભાગે ફરીથી તારીખ ૧૫મી જુલાઈ, ૨૦૦૮ના પત્ર દ્વારા પ્રાથમિક શિક્ષણના નિયામકને સંબોધન કરીને ફરી એકવાર આવા પ્રમાણપત્રોની ચકાસણીના આ પાસા પર ભાર મૂક્યો હતો.

૬૫. એવું પ્રતિત થાય છે કે તપાસના આધારે એવો નિર્ણય કરવામાં આવ્યો છે કે પ્રમાણપત્રો જારી કરવામાં અનિયમિતતાઓ કરવામાં આવી છે, જેના પરિણામે તા. ૧૭મી જુલાઈ, ૨૦૦૮ના વિવાદિત નિર્ણયના સ્વરૂપમાં સામાન્ય સૂચનાઓ જારી કરવામાં આવી છે, જેને અરજદારો દ્વારા આ અદાલત સમક્ષ અરજીઓના

હાલના સમૂહમાં પડકારવામાં આવી છે. આ હકીકતો અને પરિસ્થિતિઓની આ પૃષ્ઠભૂમિમાં જ પરસ્પર વિરુદ્ધ રજૂઆતોનું મૂલવણું કરવું આવશ્યક બને છે.

૬૬. અરજદારો તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલોએ રજૂ કરેલી દલીલોનો સાર નીચે મુજબ છે: (૧) દિનાંક ૧૭મી જુલાઈ, ૨૦૦૮નો વિવાદિત નિર્ણય મનસ્વી, ગેરકાયદેસર અને સ્વાભાવિક ન્યાયના સિદ્ધાંતોના ઉલ્લંઘનમાં આવેલો છે અને તેથી, તે ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૧૪નું ઉલ્લંઘન કરનાર છે.

(૨) આક્ષેપિત નિર્ણય કોઈપણ આધાર અથવા સામગ્રી વિના છે અને તે માત્ર અનુમાન તથા કલ્પનાઓ પર આધારિત છે.

(૩) એવી દલીલ પણ કરવામાં આવી છે કે ચકાસણીનો અર્થ માત્ર એટલો જ થાય કે પ્રમાણપત્રો રાજ્ય સંઘો દ્વારા જારી કરવામાં આવ્યા છે કે નહીં અને તે ખરાં છે કે નહીં તેની ચકાસણી, અને તેનાથી આગળ નહીં. બીજા શબ્દોમાં, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે એકવાર એ સ્થાપિત થઈ જાય અને સ્વીકારવામાં આવે કે રાજ્ય સંઘોએ અરજદારોને રમતગમતના પ્રમાણપત્રો જારી કર્યા છે, તો આવું પ્રમાણપત્ર જારી કરવા માટે રાજ્ય સંઘ સક્ષમ સત્તા છે અને તે પછી વધુ કોઈ તપાસ કરી શકાતી નથી, તથા ભરતીમાં ૫% ગુણોની પ્રાધાન્યતા અથવા વજન આપવાની બાબતમાં સરકારે પોતાની જ નીતિનું પાલન કરવું જ જોઈએ.

(૪) વધુમાં, એવી પણ દલીલ કરવામાં આવે છે કે, સામાવાળા-સત્તાધિકારી અને રાજ્ય સરકારને પ્રમાણપત્રો અથવા તેમની પ્રામાણિકતા અંગે પ્રશ્ન ઉઠાવવાનો કોઈ હક અથવા સત્તા નથી, એકવાર એ સ્થાપિત થઈ જાય કે તે રાજ્ય કીડા સંઘો દ્વારા જારી કરવામાં આવ્યા છે, જે રાષ્ટ્રીય સ્તરે ફેડરેશન સાથે વિધિવત્ સંલગ્ન છે અને જેને ભારત સરકારના યુવા બાબતો અને કીડા મંત્રાલય દ્વારા માન્યતા આપવામાં આવી છે.

(૫) એવી રજૂઆતો પણ કરવામાં આવી છે કે એ જ પ્રસંગ અથવા ટૂર્નામેન્ટ માટે અગાઉના પ્રસંગે કેટલીક રમતગમત સંસ્થાઓ દ્વારા જારી કરવામાં આવેલા પ્રમાણપત્રોને ભરતીના હેતુસર માન્ય તરીકે સ્વીકારવામાં આવ્યા હતા, પરંતુ સામાવાળા સત્તાધિકારીઓની મનમાની અને મનસ્વીતા મુજબ આ વલણમાં ફેરફાર શા માટે થયો છે તેનું કોઈ કારણ નથી.

૬૭. બીજી તરફ, સામાવાળા-રાજ્ય તરફથી વિદ્વાન સરકારી વકીલ શ્રી સુનીત શાહે એવો તર્ક ઉપસ્થિત કર્યો છે કે વિદ્યા સહાયકના પદ માટેની ભરતી જાહેર રોજગારીના સ્વરૂપની છે અને તેમાં પારદર્શિતા તથા યોગ્યતા હોવી આવશ્યક છે. સરકારની ભૂમિકા એ સુનિશ્ચિત કરવાની છે કે સરકાર દ્વારા એકવાર કોઈ નીતિ ઘડવામાં આવે, ત્યારબાદ તેનું શબ્દ અને ભાવના બંને મુજબ અનુસરણ અને દેખરેખ થાય અને પ્રમાણપત્રોની ખરાઈ અને પ્રામાણિકતાની ચકાસણી કરવાનો

તથા પ્રમાણપત્રો નિયમો અનુસાર છે કે નહીં તે જોવાનો અધિકાર અને ફરજ સરકારને રહેલા છે.

૬૮. રાજ્ય કીડા સંઘો દ્વારા જારી કરાયેલ પ્રમાણપત્રોની વિગતોનો અને ખાસ કરીને દિનાંક ૧૭મી જુલાઈ, ૨૦૦૮ના પડકારાયેલ નિર્ણયમાં જેમના સંદર્ભનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે એવા ત્રણ સંઘોનો ઉલ્લેખ કરીને એવી દલીલ ઉઠાવવામાં આવી છે કે પ્રમાણપત્રોના જારીકરણમાં તથા ટૂર્નમેન્ટોના આયોજનમાં ગેરકાયદેસરતા નોંધાઈ હતી, અને તેથી આવા સંઘોને સ્પષ્ટીકરણ આપવા તક આપવામાં આવી હતી અને જ્યારે તેઓ જરૂરી વિગતો અથવા સામગ્રી રજૂ કરવામાં નિષ્ફળ ગયા હતા, ત્યારે પડકારાયેલ નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો. તેથી, એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે સરકારનો નિર્ણય મનસ્વી, ગેરકાયદેસર અને પ્રાકૃતિક ન્યાયના સિદ્ધાંતો તથા/અથવા ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૧૪ના ઉદ્વેગનમાં ગણાવી શકાય કે કેમ.

૬૯. એવો પણ દાવો કરવામાં આવ્યો છે કે નિર્ણય લેવાની પ્રક્રિયાને અદાલત દ્વારા ધ્યાનમાં લઈ તેની તપાસ-ચકાસણી કરી શકાય છે અને જો તેમાં કોઈ મનમાની હોય, તો અદાલત તેમાં હસ્તક્ષેપ કરી શકે છે. તેમ છતાં, તે જ સમયે, વિદ્વાન સરકારી વકીલે ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળની સત્તાઓના અમલમાં ન્યાયિક પુનર્વિલોકનના વ્યાપ અંગે ભારપૂર્વક રજૂઆત કરી છે. તેમણે એ બાબત પર પણ ભાર મૂક્યો છે કે અરજદારોને નિર્ણયને

પડકારવાનો કયો અધિકાર છે. રાજ્ય રમતગમત સંઘો દ્વારા જારી કરાયેલા પ્રમાણપત્રોની મંજૂરી અથવા રદ કરવાની બાબત સંબંધે, વિદ્વાન સરકારી વકીલે એટલી હદ સુધી રજૂઆત કરી છે કે તે વ્યાપક પાયે થયેલી અનિયમિતતા અને પ્રણાલી પર થયેલ કપટ હતું, જેની તપાસ-ચકાસણી કરવાની માંગ કરવામાં આવી હતી, અને તક આપ્યા પછી એવો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો કે આવા પ્રમાણપત્રો રાજ્યના રમતગમત સંઘો દ્વારા અનિયમિત રીતે જારી કરવામાં આવ્યા હતા અને તેના લાભો આપી શકાય નહીં, કારણ કે તે અરજદારોને અયોગ્ય લાભ આપવાને બરાબર થશે, જે પરિણામે સામાન્ય વર્ગના વધુ ગુણવત્તાસંપન્ન ઉમેદવારો કરતાં અયોગ્ય રીતે આગળ નીકળી જશે.

૭૦. તેથી, પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલો દ્વારા કરવામાં આવેલી પરસ્પર વિરોધી રજૂઆતોની મૂળવણી કરવા માટે, એ બાબત વિવાદાસ્પદ નથી કે ઉપરોક્ત ત્રણ સરકારી ઠરાવોના સ્વરૂપમાં સરકારની જે નીતિ હતી, તે રમતો અને ખેલાડીઓને પ્રોત્સાહન અને પ્રગતિ આપવા માટે વિકસાવવામાં આવી હતી અને આવી ૫% પ્રાધાન્ય આપવાનીદાખલ કરવાની નીતિના આધારે જ અરજદારોએ વિધાસહાયકના પદ માટેની ભરતીમાં પ્રાધાન્યરૂપે અધિક ૫% ગુણની માંગણી કરી છે. તેથી, સારા હેતુથી બનાવવામાં આવેલી આ નીતિ વિશે કોઈ વિવાદ રહી શકતો નથી. કહેવાય છે કે મુશ્કેલી બાદના તબક્કે, અમુક પ્રસંગોએ, અમલ દરમિયાન શરૂ થઈ. અરજદારો, જેઓ રાજ્યની રમતગમત સંસ્થાઓ દ્વારા જારી કરાયેલા પ્રમાણપત્રોના આધારે આ નીતિ હેઠળ આ લાભ અથવા પ્રાધાન્યનો

વાસ્તવમાં આ નીતિના લાભાર્થીઓ છે અને તેથી તેઓ નીતિ હેઠળ લાભનો દાવો કરી શકે છે, પરંતુ તેમને એવું કહેવાની મંજૂરી આપી શકાય નહીં કે ભલે કોઈ નીતિનો દુરુપયોગ થતો હોય અથવા કોઈ ગેરરીતિ આચરવામાં આવતી હોય, તો પણ સરકારને તેમાં કંઈ કહેવાનો અધિકાર નહીં હોય અને સરકાર નીતિના અમલનું નિરીક્ષણ અથવા નિયમન કરી શકશે નહીં, તેમજ આવી કોઈ ગેરરીતિ શોધી કાઢવા માટે તપાસ પણ કરી શકશે નહીં.

૭૧. પ્રથમ પાસું, જે વિચારણા માટે આવશ્યક છે, તે એ છે કે નિર્ણય લેવાની પ્રક્રિયા શું છે, જે મનસ્વીપણું, ગેરકાયદેસરતા અને કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતો તથા ભારતના સંવિધાનની કલમ ૧૪ થી ૨૦ ના ઉદ્દેશન અંગે કરવામાં આવેલી રજૂઆતોના નિરાકરણ માટે સંબંધિત બને છે. સરકારે, જેણે નીતિ ઘડી છે, તેને માત્ર અમલીકરણ કરવાનો જ નહીં પરંતુ તેનું નિરીક્ષણ રાખવાનો અને નીતિ જે હેતુ માટે બનાવવામાં આવી છે અથવા ઘડવામાં આવી છે તે હેતુ સિદ્ધ થાય તે સુનિશ્ચિત કરવાનો હક અને વાસ્તવમાં ફરજ પણ છે, અને જો નીતિના પાલન અથવા અમલીકરણ દરમિયાન સરકારના ધ્યાન પર આવે કે કોઈ ગેરરીતિ અથવા અનિયમિતતા કરવામાં આવી છે, જે વિપરીત પરિણામકારક હોય અને નીતિ દ્વારા સિદ્ધ કરવાના હેતુ અથવા ઉદ્દેશના પ્રતિકૂળ જાય, તો નીતિના મૂળભૂત હેતુને નિષ્ફળ બનાવતી અથવા તેના પ્રતિકૂળ જતી આવી ગેરરીતિને ટાળવા યોગ્ય પગલાં લેવા સરકારની ફરજિયાત જવાબદારી બને છે. આ પરિસ્થિતિના પ્રકાશમાં, બંને પક્ષોએ વિવિધ વિગતોનો ઉલ્લેખ કરીને રજૂઆતો કરી છે. જોકે,

ઉપર ચર્ચા કરેલી મુજબ, બન્ને પક્ષોની રજૂઆતો નોંધતી વખતે જે હકીકતો બહાર આવી છે તે એ છે કે રાજ્ય રમતગમત સંઘો, જેમને ફેડરેશન સાથે સંલગ્નતા છે, જેમ કે રાજ્ય મહિલા ફૂટબોલ એસોસિએશનનું ઉદાહરણ લઈએ તો તેને ભારત સરકારના યુવા બાબતો અને રમતગમત મંત્રાલય દ્વારા માન્યતા પ્રાપ્ત ઈન્ડિયા વુમન્સ ફેડરેશન સાથે સંલગ્નતા છે, અને તેવી જ રીતે અન્ય રમતગમત સંઘો પણ રાષ્ટ્રીય સ્તરે ફેડરેશન સાથે સંલગ્નતા ધરાવે છે, પરંતુ જે મુદ્દા અથવા બિંદુ પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવાની જરૂર છે તે રાજ્ય સ્તરની એસોસિએશનની ફેડરેશન સાથેની માન્યતા અથવા સંલગ્નતા, અથવા રાષ્ટ્રીય સ્તરની ફેડરેશનની માન્યતા અંગેનો નથી, પરંતુ મુદ્દો એ છે કે વિવિધ રમતો માટેની રાજ્ય સંઘોએ કહેવાતા આયોજન કરાવેલા ટુર્નામેન્ટ અથવા રાષ્ટ્રીય સ્તરની ચેમ્પિયનશિપના આધારે પ્રમાણપત્રો જે રીતે અને જે પદ્ધતિથી આપ્યા છે, તે બાબત પ્રકાશમાં લાવવામાં આવી છે. તે હેતુસર, અમુક દસ્તાવેજોનો ઉલ્લેખ કરી શકાય, જેમ કે સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં.૯૫૭૪ ઓફ ૨૦૦૮ માં, જે રાજ્ય મહિલા ફૂટબોલ એસોસિએશન સંબંધિત છે, તેમાં પ્રમાણપત્રો આનંદ ખાતે યોજાયેલ હોવાનું કહેવાતા ટુર્નામેન્ટના આધારે આપવામાં આવ્યા છે. રાજ્ય મહિલા ફૂટબોલ એસોસિએશન સંબંધિત સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં.૯૫૭૪ ઓફ ૨૦૦૮ નો ઉલ્લેખ કરતાં, પાનાં ૧૭૮ અને ૧૮૧ તરફ વિશેષ ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું હતું, જેના દ્વારા રાજ્ય મહિલા ફૂટબોલ એસોસિએશનને એ સ્પષ્ટ કરવા કહેવામાં આવ્યું હતું કે કોઈ વિશિષ્ટ ઉમેદવારે રાષ્ટ્રીય સ્તરની ટુર્નામેન્ટમાં ભાગ

લીધો હતો કે નહીં. તેવી જ રીતે, રાજ્ય સ્તરની ટુર્નામેન્ટો, જે જાન્યુઆરી-૨૦૦૭ માં યોજાઈ હોવાનું કહેવાય છે, તેના સંબંધમાં પણ અમુક પ્રમાણપત્રો છે. પાનું ૭૦ પરનું પ્રમાણપત્ર એ હકીકત તરફ સૂચવે છે કે કોઈ વિશિષ્ટ ભાગ લેનારાએ ૧૬મી જાન્યુઆરી, ૨૦૦૭ ના રોજ અમદાવાદ ખાતે યોજાયેલી રાજ્ય મહિલા ક્રૂટબોલ ચેમ્પિયનશિપમાં ભાગ લીધો હતો અને ત્યારબાદ તે કયા સમયગાળાથી કયા સમયગાળા સુધી યોજાઈ હતી તે દર્શાવવામાં આવ્યું છે. તેવી જ રીતે, જેમ પ્રકાશિત કરવામાં આવ્યું છે, ભરતી પ્રક્રિયાની જાહેરાત પછી રાષ્ટ્રીય સ્તરની ટુર્નામેન્ટ યોજવાની પરવાનગી માગવામાં આવે છે, જે ફેડરેશન દ્વારા એપ્રિલમાં મંજૂર કરવામાં આવે છે, અને પ્રમાણપત્રની તારીખ તો આવી રાષ્ટ્રીય ટુર્નામેન્ટની સમાપ્તિ તારીખ પહેલાંની પણ છે. વધુમાં, ભૂતકાળમાં આ જ સમયગાળા દરમિયાન વિવિધ સંઘો દ્વારા આપવામાં આવેલા પ્રમાણપત્રોની સંખ્યાનો વિગતવાર હિસાબ અને આંકડાકીય માહિતી પણ પ્રકાશમાં લાવવામાં આવી છે. તેથી, આ બાબતનું પરીક્ષણ કરવું આવશ્યક છે કે જે પ્રમાણપત્રો રાજ્ય દ્વારા મંજૂર કરવામાં આવ્યા નથી અથવા રદ કરવામાં આવ્યા નથી, તેમનું પ્રાથમિક રીતે સરકાર દ્વારા સત્યાપન અથવા ચકાસણી કરી શકાય કે નહીં. ઉપર જણાવ્યા મુજબ, રાજ્ય રમતગમત સંઘની સંલગ્નતા અને માન્યતા એક અલગ મુદ્દો છે, જે યોગ્ય સ્તરે ભારત સરકારના સંબંધિત યુવા બાબતો અને રમતગમત મંત્રાલય દ્વારા વિચારણા માટે લઈ શકાય, પરંતુ તે જ સમયે, આ વાતની પણ મૂલવણી કરવી આવશ્યક છે કે ગુજરાત રાજ્યના યુવા બાબતો અને સાંસ્કૃતિક

પ્રવૃત્તિઓના સચિવ, જે ઉપરોક્ત સરકારી ઠરાવો અને નીતિને અમલમાં મૂકવા અને અસરકારક બનાવવા માટે સત્તાધિકારી છે, તેમને નિઃસંદેહ નીતિના અમલીકરણની ચકાસણી અને દેખરેખ રાખવાનો હક રહેશે. તેથી, ચકાસણી દરમિયાન જ્યારે આ બાબત ધ્યાન પર આવી, ત્યારે સત્યાપનની હેતુસર શિબિરોનું આયોજન કરવામાં આવ્યું. સંબંધિત રાજ્ય સંઘોને વિવિધ તારીખોએ વિગતો અને સામગ્રી સાથે હાજર રહેવા જણાવાયું, જેથી એવું ન્યાયસંગત ઠરાવી શકાય અને ચકાસી શકાય કે કહેવાતી ટુર્નામેન્ટો અથવા રાષ્ટ્રીય સ્તરની ચેમ્પિયનશિપો યોગ્ય રીતે આયોજિત કરવામાં આવી હતી કે નહીં અને રાષ્ટ્રીય સ્તરની ચેમ્પિયનશિપ અથવા ટુર્નામેન્ટ માટે અપેક્ષિત અથવા આવશ્યક મુજબ પૂરતો ભાગ લેવાયો હતો કે નહીં.

૭૨. વિદ્વાન સરકારી વકીલે ભારત સરકારના યુવા બાબતો અને રમતગમત મંત્રાલયની માર્ગદર્શિકાઓનો ઉલ્લેખ કર્યો છે, જેનું શીર્ષક “રાષ્ટ્રીય રમતગમત સંઘોને સહાય માટેની માર્ગદર્શિકાઓ” તરીકે છે અને વિશેષ કરીને, પરિચ્છેદ ૮.૭ નો, જેમાં જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે રાષ્ટ્રીય સ્તરની ચેમ્પિયનશિપ કેવી રીતે આયોજિત કરી શકાય, અને તેમાં આ મુજબ જોગવાઈ છે કે “નિર્ધારિત પ્રોફોર્મામાં અરજી (પરિશિષ્ટ ૭) એમ.વાય.એ.એસ.ને, તેમજ તેની નકલ ઈ.ડી. (ટીમ્સ), એસ.એ.આઈ.ને, ચેમ્પિયનશિપની તારીખથી ત્રણ મહિના પહેલાં મોકલવામાં આવશે” (ભાર મૂકેલ). વધુમાં, તેમાં એવી પણ જોગવાઈ છે કે સંઘો રાષ્ટ્રીય સ્તરની ચેમ્પિયનશિપમાં તેમની સાથે સંલગ્ન તમામ એકમોની ભાગીદારી

સુનિશ્ચિત કરવા માટે પગલાં લેશે અને જો સંલગ્ન એકમોમાંથી ૭૫% કરતાં ઓછા એકમો ભાગ લેશે, તો સહાયના દરમાં ૨૫% નો ઘટાડો કરવામાં આવશે અને જો સંલગ્ન એકમોમાંથી ૫૦% કરતાં ઓછા એકમો ભાગ લેશે, તો કોઈ અનુદાન આપવામાં આવશે નહીં/જે સંઘો જુનિયર અને સબ-જુનિયર વર્ગો માટે એમ્પિયનશિપ યોજવામાં નિષ્ફળ જશે તેઓ સિનિયર વર્ગના અનુદાન માટે હકદાર રહેશે નહીં.

૭૩. જોકે આ માર્ગદર્શિકાઓનો ઉદ્દેશ વિદ્વાન સરકારી વકીલે કર્યો છે, તેમ છતાં અરજદાર પક્ષના વિદ્વાન વકીલોએ આ માર્ગદર્શિકાઓનો વિવાદ કરતાં દલીલ કરી છે કે આ માર્ગદર્શિકાઓ માત્ર આર્થિક સહાય માટે જ છે અને તેની કોઈ લાગુ પડતાપણું નથી. વધુમાં, એવી પણ દલીલ કરવામાં આવી છે કે એકવાર રાજ્ય સ્તરની સંસ્થાએ રાષ્ટ્રીય સ્તરની ફેડરેશનની મંજૂરીથી કાર્યક્રમ અથવા રાષ્ટ્રીય સ્તરની ટુર્નામેન્ટનું આયોજન કર્યું હોય, તો તે બાબત વિવાદિત કરી શકાતી નથી અને મંજૂરી મેળવ્યા પછી અત્યંત ટૂંકા ગાળામાં આવી ટુર્નામેન્ટનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હોય તો પણ ઉમેદવારોને અપાયેલા ભાગીદારીના પ્રમાણપત્રો અંગે શંકા વ્યક્ત કરી શકાય નહીં. તેની કોઈ સંબંધિતતા નથી અથવા તેનો સંબંધ માત્ર આર્થિક સહાય સાથે જ છે, એવી રજૂઆત ભ્રાંતિપૂર્ણ છે. પ્રથમ પરિણેદ, જેમાં પરિચયનો ઉદ્દેશ છે, નીચે મુજબ છે:

“રમતગમત અને ક્રીડા માનવ સંસાધન વિકાસના એક અનિવાર્ય ઘટક તરીકે વ્યાપક રીતે માન્ય ઠર્યા છે. ભારત સરકાર સામાન્ય રીતે રમતગમતના વિકાસને અને ખાસ કરીને ઓલિમ્પિક્સ તથા અન્ય આંતરરાષ્ટ્રીય સ્પર્ધાઓમાં શ્રેષ્ઠતા પ્રાપ્ત કરવા માટે નોંધપાત્ર મહત્વ આપે છે. તેમ છતાં, મહત્વપૂર્ણ આંતરરાષ્ટ્રીય ક્રીડા સ્પર્ધાઓમાં ભારતીય ટીમનું પ્રદર્શન સંતોષકારકથી ઘણું દૂર રહ્યું છે, જે સરકાર માટે ગંભીર ચિંતાનો વિષય છે. રમતગમતના પ્રોત્સાહનમાં સંકળાયેલી વિવિધ સંસ્થાઓ વચ્ચે અસરકારક સમન્વય માટેની પ્રક્રિયાઓને સુવ્યવસ્થિત બનાવવાનો અને આવતા વર્ષોમાં આંતરરાષ્ટ્રીય સ્પર્ધાઓમાં શ્રેષ્ઠતા પ્રાપ્ત કરવા માટે ખેલાડીઓને જરૂરી પાયાભૂત સુવિધાઓ, તાલીમ તથા અન્ય સવલતો ઉપલબ્ધ કરાવવાનો સરકારનો પ્રયત્ન રહ્યો છે.

વર્ષો દરમિયાન ચોક્કસ રમતો/ક્રીડા શાખાઓના વિકાસ માટે અનેક રાષ્ટ્રીય રમતગમત મહાસંઘો (એનએસએફસ) ઉભા થયા છે. ભારત સરકારે તેમના હેતુઓ સિદ્ધ કરવા માટે આ મહાસંઘોને સક્રિય રીતે સહાય પૂરી પાડી છે. રાષ્ટ્રીય રમતગમત મહાસંઘોને સહાય આપવા માટેની પ્રહારલના માર્ગદર્શિકાઓની સમીક્ષા કરવામાં આવી હતી અને એશિયન ગેમ્સ, ૧૯૯૪ તથા ઓલિમ્પિક ગેમ્સ, ૧૯૯૬ માટે અમારી તૈયારીના અનુભવ તેમજ રમતગમતના પ્રોત્સાહન માટે રચાયેલ સમિતિઓની ભલામણોના આધારે તેમાં સુધારા કરીને તેને પુનઃનિર્ધારિત કરવામાં આવી હતી. સુધારેલ માર્ગદર્શિકાઓ ૧૦મી જુલાઈ, ૧૯૯૭થી અમલમાં મૂકવામાં આવી.”

માર્ગદર્શિકાઓ માત્ર આર્થિક સહાય માટે જ છે એવી રજૂઆત સ્વીકારી શકાય તેવી નથી. તેના વિરુદ્ધ, આ માર્ગદર્શિકાઓ રમતગમત તથા ખેલાડીઓના પ્રોત્સાહન અને ઉત્સાહવર્ધન માટે પણ છે અને એવું જણાય છે કે ભારત સરકારના યુવા કાર્ય અને રમતગમત મંત્રાલય દ્વારા જારી કરાયેલ આવી માર્ગદર્શિકાઓના આધારે રાજ્ય સરકારે ઉપરોક્ત સરકારી ઠરાવો સ્વરૂપે એક નીતિ વિકસાવી છે.

૭૪. ટુર્નામેન્ટનું આયોજન કરવાની રીત અને પદ્ધતિ સંબંધિત એક અન્ય પાસું, જે આવા રાષ્ટ્રીય સ્તરના ટુર્નામેન્ટ આયોજિત કરવા માટેની એ જ પ્રકારની પ્રક્રિયાત્મક બાબત સાથે સંબંધિત છે, તેનું પણ મૂલવવું જરૂરી છે. ઉપરોક્ત માર્ગદર્શિકાઓના પરિચ્છેદ ૮.૭ માં એવું નિર્ધારિત કરવામાં આવ્યું છે કે “નિર્ધારિત પ્રોફોર્મા (પરિશિષ્ટ ૭) માંની અરજી ચેમ્પિયનશિપની તારીખથી ત્રણ મહિના પહેલાં એમ.વાય.એ.એસ. ને મોકલવાની અને તેની નકલ ઈ.ડી. (ટીમ્સ), એસ.એ.આઈ. ને પાઠવવાની રહેશે.” આથી ફરીથી સ્પષ્ટ સૂચિત થાય છે કે આવા રાષ્ટ્રીય સ્તરના ચેમ્પિયનશિપ અથવા ટુર્નામેન્ટમાં વ્યાપક ભાગીદારી સુનિશ્ચિત કરવા માટે માર્ગદર્શિકાઓમાં ત્રણ મહિનાનો સમયગાળો નિર્ધારિત અથવા કલ્પાયેલ છે અને તે અંગેની જાણ અલગ-અલગ રાજ્ય સંઘોને અથવા રાજ્યમાં આવેલી તેવી રમતગમત સંસ્થાઓને, જેઓને જિલ્લા સ્તરે વધુ સંલગ્નતા હોય, પહોંચાડવી આવશ્યક બને છે; અને તે સંસ્થાઓ ત્યારબાદ ભાગ લેનારાઓ પાસેથી પ્રવેશ માગી શકે,

ઉમેદવારોની પસંદગી માટે પ્રાથમિક ચરણો યોજી શકે જેથી રાષ્ટ્રીય સ્તરના ટુર્નામેન્ટ માટે રાજ્યની ટીમને અંતિમરૂપ આપી શકાય; અને આ સમગ્ર પ્રક્રિયામાં સમય લાગવાનો હોવાથી ત્રણ મહિનાનો સમયગાળો કલ્પાયેલ છે. અન્યથા, રાષ્ટ્રીય સ્તરના ટુર્નામેન્ટમાં ભાગ લેવાની અપેક્ષા રાખતા વિવિધ રાજ્યો માટે, રાજ્ય સંઘ સાથે સંલગ્ન જિલ્લા એકમો સહિત વિવિધ ભાગ લેનારાઓ પાસેથી પ્રવેશો મંગાવી, તેમનું આયોજન કરી, અને પસંદગી પ્રક્રિયા હાથ ધરી તેના આધાર પર રાષ્ટ્રીય સ્તરના ટુર્નામેન્ટમાં ભાગ લેવા માટે રાજ્યની ટીમ પસંદ કરવી શક્ય ન રહે. આ પરિપ્રેક્ષ્યમાં, ખાસ કરીને સ્પેશ્યલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૯૫૭૪ ઓફ ૨૦૦૮ માં ઉલ્લેખિત ટુર્નામેન્ટ જે રીતે આયોજિત કરવામાં આવ્યું છે તે સમગ્ર રાષ્ટ્રીય સ્તરના ટુર્નામેન્ટના આયોજન અંગે શંકા ઊભી કરે છે. વધુમાં, ભાગીદારી પરથી પણ જોઈ શકાય છે કે માત્ર થોડાં જ રાજ્યોએ ભાગ લીધો હતો અને ગુજરાત રાજ્યમાંથી એકથી વધુ ટીમોએ ભાગ લીધો હતો. તેથી, પ્રથમ પ્રશ્ન એ ઊભો થાય છે કે વિવિધ રાજ્યો અથવા એકમોમાંથી આવી નબળી ભાગીદારી હોવા છતાં તેને રાષ્ટ્રીય સ્તરના ટુર્નામેન્ટ તરીકે કહી શકાય કે નહીં. બીજું પાસું એ છે કે ગુજરાત રાજ્યમાંથી એકથી વધુ ટીમોએ ભાગ લીધો હતો અને તેથી એ જ ટુર્નામેન્ટમાં ભાગ લીધેલ હોવાના આધારે વધુ સંખ્યામાં ભાગ લેનારાઓને પ્રમાણપત્રો પ્રાપ્ત થયા હતા. ભલે જ વિદ્વાન સરકારી વકીલે ઉપરોક્ત માર્ગદર્શિકાઓનો ઉલ્લેખ કરી જોરશોરથી એવી રજૂઆત કરી છે કે ભાવના એવી છે કે રાજ્ય માટે માત્ર એક જ ટીમ અને ભાગીદારીના હેતુસર

નશિપમાં માત્ર એક જ ટીમ હોવી જોઈએ, પરંતુ તેમાંની અન્ય માર્ગદર્શિકાઓનો ઉલ્લેખ કરી આ બાબતનો વિવાદ કરવામાં આવ્યો છે. રાષ્ટ્રીય સ્તરની ફેડરેશને સ્પષ્ટતા કરી છે કે યજમાન રાજ્ય (જે રાજ્ય રાષ્ટ્રીય સ્તરના ટુર્નામેન્ટનું આયોજન કરે છે) અંગે એકથી વધુ ટીમોને ભાગીદારી મળી શકે છે.

૭૫. ઇન્ડિયન ઓલિમ્પિક એસોસિએશન દ્વારા જારી કરાયેલ માર્ગદર્શિકાઓ તથા તેના બંધારણનો પણ ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે, અને વિશેષ કરીને, પાનું ૨૩ પર “વિવિધ” શીર્ષક ધરાવતા અનુચ્છેદ-૨૭ નો સંદર્ભ આપતાં, વિદ્વાન સરકારી વકીલે આ પાસા પર ભાર મૂક્યો છે કે કોઈપણ કેમ્પ માટે એક રાજ્યમાં માત્ર એક જ રમતગમત સંઘને પરવાનગી આપી શકાશે અને તેનો અર્થ એ થાય છે કે એક રાજ્ય, એક એકમ રહેશે. ખંડ (બી) માં એવું જોગવ્યું છે કે “કોઈપણ રાષ્ટ્રીય રમતગમત ફેડરેશન/એસોસિએશન કોઈ રાજ્ય/વિભાગના એવા રમતગમત એકમને સંલગ્નતા આપશે નહીં, જેને આઈ.ઓ.એ. સાથે સંલગ્ન રાજ્ય ઓલિમ્પિક એસોસિએશન દ્વારા સંલગ્નતા/માન્યતા આપવામાં આવી ન હોય.” ફરીથી, અરજદારો તરફથી હાજર વિદ્વાન વકીલોએ જોરદાર રીતે એવો મુદ્દો ઉપસ્થિત કર્યો છે કે ઇન્ડિયન ઓલિમ્પિક્સ એસોસિએશન તથા આ માર્ગદર્શિકાઓ અથવા નિયમોનો કોઈ ઉપયોગ કે પ્રભાવ નથી, કારણ કે તે માત્ર ઓલિમ્પિક રમતો પૂરતા મર્યાદિત છે. જોકે, આ માર્ગદર્શિકાઓ સાથે આપવામાં આવેલી સભ્યોની યાદીમાં, જે બદલામાં નેશનલ સ્પોર્ટ્સ ફેડરેશન/એસોસિએશન/સ્ટેટ ઓલિમ્પિક્સ એસોસિએશનને સમાવે છે,

ગુજરાત ઓલિમ્પિક્સ એસોસિએશનનો પણ ઉલ્લેખ છે. તેમ છતાં, આ ઇન્ડિયન ઓલિમ્પિક્સ એસોસિએશન, તેનું બંધારણ અને તેની માર્ગદર્શિકાઓ લાગુ પડશે કે નહીં, અને જો તેમનું કડકપણે પાલન કરવામાં આવે તો દરેક રાજ્યમાં માત્ર એક જ રાજ્યસ્તરીય ટીમ રહેશે અને તેને રાજ્યસ્તરીય ઓલિમ્પિક્સ એસોસિએશન સાથે સંલગ્નતા પણ હશે કે નહીં, તેવા મોટા મુદ્દાઓ એવા છે કે જેમાં આ તબક્કે વિશદ રીતે પ્રવેશ કરવાની જરૂર નથી.

૭૬. એમ માન્ય રાખીએ કે ઇન્ડિયન ઓલિમ્પિક્સ એસોસિએશન અને માર્ગદર્શિકાઓ લાગુ પડતી નથી અથવા તો રાજ્ય એકમ માટે કડક અર્થમાં માત્ર એક જ ટીમ પસંદ કરવી હોય એવું પણ ન હોય, તોય, ટુર્નામેન્ટ જે રીતે આયોજિત કરવામાં આવે છે અને ટુર્નામેન્ટમાં ભાગ લેવા બદલ રાજ્ય ક્રીડા સંઘો દ્વારા પ્રમાણપત્રો જે રીતે જારી કરવામાં આવે છે, તે રીતનું વિચારણું કરવું જરૂરી બને છે અને તેથી, એવા કારણસર, જ્યારે આ બાબત સરકારના ધ્યાન પર લાવવામાં આવી, ત્યારે તેમણે તપાસ હાથ ધરી અને શિબિરોનું આયોજન કરવામાં આવ્યું. ઉપર જણાવ્યા મુજબ, વિવિધ ક્રીડાઓના રાજ્યસ્તરીય સંઘોને ચકાસણીના હેતુસર હાજર રહેવાની તક આપવામાં આવી હતી અને આ ચકાસણીનો હેતુ એ જ હતો કે જ્યારે તેઓ આવા ટુર્નામેન્ટનું આયોજન કરે છે અને ભાગ લેનારાઓને પ્રમાણપત્રો જારી કરે છે, ત્યારે તેઓ ટુર્નામેન્ટના આયોજન સંબંધિત જરૂરી વિગતો પૂરી પાડવાની સ્થિતિમાં હોવા જોઈએ અને જ્યારે એવું અપૂરતું જણાયું કે કલ્પના કરવામાં આવેલ રાષ્ટ્રીય સ્તરની

ચેમ્પિયનશિપ અથવા ટુર્નામેન્ટનું આયોજન થયું નહોતું અને સંબંધિત સંઘો તપાસ દરમિયાન સમિતિને સંતોષવામાં નિષ્ફળ ગયા, ત્યારે આક્ષેપિત નિર્ણય લેવામાં આવ્યો. તેથી, આ તબક્કે ચકાસણીના વ્યાપ અંગે બહુ જ ભારપૂર્વક એવી રજૂઆતો કરવામાં આવી છે કે સામાવાળાઓને ચકાસણી કરવાનો અને વિગતો માંગવાનો કોઈ અધિકાર નથી, એકવાર એવું દર્શાવવામાં આવે કે સંબંધિત રાજ્ય સંઘો દ્વારા, જેઓ હકીકતમાં રાષ્ટ્રીય સ્તરે સંલગ્નતા ધરાવે છે, ભાગ લેનારાઓને પ્રમાણપત્રો જારી કરવામાં આવ્યા છે. આ રજૂઆત ભ્રાંતિપૂર્ણ છે, કારણ કે ચકાસણીને માત્ર સંબંધિત રાજ્ય સંઘો દ્વારા પ્રમાણપત્રો જારી કરવામાં આવ્યા છે કે નહીં, તે એક જ પાસા સુધી મર્યાદિત રાખી શકાતી નથી, પરંતુ, વાસ્તવિક વિવાદ અથવા મુદ્દો આ પ્રમાણપત્રોના જારીકરણની યોગ્યતા, રીત અને પદ્ધતિ સંબંધિત છે અને એ બાબતની તપાસ થવાની હતી કે ટુર્નામેન્ટોનું આયોજન રાજ્યસ્તરીય સંઘ દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું કે નહીં. તેથી, તપાસનો વિષય રાજ્યસ્તરીય સંઘો દ્વારા પ્રમાણપત્રો જારી કરાયા હોવાની માત્ર હકીકત નથી, પરંતુ સંઘો દ્વારા આવા પ્રમાણપત્રો જારી કરવાની યોગ્યતા તથા તેના અનુસંધાને આવા રાજ્ય સંઘો દ્વારા ટુર્નામેન્ટોના આયોજનની રીત, પદ્ધતિ અને અસલિયત છે, જેના આધારે તેમણે ભાગ લેનારાઓને પ્રમાણપત્રો જારી કર્યા છે. આવા પ્રમાણપત્રોના આધારે જ ભાગ લેનારાઓ ભરતીમાં ભારાંકન અથવા પ્રાધાન્ય તરીકે અધિક ૫% ગુણનો દાવો કરે છે. તેથી, ચકાસણીનો અર્થ

આવશ્યકપણે માત્ર રાજ્ય સંઘ દ્વારા પ્રમાણપત્ર જારી કરવામાં આવ્યું હોવાની હકીકત સંબંધિત ચકાસણી એવો જ થતો નથી.

૭૭. દલીલનો બીજો એક પાસો, જે ખૂબ જ ભારપૂર્વક રજૂ કરવામાં આવ્યો છે, તે ચકાસણીના પાસા, ચકાસણી માટે અપનાવવામાં આવેલી રીત અને પ્રક્રિયા અંગેનો છે, અને એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે તે મનસ્વી છે તથા પ્રાકૃતિક ન્યાયના સિદ્ધાંતોના ઉદ્દંઘનમાં છે; તેની મૂલવણી કરવી આવશ્યક છે. ઉપરોક્ત ચર્ચાને ધ્યાનમાં લેતાં, એવો પ્રશ્ન ઉદ્ભવે છે કે રાજ્ય સંઘોને અવસર આપ્યા પછી અને તપાસ-છટણી કર્યા બાદ સમિતિએ જે નિર્ણય લીધો છે, તેને મનસ્વી અથવા પ્રાકૃતિક ન્યાયના સિદ્ધાંતોના ઉદ્દંઘનમાં ગણાવી શકાય કે કેમ. અહીં એ ભારપૂર્વક નોંધવું જરૂરી છે કે અરજદારો લાભાર્થીઓ છે, કારણ કે રાજ્ય સંઘો દ્વારા તેમને ભાગલેનાર તરીકે પ્રમાણપત્રો આપવામાં આવ્યા છે, પરંતુ રાજ્ય સંઘોના પ્રમાણપત્રોને સામાવાળાઓ દ્વારા મંજૂર કરવામાં આવ્યા નથી અથવા રદ કરવામાં આવ્યા નથી; જેના પરિણામો થઈ શકે, છતાં જો તે પ્રમાણપત્રોને માન્ય ગણવામાં ન આવે, તો તે પ્રમાણપત્રો સ્વીકારવામાં જ આવે તેવી હકરૂપે માંગણી કરી શકાય નહીં. વધુમાં, આ પ્રમાણપત્રોની ચકાસણીના હેતુસર ભાગલેનારોને બોલાવવાની કોઈ જરૂર નહોતી, કારણ કે રાજ્ય સંઘો દ્વારા યોજાયેલી સ્પર્ધામાં ભાગ લેવા બદલ તેમને પ્રમાણપત્રો આપવામાં આવ્યા છે તે હકીકત સિવાય તેઓ કોઈ વધુ વિગત અથવા સામગ્રી આપી શક્યા હોત નહીં. તેમ છતાં, પુનરાવર્તનનો ભોગ લેતાં પણ, એ ભારપૂર્વક જણાવવું આવશ્યક છે

કે ચકાસણી સ્પર્ધાના આયોજનની રીત અને જે પદ્ધતિથી પ્રમાણપત્રો આપવામાં આવ્યા છે તેની તપાસ કરવા માટે કરવામાં આવી હતી; જેના સંબંધમાં ફરીથી માત્ર સંબંધિત રમતગમત સંઘ જ તે સામગ્રી સાથે સ્પષ્ટતા આપી શક્યો હોત, જે રમતગમત સંઘ તરીકે તેને જાળવી રાખવાની હોવાનું માનવામાં આવે છે, અને જ્યારે તેઓ તે સામગ્રી રજૂ કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યા, ત્યારે આ વિવાદિત નિર્ણય લેવામાં આવ્યો. તેથી, પ્રાકૃતિક ન્યાયના સિદ્ધાંતોનું પાલન કરતાં સંઘોને અવસર આપવામાં આવ્યો હતો. અરજદારો, જે માત્ર આવા પ્રમાણપત્રોના લાભાર્થીઓ છે અથવા માત્ર આવા પ્રમાણપત્રોના આધારે હકનો દાવો કરે છે, તેઓ કોઈ હકનો દાવો કરી શકતા નથી અને પ્રાકૃતિક ન્યાયના સિદ્ધાંતોના ઉદ્દંધનનો કોઈ પ્રશ્ન ઊભો થતો નથી. તેના અનુસંધાને જે પરિણામો આવે તે તેઓએ સ્વીકારવા અને ભોગવવા પડે તેવી શક્યતા છે, પરંતુ સાથે સાથે સિક્કાની બીજી બાજુ પણ ધ્યાનમાં રાખવાની જરૂર છે કે આવા આપવામાં આવેલા પ્રમાણપત્રોથી આવા ઉમેદવારોને પ્રાધાન્યનો દાવો કરવાની તક મળશે, જે પરિણામે સામાન્ય ઉમેદવારોને અન્યાય અને હાનિ પહોંચશે. તેથી, મનસ્વિતાના પાસા, પ્રાકૃતિક ન્યાયના સિદ્ધાંતોના ઉદ્દંધન અને ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૧૪ના ઉદ્દંધન અંગે ભારપૂર્વક રજૂઆતો કરવામાં આવી હોવા છતાં, તે સર્વથા નિરાધાર છે.

૭૮. અરજદારોના વિદ્વાન વકીલોએ, ઉપર ચર્ચાયેલ મુજબ, કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોના પાસાને ભારપૂર્વક દર્શાવવા માટે ડૉ. બીના પાની દેવી (ઉપરોક્ત)

ના કેસ સહિત વિવિધ ચુકાદાઓનો ઉલ્લેખ કર્યો છે અને એવી દલીલ કરી છે કે જો કોઈ હુકમ અથવા કાર્યવાહીથી નાગરિક પરિણામો ઊભા થતા હોય અથવા સંબંધિત વ્યક્તિ પર પ્રતિકૂળ અસર પડતી હોય, તો તેને સાંભળવાની તક આપ્યા વિના કોઈ હુકમ અથવા કાર્યવાહી કરી શકાતી નથી. આ પાસા અને કાયદાના આ સિદ્ધાંત અંગે કોઈ વિવાદ નથી; આ સિદ્ધાંત માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે અસંખ્ય નિર્ણયો દ્વારા વારંવાર પ્રતિપાદિત અને ચર્ચિત કર્યો છે. પરંતુ, સંક્ષિપ્ત મુદ્દો કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોના તે ધોરણ અથવા માપદંડ અંગે છે, જે હાલના સમૂહ બાબતોનો નિર્ણય કરવા માટે લાગુ પાડવાનો અથવા વિચારવાનો છે. અન્ય શબ્દોમાં કહીએ તો, એ વિચારવાનું છે કે પડકારાયેલ નિર્ણય માટે કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોના કયા માપદંડ અથવા ધોરણો લાગુ પડે છે અને શું એવું કહી શકાય કે કુદરતી ન્યાયના નિયમોનું ઉલ્લંઘન થયું છે. આ બાબત પણ વિચારવાની છે કે અજિત કુમાર નાગ (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના પૂર્વોક્ત અવલોકનોના પ્રકાશમાં, ભલે આવા પ્રમાણપત્રોના રદકરણ અથવા અનુમોદનના અભાવથી અસર થતી હોય, તો પણ અરજદારોને વ્યક્તિગત સુનાવણીની માંગ કરવાનો કોઈ ચુકિતભર્યો આધાર અથવા અધિકાર છે કે નહીં. જે પ્રથમ પાસા પર ભાર મૂકવાનો જરૂરી છે, તે એ છે કે નિર્ણયની સીધી અસર તે સંસ્થા પર પડશે, જેના પ્રમાણપત્રોને અનુમોદન આપવામાં આવ્યું નથી અથવા રદ કરવામાં આવ્યા છે, અને તેઓ આગળ આવ્યા નથી; હકીકતમાં, તેમણે અરજદારોને ટેકો આપ્યો છે. આવા પ્રમાણપત્રોના લાભાર્થી

એવા અરજદારોને એવું કહેવાની પરવાનગી આપી શકાતી નથી કે પ્રમાણપત્રો જારી કરવામાં આવેલી કોઈપણ અનિયમિતતાઓ કે તેની રીત-રીવાજ અને પદ્ધતિથી અવગણીને, એક વાર રાજ્ય સંઘએ પ્રમાણપત્રો આપી દીધા પછી તેઓ તેના લાભના હકદાર બની જાય છે અને સામાવાળા સત્તાધિકારીઓ અથવા સરકારને કોઈપણ પ્રકારની વધુ ચકાસણી કરવાનો હક્ક રહેતો નથી; તેમજ ચકાસણી પછી કેટલીક અનિયમિતતાઓ જણાય તો પણ તેઓ એ પ્રમાણપત્રોને નામંજૂર અથવા રદ કરી શકતા નથી, જેથી અરજદારો જેવા લોકો, જેઓને સંબંધિત રમતગમત સંઘો દ્વારા રમતમાં ભાગ લીધાના આધાર પર પ્રમાણપત્રો આપવામાં આવ્યા છે, તેઓ ભરતીમાં અગ્રતા માંગીને શકે. જો આ દલીલ સ્વીકારી લેવામાં આવે, તો તે હકીકતમાં ગુણાધારને બાજુએ મૂકી દેવા સમાન બને, કારણ કે આવા પ્રમાણપત્રોના આધાર પર અરજદારોને સામાન્ય ઉમેદવારો કરતાં અયોગ્ય રીતે આગળ નીકળી જવાની મંજૂરી મળી જાય. તેથી, ફરી એકવાર ધ્યાનમાં રાખવું જરૂરી છે કે સરકારની નીતિનો હેતુ અને ઉદ્દેશ માત્ર રમતગમત અને ખેલાડીઓને પ્રોત્સાહન આપવાનો છે, અને તેને કોઈપણ કપટપૂર્ણ પ્રવૃત્તિ દ્વારા બગાડવા અથવા દુરુપયોગ કરવા દેવામાં આવી શકશે નહીં, કારણ કે તે પોતે જ નીતિના મૂળ હેતુ અને ઉદ્દેશના વિરુદ્ધ જાય છે.

૭૯. અજીત કુમાર નાગ વિ. જનરલ મેનેજર (પીજે), ઇન્ડિયન ઓઈલ કોર્પોરેશન લિ., હૃદિયા અને અન્યના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલતના માનનીય

ચુકાદાનો ઉપયોગી સંદર્ભ લેવામાં આવી શકે છે, જેનો અહેવાલ અહીં પ્રકાશિત છે

(૨૦૦૫) ૭ એસ.સી.સી. ૭૬૪ માં પ્રાકૃતિક ન્યાયના સિદ્ધાંતોના પાસાને મૂલવવાની આવશ્યકતા અંગે સંદર્ભ કરવામાં આવ્યો છે. ઉક્ત ચુકાદાના ફકરા ૧ માં નીચે મુજબ અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે:

પ્રાકૃતિક ન્યાયના સિદ્ધાંતો કઠોર અથવા અપરિવર્તનીય નથી અને તેથી તેમને સંકુચિત બંધારણમાં કેદ કરી શકાતા નથી. પરિસ્થિતિઓની આવશ્યકતાઓ મુજબ તેઓને ઝુકવું અને બદલાવું પડે છે. તેઓને તેમની મર્યાદાઓની અંદર જ સીમિત રાખવા જોઈએ અને તેમને અનિયંત્રિત રીતે દોડવા દેવા જોઈએ નહીં. કાનૂની જોગવાઈઓનું અર્થઘટન કરતી વખતે, કાયદાની અદાલત જીવનની કઠોર વાસ્તવિકતાઓથી અજાણ રહી શકતી નથી. આવા પ્રકરણોનો નિરાકરણ કરતી વખતે અદાલતનો અભિગમ શાસ્ત્રીય સૂક્ષ્મતાપ્રધાન કરતાં વ્યવહારુ, સિદ્ધાંતવાદી કરતાં વાસ્તવવાદી, ઔપચારિક કરતાં કાર્યલક્ષી અને ‘પૂર્વનિર્ણયપ્રધાન’ કરતાં પ્રાયોગિક હોવો જોઈએ. નિશ્ચિત પરિસ્થિતિઓમાં, પ્રાકૃતિક ન્યાયના સિદ્ધાંતોનો અમલ સંશોધિત કરી શકાય છે અને ક્યારેક સંપૂર્ણપણે બાકાત પાડી શકાય છે. ઇંગ્લેન્ડ અને ભારતમાં બન્ને સ્થાનો પર આ સિદ્ધાંત સુસ્થાપિત છે કે જ્યાં કોઈ હુકમ પસાર થાય તે પહેલાં પૂર્વ સૂચના મેળવવાનો અને સાંભળવાની તક મેળવવાનો અધિકાર તાત્કાલિક પગલું

ભરવામાં અવરોધરૂપ બનતો હોય, ત્યાં એવો અધિકાર બાકાત રાખી શકાય છે. જ્યાં લેવાનાર પગલાનું સ્વરૂપ, તેનો વિષય અને હેતુ તેમજ સંબંધિત કાનૂની જોગવાઈઓની યોજના એવા અધિકારને બાકાત રાખવાનું ન્યાયસંગત ઠરાવે છે, ત્યાં પણ તે બાકાત રાખી શકાય છે. ‘ઓડી આલ્ટરમ પાર્ટમ’ નામક સૂત્રનો આશ્રય ત્યારે લઈ શકાય નહીં, જ્યારે આવા સૂત્રનો અર્થઘટન પ્રશાસનિક પ્રક્રિયાને ઠપ કરી દે તેવો અસરકારક બને અથવા જ્યાં ત્વરિત કાર્યવાહી કરવાની જરૂરિયાત અથવા તાત્કાલિકતા એવી માંગ કરતી હોય. જ્યાં સત્તાધિકારીનો એવો મત હોય કે તપાસ ચલાવવી અનુકૂળ નથી અને ગંભીર કૃત્યો સંસ્થાની પાયાને અસર પહોંચાડે તેવી શક્યતા હોય ત્યારે દોષિત મજૂરને નોકરીમાં ચાલુ રાખવું નિગમની સુરક્ષાના હિત વિરુદ્ધ રહેશે, ત્યાં પ્રાકૃતિક ન્યાયના સિદ્ધાંતો લાગુ પડતા નથી.

વધુમાં, માનનીય સરકારી વકીલે ન્યાયિક સમીક્ષા સંબંધિત આ પાસાની મૂલવણી કરતી વખતે યોગ્ય રીતે ભાર મૂક્યો તેમ,

માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે બિહાર પબ્લિક સર્વિસ કમિશન અને અન્ય વિ. કામિની અને અન્ય, જેનો અહેવાલ (૨૦૦૭) ૫ એસ.સી.સી. ૫૧૯ માં પ્રકાશિત થયો છે, તે કેસમાં પોતાના ચુકાદામાં માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતો નિર્ધારિત કર્યા છે. તે કેસમાં પણ માનનીય અદાલત ભરતી પ્રક્રિયા, પાત્રતાની શરતો અને ઉમેદવારોની લાયકાતના પાસાઓ પર વિચારણા કરી રહી હતી અને એવું

નોંધવામાં આવ્યું હતું કે અદાલત સામાન્ય રીતે નિષ્ણાત સમિતિના અભિપ્રાયમાં હસ્તક્ષેપ કરતી નથી.

આ ચુકાદામાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે:

અતઃ, ભલે ૧૯૯૩ માં કેટલાક અયોગ્ય ઉમેદવારોને ભૂલથી યોગ્ય ગણવામાં આવ્યા હોય, તેમ છતાં પ્રથમ સામાવાળા એ બાબતે આગ્રહ કરી શકતી નથી કે, તે અયોગ્ય હોવા છતાં, તેને પણ યોગ્ય ગણવામાં આવવું જોઈએ. અમારી વિવેકપૂર્ણ અભિપ્રાય મુજબ, આવી કાર્યવાહીથી સંવિધાનની કલમ ૧૪ માં સંવેષ્ટિત સમાનતાના ઉપબંધનો આશ્રય લેવો શક્ય નથી. એ સુસ્થાપિત સિદ્ધાંત છે અને તેના માટે કોઈ સત્તાપ્રમાણની જરૂર નથી કે, એક કેસમાં કાયદાની જોગવાઈનું ખોટું અર્થઘટન કરવામાં આવ્યું હોય તો સમાનતાના સિદ્ધાંતના આધાર પર અન્ય કેસોમાં પણ તે જ પ્રકારનું ખોટું અર્થઘટન કરવાનો હક ઊભો થતો નથી. કહેવાતા ‘સમાનતા સિદ્ધાંત’ના નામે ગેરકાયદેસરતાને સતત ચાલુ રાખવાની મંજૂરી આપી શકાતી નથી. કલમ ૧૪ નો વ્યાપ એવો નથી.

આ અવલોકનો અરજદારઓ તરફથી રજૂઆત કરનાર વિદ્વાન વકીલોએ ઉઠાવેલા આ વિવાદનો સંપૂર્ણ જવાબ આપે છે કે તે જ ટુર્નામેન્ટ અંગે રાજ્ય એસોસિયેશન દ્વારા જારી કરવામાં આવેલા અન્ય સમાન પ્રમાણપત્રો અગાઉની પ્રસંગે સામાવાળાઓ દ્વારા ભરતીના હેતુસર સ્વીકારવામાં આવ્યા હતા અને તેથી, જો

આવા પ્રમાણપત્રો પર અગાઉથી આધાર રાખનાર કેટલાક ઉમેદવારો આવા પ્રમાણપત્રોના આધારે નોકરીમાં હોય, તો જ તેને ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૧૪નું ઉલ્લંઘન ગણાવી શકાય; અન્યથા, વર્ષ ૨૦૦૮ ની વિધાસહાયકની હાલના ભરતી પ્રક્રિયામાં સમાનતા અથવા સમાન વર્તનનો અધિકાર નકારવામાં આવ્યો છે એવું કહી શકાય નહીં.

૮૦. વધુમાં, આ મુદ્દો પણ વિચારવા યોગ્ય છે કે શું અરજદારોને આવા રમતગમતના પ્રમાણપત્રોના આધારે નીતિ હેઠળ પ્રાધાન્યનો દાવો કરવા બાબતે કોઈ નિહિત અધિકાર ધરાવતા ગણાવી શકાય. ઉપર ચર્ચાયેલ મુજબ, આ બાબતનું મૂળવપું આવશ્યક છે કે ઉમેદવારોને ભરતી પ્રક્રિયામાં વિચારણા પામવાનો અધિકાર છે અને જો અધિક ભારાંકન અથવા પ્રાધાન્ય માટે સરકારની કોઈ નીતિ હોય, તો નીતિમાં નિર્ધારિત માપદંડો અથવા ધોરણોની પૂર્તિના આધીન તેનો લાભ લઈ શકાય. તે હેતુસર, ઉમેદવારે કાયદાની આવશ્યકતાઓ પૂર્ણ કરવી પડે અને નીતિના આધારે કરવામાં આવેલા પ્રાધાન્યના દાવા નિર્ધારિત ધોરણો અથવા માપદંડોને પૂર્ણ કરે છે કે નહીં તેની ચકાસણી કરવાનો અધિકાર સરકારને રહેશે. તેથી, ફરીથી તેનો સંબંધ નીતિ સાથે અને જરૂરી ધોરણોની પૂર્તિના આધીન નીતિ આધારિત દાવા સાથે છે. હાલના મામલામાં, તેથી, પ્રમાણપત્રોના આધારે કરવામાં આવેલ પ્રાધાન્યનો દાવો તથા આવું પ્રાધાન્ય માગવાનો અધિકાર નીતિ હેઠળ નકારવામાં આવ્યો નથી, પરંતુ અરજદારોનો દાવો રાજ્ય સંઘો દ્વારા અનિયમિત રીતે જારી કરાયેલ રમતગમતના

પ્રમાણપત્રો પર આધારિત છે, જે બાબત હકીકતી પાસાની તપાસ અને ચકાસણીના સંદર્ભે ન તો મંજૂર કરવામાં આવી છે અને ન તો રદ કરવામાં આવી છે. નોંધપાત્ર છે કે વિધાસહાયકની ભરતી પ્રક્રિયામાં અરજદારો જેવા ઉમેદવારોને પ્રતિબંધિત કરવામાં આવ્યા નથી, ન તો તેમને અરજી કરવાની અને પદ માટે વિચારણા પામવાની તકથી વંચિત રાખવામાં આવ્યા છે, પરંતુ તેમના પ્રાધાન્યના દાવાને તપાસને આધીન રાખવામાં આવ્યો છે અને ચકાસણી તથા તપાસ બાદ તેને આ આધારે નકારવામાં આવ્યો છે કે રાજ્ય સંઘો દ્વારા અનિયમિત રીતે જારી કરાયેલા પ્રમાણપત્રોના આધારે ૫% ગુણ અથવા પ્રાધાન્યનો દાવો કરી શકાય નહીં. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, અરજદારોને એવો કોઈ સર્વસ્વ અધિકાર થઈ શકતો નથી કે રાજ્ય સંઘો દ્વારા એકવાર પ્રમાણપત્રો જારી થઈ જાય, તો નીતિ મુજબ આવશ્યક એવા ટુર્નામેન્ટ અથવા રાષ્ટ્રીય સ્તરની ટુર્નામેન્ટમાં ભાગીદારીના આધારે રાજ્ય સંઘો દ્વારા તે પ્રમાણપત્રો અનિયમિત રીતે જારી કરાયેલા હોવા છતાં, તેમને અનિવાર્ય રીતે પ્રાધાન્ય મળવું જ જોઈએ. તેથી, કોઈ વ્યક્તિને ભરતી પ્રક્રિયામાં અથવા પદ માટે વિચારણા પામવાનો અધિકાર હોઈ શકે, પરંતુ તે પ્રાધાન્ય અથવા ભારાંકનનો સર્વસ્વ દાવો કરી શકતો નથી. હકીકતમાં, અરજદારો જેવી વ્યક્તિઓના હિતમાં ૫% ગુણના અધિક પ્રાધાન્યરૂપે અથવા વિશેષ વ્યવહારરૂપે, જે પ્રમાણપત્રના આધારે દાવો કરવામાં આવે છે તેની પ્રામાણિકતા પર નિર્ભર એવી આ એક વધારાની સુવિધા છે.

૮૧. મોહદ. સરતાજ અને અન્ય એક વિ. ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય અને અન્ય, (૨૦૦૬)૨ એસ.સી.સી. ૩૧૫ માં અહેવાલિત, એવા માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના ચુકાદાનો ઉપયોગી સંદર્ભ લેવાઈ શકે, જે ફરીથી સેવા કાયદા સંબંધિત છે, જેમાં અદાલત સમક્ષ એવો વિવાદ હતો કે પૂર્વ સૂચના આપ્યા વિના અથવા સાંભળવાની તક આપ્યા વિના નિયુક્તિ રદ કરી શકાતી નહોતી અને તેથી, તે કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોનો ભંગ કરે છે. માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે એવો વિવાદ નકારી કાઢ્યો હતો અને નોંધ્યું હતું કે તે કેસમાં અપીલકર્તાને તે પદ ઉપર કોઈ હક નહોતો અને તેથી, તેના પ્રમાણપત્રના રદકરણ પહેલાં કોઈ સાંભળણી આવશ્યક નહોતી. તેથી, અરજદારો તરફથી વિદ્વાન વકીલશ્રીઓએ કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતો, મનસ્વિત્વ અને ભારતના સંવિધાનના અનુચ્છેદ ૧૪ ના ભંગ અંગે માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના વિવિધ ચુકાદાઓ પર આધાર રાખીને કરેલી રજૂઆતો કોઈ રીતે લાગુ પડતી નથી અને તે રજૂઆતો કોઈપણ ગુણવત્તાથી રહિત છે.

૮૨. અજિત કુમાર નાગ (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે: “કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતો કઠોર કે અચલ નથી અને તેથી તેમને સાંકડી બંધ ગોઠવણીમાં કેદ કરી શકાય તેમ નથી. પરિસ્થિતિની તાત્કાલિક જરૂરીયાતોને અનુરૂપ તેઓ ઝુકવા અને બદલાવા જોઈએ. તેઓને તેમની મર્યાદાઓમાં જ સીમિત રાખવા જોઈએ અને તેમને અનિયંત્રિત રીતે ચલાવવા દેવા જોઈએ નહીં. કાનૂની જોગવાઈઓનું અર્થઘટન

કરતી વખતે, કાયદાની અદાલત જીવનની કઠોર વાસ્તવિકતાઓથી અજાણ રહી શકતી નથી. આવા કેસોનો નિવેડો કરતી વખતે અદાલતનો અભિગમ અતિવિધિપ્રધાન કરતાં વ્યવહારુ, સિદ્ધાંતગત જડતાવાદી કરતાં વાસ્તવવાદી, ઔપચારિક કરતાં કાર્યલક્ષી અને ‘નજિરીય’ કરતાં પ્રયોગલક્ષી હોવો જોઈએ. કેટલીક પરિસ્થિતિઓમાં કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોનો અમલ ફેરફાર પામી શકે છે અને અગર સંપૂર્ણપણે અપવાદરૂપ પણ કરી શકાય છે. ઇંગ્લેન્ડ અને ભારતમાં બંનેમાં આ સુસ્થાપિત છે કે જ્યાં કોઈ હુકમ પસાર થાય તે પહેલાં પૂર્વ નોટિસનો હક્ક અને સાંભળવાની તક તાત્કાલિક પગલું લેવા માટે અવરોધરૂપ બને, ત્યાં એવો હક્ક બાકાત રાખી શકાય છે. જ્યાં લેવાનારી કાર્યવાહીનું સ્વરૂપ, તેનો વિષય અને હેતુ તથા સંબંધિત વૈધાનિક જોગવાઈઓની રચના એવા બાકાતીકરણને સમર્થન આપે, ત્યાં પણ તેને બાકાત રાખી શકાય છે. ‘ઓડી અલ્ટરમ પાર્ટમ’ નામક સૂત્રનો આશ્રય ત્યારે લેવાઈ શકતો નથી જ્યારે આવા સૂત્રનો અર્થગ્રહણ પ્રશાસકીય પ્રક્રિયાને જ અશક્ત બનાવી દે તેવો પરિણામ આપતો હોય અથવા જ્યાં તાત્કાલિકતા અથવા ત્વરિત પગલાં લેવાની જરૂરિયાત તેવી માંગ કરતી હોય. જ્યારે સત્તાધિકારીનું મત એવું હોય કે તપાસ રાખવી યોગ્ય નથી અને ગુનેગાર કામદારને નોકરીમાં ચાલુ રાખવું નિગમની સુરક્ષાના હિત વિરુદ્ધ છે, અને જ્યારે ગંભીર કૃત્યો સંસ્થાની પાયાને અસર કરે તેવી સંભાવના હોય, ત્યારે કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોનો કોઈ અમલ રહેતો નથી.”

૮૩. દલીલનો બીજો એક પાસો, જેના પર ભાર મૂકવામાં આવ્યો છે, તે એવો છે કે પ્રમાણપત્રને મંજૂરી ન આપવી અથવા તેનું રદકરણ કરવું, સંગઠનને કાળી ચાદીમાં મૂકવા સમાન ગણાશે અને તેના પરિણામે નાગરિક પરિણામો ઊભા થશે; પરંતુ આ દલીલ ભ્રમિત છે, કારણ કે આ દલીલના સમર્થનમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના વિવિધ ચુકાદાઓ અને ઉચ્ચારણોનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે. વિદ્વાન એડવોકેટે રાજેશ કુમાર અને અન્ય વિ. ડી.વાય. સી.આઈ.ટી. અને અન્ય, અહેવાલિત ૨૦૦૭(૨) એસ.સી.સી. ૧૮૧, ના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના ચુકાદાનો ઉલ્લેખ કરીને તથા હેડ નોટ (બી) પર ભાર મૂકીને રજૂઆત કરી છે કે ઉક્ત ચુકાદામાં નીચે મુજબ અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે: “કોઈપણ પરિસ્થિતિમાં, જ્યારે નાગરિક પરિણામો ઊભા થાય છે, ત્યારે વહીવટી હુકમ અને અર્ધ-ન્યાયિક હુકમ વચ્ચે બહુ ઓછો ભેદ રહે છે. એક સમયબિંદુએ મતભેદ રહ્યો હોઈ શકે, પરંતુ હવે આ સુસ્થાપિત છે કે વહીવટી હુકમ અને અર્ધ-ન્યાયિક હુકમ વચ્ચેની સૂક્ષ્મ રેખા હવે લુપ્ત થઈ ગઈ છે.” તેથી, શ્રી મેહતા, વિદ્વાન એડવોકેટે, આ અવલોકનો પર આધાર રાખીને રજૂ કર્યું કે ભલે પડકારેલ નિર્ણય વહીવટી નિર્ણય હોય, તથાપિ તે કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોના પાલનમાં હોવો જ જોઈએ. તેમણે એ બાબત પર પણ ભાર મૂક્યો કે કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતો બે મૂળભૂત આધારસ્તંભો પર આધારિત છે. આ કાનૂની પ્રસ્તાવના અંગે કોઈ વિવાદ નથી; પરંતુ આ ચુકાદો તે કેસના હકીકતોના પરિપ્રેક્ષ્યમાં આપવામાં આવ્યો હતો અને હાલના કેસમાં તેનો અમલ નહીં થાય,

કારણ કે આ અવલોકનો અધિનિયમ હેઠળની સત્તાઓનો ઉપયોગ કરતી વખતે વૈધાનિક સત્તાધિકારીએ અનુસરવાની પ્રક્રિયા અથવા કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતો સંબંધિત છે; જ્યારે હાલના કેસના હકીકતોમાં, નીતિ હેઠળ કરવામાં આવેલ દાવો ધોરણોની પૂર્ણતા સાથે સંબંધિત છે અને એવા પાસાંની તથ્યાત્મક ચકાસણી દરમિયાન, જો અરજદારો જેવા ઉમેદવારોને આપવામાં આવેલા રમતગમતના પ્રમાણપત્રો નીતિ સાથે સુસંગત ન હોવાનું જણાય, તો તેવા પ્રમાણપત્રો પર આધાર રાખવાની મંજૂરી ન અપાઈ શકે. તેથી, એવું કહી શકાય નહીં કે કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોનો કોઈ ભંગ થયો છે.

૮૪. વધુમાં, અરજદારો તરફથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી શાલિન મહેતાએ “બ્લેકલિસ્ટિંગ” શબ્દના શબ્દકોશીય અર્થનો પણ એવો ભારપૂર્વક ઉલ્લેખ કર્યો છે કે તેનો અર્થ બહિષ્કાર કરવાના સમાન થાય. આ રજૂઆતો ફરીથી ભ્રમજનક છે, કારણ કે પ્રમાણપત્રો મંજૂર ન કરવા અથવા રદ કરવા બાબતનો સંબંધ તે સંઘો સાથે છે, જેઓનાં પ્રમાણપત્રોને મંજૂરી આપવામાં આવી નથી, અને માત્ર તે સંઘોને જ એવી ફરિયાદ હોઈ શકે કે એવો નિર્ણય લેતા પહેલાં પ્રાકૃતિક ન્યાયના લઘુત્તમ સિદ્ધાંતો ધ્યાનમાં રાખવા જોઈએ હતા અને તેમને સાંભળવાની કોઈ તક આપવામાં આવી નહોતી. હાલના કેસના હકીકતોમાં, સંબંધિત રાજ્ય સંઘોને પૂરતી તક આપવામાં આવી હતી. એટલું જ નહીં, કેટલાક સંઘો હાજર પણ રહ્યા હતા, પરંતુ તેઓ સામગ્રી દ્વારા જરૂરી બાબતો પૂર્ણ કરી શક્યા નહોતા અથવા સંતોષ આપી શક્યા નહોતા, જેના પરિણામે આક્ષેપિત નિર્ણય લેવાયો. વધુમાં,

બ્લેકલિસ્ટિંગનો મૂળભૂત સિદ્ધાંત જ હાલના કેસના હકીકતોમાં કોઈ રીતે લાગુ પડતો નથી, કારણ કે અરજદારોના વિદ્વાન વકીલોએ પોતે જ દલીલ કરી છે કે સંબંધિત સત્તાધિકારીઓને સંબંધિત સંઘો અથવા સંલગ્નતા અંગે કોઈ કાર્યવાહી કરવાનો અધિકાર નથી અને જો આગળ કોઈ કાર્યવાહી કરવી જરૂરી હોય, તો તે બાબત રાજ્ય સરકારના યુવા અને સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓ વિભાગના સચિવ અથવા રાષ્ટ્રીય મહાસંઘ દ્વારા સંભાળવાની બાબત છે, જેમની સાથે આવા રમતગમત સંઘો સંલગ્ન છે; અર્થાત્ રાજ્ય રમતગમત સંઘોની માન્યતાઓ પર કોઈ અસર પડી નથી, તે રદ કરવામાં આવી નથી કે સ્થગિત કરવામાં આવી નથી, તેમનો અનુદાન પણ અસરગ્રસ્ત નથી કે સ્થગિત નથી, અને અરજદારો, જેઓ રાજ્ય સંઘો દ્વારા અપાયેલા પ્રમાણપત્રોના આધારે ભરતી પ્રક્રિયામાં માત્ર ૫% ગુણનું પ્રાધાન્ય માંગે છે, તેઓ એવું દાવો કરી શકતા નથી કે તેમને બ્લેકલિસ્ટ કરવામાં આવ્યા છે. માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે બ્લેકલિસ્ટિંગના પાસાને લઈને જે વિવિધ ચુકાદાઓમાં ઉલ્લેખ કર્યો છે અને જેના પર આધાર રાખવામાં આવ્યો છે, તેનું હાલના કેસના હકીકતો સાથે કોઈ લગાવ નથી. તે કેસોમાં તે જ ફર્મ અથવા પક્ષને બ્લેકલિસ્ટ કરવામાં આવ્યો હતો, જેના તેમના વેપાર વગેરે માટે અમુક પરિણામો થતા, અને તે સંદર્ભમાં આ અવલોકનો કરવામાં આવ્યા હતા કે આવી કાર્યવાહી કરતાં પહેલાં પ્રાકૃતિક ન્યાયના સિદ્ધાંતોનું પાલન કરવું જોઈએ અને તક આપવી જોઈએ. હાલના કેસના હકીકતોમાં, સંબંધિત રાજ્ય સંઘોને તક આપવામાં આવી હતી. ભલે એમ માન્ય

ધરીએ કે તેના કેટલાક પરિણામો થાય, તોપણ તેમના દ્વારા જારી કરાયેલા પ્રમાણપત્રોને મંજૂરી ન આપવાનો અથવા રદ કરવાનો આક્ષેપિત નિર્ણય, પ્રાકૃતિક ન્યાયના સિદ્ધાંતોના પાલનમાં, સાંભળવાની તક આપ્યા પછી લેવામાં આવ્યો છે. પ્રાકૃતિક ન્યાયના સિદ્ધાંતોને એટલા દૂર સુધી લંબાવી શકાય નહીં કે તે અરજદારોને બ્લેકલિસ્ટ કરવાની સમકક્ષ ગણાય અને તેથી ભરતીના હેતુસર આવા પ્રમાણપત્રોને મંજૂરી ન આપતા અથવા રદ કરતા પહેલાં તથા આવા પ્રમાણપત્રોના આધારે અરજદારો જે પ્રાધાન્ય અથવા ભારાંકનો દાવો કરે છે, તે બાબતમાં અરજદારોને પણ સાંભળવાની તક આપવી જ જોઈએ. ૫% ભારાંકન અથવા પ્રાધાન્યનો દાવો કરવાનો અધિકાર નકારી કાઢવામાં આવશે એટલે તે નાગરિક પરિણામ થાય છે એવી રજૂઆત હકીકતમાં નાગરિક પરિણામ નથી, જેમ કે આ ચુકાદામાં નિરીક્ષણ કરવામાં આવ્યું છે, કારણ કે અરજદારો રાજ્ય સંઘો દ્વારા જારી કરાયેલા પ્રમાણપત્રોના માત્ર લાભાર્થીઓ છે અને જો ચુકિતસંગત અને માન્ય કારણોસર તે લાભ મંજૂર ન કરવામાં આવે, તો અરજદારો એવી કોઈ ફરિયાદ કરી શકતા નથી કે રાજ્ય સંઘો દ્વારા જારી કરાયેલા પ્રમાણપત્રોને મંજૂરી આપવામાં આવી નથી અથવા તે રદ કરવામાં આવ્યા છે, તે હકીકતની પરવા કર્યા વગર તેમનો કોઈ સ્થાપિત અધિકાર હતો અને તેથી અનિયમિત રીતે જારી કરાયેલા આવા પ્રમાણપત્રોને ભરતીમાં પ્રાધાન્ય અથવા ભારાંકન માટે સ્વીકારવા જ જોઈએ. જો એવું મંજૂર કરવામાં આવે, તો તે અનિયમિતતા અને પ્રણાલીના દુરુપયોગને પ્રોત્સાહન આપવાના સમાન થશે.

વિદ્વાન સરકારી વકીલે પ્રણાલી સામે છેતરપિંડી જેવા કડક શબ્દો વાપર્યા હોવા છતાં, અદાલત તેમાં સૂક્ષ્મ વિગતોમાં પ્રવેશ કરશે નહીં, પરંતુ એટલું કહેવું પૂરતું છે કે યોગ્યતાને હાનિ પહોંચાડવાની મંજૂરી આપી શકાય નહીં અને અરજદારો જેવા વ્યક્તિઓને સંબંધિત રાજ્ય સંઘો દ્વારા અનિયમિત રીતે જારી કરાયેલા પ્રમાણપત્રોના આધારે ૫% ગુણ ભારાંકન અથવા પ્રાધાન્ય તરીકે માંગવાની મંજૂરી આપી શકાય નહીં. તે તો સામાન્ય ઉમેદવારોની તકોને નુકસાન પહોંચાડશે અને અયોગ્ય પ્રાધાન્ય આપશે, જે ભારતના બંધારણના કલમ ૧૪ હેઠળની સમાનતા અને સમાન વ્યવહારની મૂળ કલ્પનાને જ નકારી કાઢે છે. તેથી, વિવિધ ચુકાદાઓનો ઉલ્લેખ કરીને જે રજૂઆતો કરવામાં આવી છે, તેમનો હાલના કેસના હકીકતો પર કોઈ અમલ નથી.

૮૫. અરજદારોના વિદ્વાન વકીલ શ્રી શાલિન મહેતાએ પણ ગુલઝાર સિંહ વિ. સબ-ડિવિઝનલ મેજિસ્ટ્રેટ અને અન્ય, અહેવાલિત ૧૯૯૯(૩) એસ.સી.સી. ૧૦૭ ના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલતના માનનીય ચુકાદાનો પણ એવો ભાર મૂકવા સંદર્ભ કર્યો છે કે જે અનુસૂચિત જાતિનું પ્રમાણપત્ર રદ કરવામાં આવ્યું હતું, તેને સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા મંજૂરી આપવામાં આવી નહોતી અને એવો અભિપ્રાય વ્યક્ત કરવામાં આવ્યો હતો કે કારણ દર્શાવવાની નોટિસ જારી કરવી સત્તાધિકારી માટે ફરજિયાત હતી. ફરીથી, આ ચુકાદો હાલના કેસના હકીકતો પર લાગુ પડશે નહીં, કારણ કે નિયુક્તિમાં ઉમેદવાર દ્વારા પોતે જ રજૂ કરવામાં આવેલ જાતિનું પ્રમાણપત્ર તે સમયે સ્વીકારવામાં આવ્યું નહોતું, જ્યારે હાલના

કેસમાં પ્રાથમિકતા હેતુ માટે રાજ્ય ક્રીડા સંઘ દ્વારા જારી કરવામાં આવેલ પ્રમાણપત્રમાં તે પ્રમાણપત્ર જારી કરનાર ક્રીડા સંઘનો ઉલ્લેખ છે તેમજ જેના આધારે દાવો કરવામાં આવે છે તે જારી કરાયેલા પ્રમાણપત્રની રીત, પદ્ધતિ અને અસલિયતનો પણ સંદર્ભ છે. તેથી, આ ચુકાદો હાલના કેસના હકીકતો પર લાગુ પડશે નહીં. બાબતના તે દષ્ટિકોણથી, આ ચુકાદાની મૂલવણી પણ કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોના મુદ્દે અજિત કુમાર નાગ (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલતના ચુકાદાના પ્રકાશમાં કરવી જરૂરી છે, જે ત્રણ ન્યાયાધીશોની ખંડપીઠનો નિર્ણય છે.

૮૬. ગુલઝાર સિંહ (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં આપેલા ચુકાદાનો ઉલ્લેખ કરીને રજૂઆત કરવામાં આવી છે, છતાં, યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા વિ. દત્તાત્રય અને અન્ય, જેનો ઉલ્લેખ (૨૦૦૮) ૪ એસ.સી.સી. ૬૧૨ માં આવેલ છે, તે કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતનો ચુકાદો પણ વિચારણા માટે આવશ્યક છે, જેમાં સ્પષ્ટપણે જણાવવામાં આવ્યું છે કે ખોટા જાતિ પ્રમાણપત્રના આધારે કરવામાં આવેલી નિમણૂકથી વાસ્તવિક ઉમેદવાર રોજગારીથી વંચિત રહ્યો હતો અને તેથી, સ્ટેટ ઓફ મહારાષ્ટ્ર વિ. મિલિંદ, જેનો ઉલ્લેખ (૨૦૦૧) ૧ એસ.સી.સી. ૪ માં આવેલ છે, તે કેસમાં અગાઉ આપેલા ચુકાદાનો ઉલ્લેખ કરીને એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે કે તે કોઈ એવો કાનૂની સિદ્ધાંત પ્રતિપાદિત કરતો નથી કે ગેરકાયદેસર નિમણૂક ચાલુ રાખી શકાય.

૮૭. અરજદારો તરફથી વિદ્વાન વકીલોએ જોરશોરથી એ પણ રજૂઆત કરી છે કે અરજદારો સાથે ન્યાયસંગત રીતે વિચારણા કરવામાં આવી નથી અને તેમને ન્યાયસંગત રીતે વિચારણા પામવાનો અધિકાર છે અને તેથી, કારણ કે આ પ્રમાણપત્રોને મંજૂરી આપવામાં આવી નથી અથવા રદ કરવામાં આવ્યા નથી, જાહેર રોજગારમાં વેઈટેજનો દાવો કરવા માટે તેનો પ્રભાવ પડશે અને તેથી ભારતના સંવિધાનના અનુચ્છેદ ૧૪, ૧૯ અને ૨૧ લાગુ પડશે. વધુમાં એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું કે પ્રાધાન્યરૂપે માંગવામાં આવેલ ૫% ગુણ આપવામાં આવવા જોઈએ અને કારણ કે પ્રમાણપત્રોને મંજૂરી આપવામાં આવી નથી અથવા રદ કરવામાં આવ્યા નથી, તેવા પ્રાધાન્યનો દાવો કરવાનો તેમનો અધિકાર છીનવી લેશે, જેનાથી પરિણામે તેમના પર પ્રતિકૂળ અસર થશે અને તેથી તેમની ન્યાયસંગત રીતે વિચારણા કરવામાં આવી નથી. આ દલીલના સમર્થનમાં અરજદારો તરફથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી શાલિન મહેતાએ માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના (૨૦૦૭) ૫ એસ.સી.સી. ૫૧૯, બિહાર પબ્લિક સર્વિસ કમિશન અને અન્ય વિ. કામિની અને અન્ય, (૨૦૦૬) ૩ એસ.સી.સી. ૬૭૪, એ.પી.એસ.આર.ટી.સી. અને અન્ય વિ. જી. શ્રીનિવાસ રેડ્ડી અને અન્ય, (૨૦૦૭) ૮ એસ.સી.સી. ૧૦૦, યુનિયન ઑફ ઇન્ડિયા અને અન્ય વિ. એસ. વિનોદ કુમાર અને અન્ય, તેમજ (૨૦૦૭) ૧૦ એસ.સી.સી. ૬૮૪, ઇન્ડિયન એરલાઇન્સ ઑફિસર્સ' એસોસિયેશન વિ. ઇન્ડિયન એરલાઇન્સ લિ. અને અન્યના અહેવાલિત ચુકાદાઓનો ઉલ્લેખ કરીને તેના પર આધાર મૂક્યો છે. જાહેર

રોજગારના મામલે વિચારણા પામવાનો અધિકાર અને ન્યાયસંગત રીતે વિચારણા પામવાનો અધિકાર એવા સિદ્ધાંત અંગે કોઈ વિવાદ નથી. તેમ છતાં, તેને એટલી હદ સુધી વિસ્તારી શકાય નહીં કે તેઓ સંસ્થાઓ દ્વારા પ્રમાણપત્રો જે રીતે અને જે પદ્ધતિથી અનિયમિત રીતે જારી કરવામાં આવ્યા હોય તેની પરવા કર્યા વિના, આવા પ્રમાણપત્રના આધારે પ્રાધાન્યરૂપે આવા અધિક ગુણોનો દાવો કરવાનો અધિકાર ધરાવે. વિદ્વાન વકીલ શ્રી મહેતાએ જે ચુકાદાઓનો ઉલ્લેખ કર્યો છે અને જેના પર આધાર મૂક્યો છે, તે લાયકાતના પાસા સાથે સંબંધિત છે અને તે પ્રાધાન્ય અથવા કોઈ નીતિના આધારે કરાયેલા દાવા સાથે સંબંધિત નથી, જે માટે ફરીથી એવો દાવો કરવા માટેના ધોરણોના માપદંડોની પૂર્તિ આવશ્યક બનશે. તેથી, ઉલ્લેખિત ચુકાદાઓ હાલના કેસના હકીકતો પર લાગુ નહીં પડે.

૮૮. પુનરાવર્તન થતું હોવા છતાં, એ ઉલ્લેખ કરવો જરૂરી છે કે અરજદારો જેવા ઉમેદવારોને ભરતી પ્રક્રિયામાંથી સંપૂર્ણપણે બહાર રાખવામાં આવ્યા નથી અથવા તેમને તેમાં ભાગ લેવા દેવામાં આવતો નથી એવું નથી અને તેમને પણ સમાન હક અથવા તક છે, પરંતુ જેને નકારવામાં આવ્યું છે તે એ છે કે રાજ્ય સંઘો દ્વારા અનિયમિત રીતે જારી કરાયેલા પ્રમાણપત્રોના આધારે તેઓ પસંદગીરૂપે ૫% ગુણનો અનુચિત લાભ લઈ શકતા નથી.

૮૯. ભલે વિદ્વાન વકીલ શ્રી શાલિન મહેતાએ એવી દલીલો કરી હોય કે રાજ્યની કાર્યવાહીનું પરીક્ષણ વેડનેસબરીના કસોટીઘોરણ (વાજબીપણું) પર થવું જરૂરી છે અને વાજબીપણાના માપદંડો (૧) પ્રક્રિયાત્મક અયોગ્યતા, (૨) ગેરકાયદેસરતા, (૩) અતાર્કિકતા અને (૪) પ્રમાણાનુપાતિતા હશે, તેમ છતાં ચર્ચાઓ અને દલીલોને ધ્યાનમાં લેતાં એવું કહી શકાય તેમ નથી કે પડકારાયેલો નિર્ણય મનમાનો અથવા ગેરકાયદેસર છે, તેમજ એવું પણ કહી શકાય તેમ નથી કે નિર્ણય લેવાની પ્રક્રિયા કોઈ આધાર વિના અને મનમાની હતી અથવા માત્ર અનુમાન અને ધારણાઓ પર આધારિત હતી, જેમ પ્રતિવાદ કરવામાં પ્રયત્ન થયો છે. આ બાબતનું પણ મૂલવવું જરૂરી છે કે દરેક અને પ્રત્યેક પાસા માટે આવશ્યક નથી કે કોઈ પ્રક્રિયાત્મક નિયમો ઉપલબ્ધ જ હોય અને હાલના કેસ જેવી પરિસ્થિતિમાં, જ્યાં ભરતી પ્રક્રિયા નિયત સમયપત્રક અનુસાર પૂર્ણ કરવી આવશ્યક હોય, જે જુદા જુદા જિલ્લાઓ માટે હાથ ધરવામાં આવી છે, અને જ્યારે એવો પ્રશ્ન ઊભો થાય, ત્યારે ઉમેદવારોના વ્યાપક હિતમાં ચકાસણી કરવા માટે સામાવાળા સત્તાધિકારીઓ પોતાની પ્રક્રિયા વિકસાવે, તો એવું કહી શકાય તેમ નથી કે કોઈ પ્રક્રિયાત્મક ખામી રહી હતી અથવા કોઈ તક આપવામાં આવી નહોતી, કારણ કે ચકાસણીના હેતુ માટે સમિતિ રચવામાં આવી છે અને કેમ્પો યોજવામાં આવ્યા હતા તે સ્વીકારેલી બાબત છે, સંબંધિત રમતગમત સંઘોને નોંધો આપી રેકૉર્ડ અને પ્રમાણપત્રો રજૂ કરવા કહેવામાં આવ્યું હતું અને આવી

તક આપ્યા પછી જો નિર્ણય લેવાયો હોય, તો તેને મનમાનો અથવા કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોના ભંગરૂપ ગણાવી શકાય નહીં.

૯૦. આગામી પાસું, જે પર વિચારણા કરવી આવશ્યક છે અને જેના પર વિદ્વાન સરકારી વકીલે ઘણો ભાર મૂક્યો છે, તે ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ ન્યાયિક પુનર્વિલોકન અને હસ્તક્ષેપની વ્યાપ્તિ અંગે છે. તેમણે વિવિધ નિર્ણયોનો, જેમાં ૨૦૦૬ (૮) એસ.સી.સી. ૨૦૦ માં અહેવાલિત માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના ચુકાદાનો પણ સમાવેશ થાય છે, ખાસ કરીને હેડ નોટ (બી) અને અનુચ્છેદ ૧૨ તથા ૧૮માં કરાયેલ અવલોકનો પર વિશેષ ભાર સાથે ઉદ્દેખ કર્યો છે. તે અંગે કોઈ વિવાદ નથી. આ ચુકાદામાં જ અવલોકિત કરવામાં આવ્યું છે કે ન્યાયિક પ્રણાલી સ્વ-સંયમિત છે અને આ અનુચ્છેદમાં એ બાબતે પણ ભાર મૂકવામાં આવ્યો છે કે જો વહીવટી નિર્ણય અથવા કાર્યવાહી અસંગત વિચારણાઓ પર આધારિત હોય અથવા સંબંધિત સામગ્રીને વિચારણામાંથી બહાર રાખવામાં આવી હોય, તો હસ્તક્ષેપ ન્યાયસંગત ગણાશે. એ પણ અવલોકિત કરવામાં આવ્યું છે કે જ્યારે અદાલત આ બાબતે સંતુષ્ટ થાય કે સત્તાનો દુરુપયોગ અથવા ગેરઉપયોગ થયો છે અને તેની અધિકારિતાનો આશ્રય લેવામાં આવ્યો છે, ત્યારે અદાલત માટે હસ્તક્ષેપ કરવો ફરજિયાત બને છે. વધુમાં, જે અવલોકનો પર ભાર મૂકવાની જરૂર છે તે એ છે કે આ સુસ્થાપિત અને નિર્વિવાદ સિદ્ધાંત છે કે ન્યાયિક પુનર્વિલોકનની વ્યાપ્તિ નિર્ણય લેવાની પ્રક્રિયામાં રહેલી ખામીઓ સુધી મર્યાદિત છે, નિર્ણય પોતે સુધી નહીં.

૯૧. અરજદારો તરફથી રજૂઆત કરતા વિદ્વાન વકીલો દ્વારા કરવામાં આવેલ રજૂઆતોને ધ્યાનમાં રાખીને કે ચકાસણી માટે આવા કેમ્પો યોજવાનો નિર્ણય મનસ્વી રીતે લેવામાં આવ્યો છે અથવા હકીકતમાં તે કોઈ વિચારવિમર્શ કર્યા વિના માત્ર કાગદી કસરત છે અને આ કસરત કેવી રીતે હાથ ધરવામાં આવી તથા સમિતિ કેવી રીતે રચવામાં આવી તે દર્શાવે એવું નોંધપોથી પર કંઈ ઉપલબ્ધ નથી, મૂળ ફાઇલો મંગાવવામાં આવી હતી, જે અદાલતના અવલોકન માટે રજૂ કરવામાં આવી હતી અને અદાલતે સોગંદનામાઓ સિવાય પણ, નિર્ણય લેવાની પ્રક્રિયા અંગે સંતોષ મેળવવા માટે ફાઇલોનું અવલોકન કર્યું હતું, જેના પર વિદ્વાન વકીલો દ્વારા વિશેષ ભાર મૂકવામાં આવ્યો હતો. તેથી, ઉપર જણાવ્યા મુજબ વિદ્વાન વકીલો દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆતોની ચકાસણી અને પરીક્ષણ કરવા માટે અદાલતને સંતોષ થાય તે હેતુથી ફાઇલોનું અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું. તેમ છતાં, જ્યારે ફાઇલો રજૂ કરવામાં આવી અને તપાસવામાં આવી, ત્યારે વિદ્વાન વકીલોએ એક તરફ એ સ્વીકાર્યું છે કે ફાઇલોની તપાસ કરવી અથવા ફાઇલો મંગાવવી એ અદાલતનો વિશેષાધિકાર છે અને બીજી તરફ એવું જણાવ્યું છે કે તેમને કંઈપણ પૂરું પાડવામાં આવ્યું નથી, એટલે કે પત્રવ્યવહાર અથવા આ ગોપનીય પત્ર અથવા નોંધો તેમને પૂરી પાડવામાં આવી નથી.

૯૨. આ અદાલતના મત મુજબ, સ્વાભાવિક ન્યાયના સિદ્ધાંતોના બહાને અતિશય દૂર સુધી ખેંચાણ કરવું બને. આવી પરિસ્થિતિમાં અજિત કુમાર નાગ (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા કરવામાં આવેલ

અવલોકનોનું મૂલવવું આવશ્યક બને છે, જે ઉપરોક્ત રીતે અહીં ઉદ્ઘૃત કરવામાં આવ્યા છે.

૯૩. વધુમાં, ફરી એક વખત એ બાબત પર ભાર મૂકવામાં આવ્યો છે કે તા. ૧૭મી જુલાઈ, ૨૦૦ ના નિર્ણયમાં માત્ર ત્રણ જ સંઘોનો ઉલ્લેખ છે અને અન્ય સંઘો અંગે કોઈ નિર્ણય કે સંદર્ભ નથી તથા તે જ બાબત તેમને કેવી રીતે લાગુ પડી શકે, એવો દાવો પણ ફરીથી ભ્રમિત છે, કારણ કે વિદ્વાન સરકારી વકીલે રાજ્ય સરકાર દ્વારા લેવાયેલા નિર્ણયના પ્રકાશમાં સ્પષ્ટતા કરી છે અને ખાસ ધ્યાન દોર્યું છે કે ગુજરાત રાજ્ય કબડ્ડી એસોસિયેશન માટે આનંદ ખાતે યોજાયેલી સ્પર્ધાને સાચી તરીકે સ્વીકારવામાં આવી નહોતી અને ચકાસણી બાદ તે અંગે નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો. ગુજરાત રાજ્ય કબડ્ડી એસોસિયેશને તા. ૧૨મી જૂન, ૨૦૦૮ના રોજ યુથ સર્વિસિઝ એન્ડ કલ્ચરલ એક્ટિવિટીઝના સચિવને પત્ર લખ્યો હતો, જે નોંધ પર મૂકાયેલો છે, અને તે પોતે જ સ્પષ્ટ કરે છે, કારણ કે તેમાં જણાવાયું છે કે માન્યતા પ્રાપ્ત સંઘને રાષ્ટ્રીય કક્ષાની સ્પર્ધામાં ભાગ લેવા માટે ટીમ મોકલવાનો હક રહેશે અથવા તેવી કોઈપણ સ્પર્ધાનું આયોજન રાજ્ય સંઘ દ્વારા કરી શકાશે. ગુજરાત રાજ્ય એમેચ્યોર એથલેટિક્સ એસોસિયેશને આવી કોઈ સ્પર્ધાને મંજૂરી આપી નથી અથવા કોઈપણ કલબને કોઈ સ્પર્ધામાં ભાગ લેવા માટે મંજૂરી આપી નથી. તેવી જ રીતે, ગુજરાત રાજ્ય વોલી બૉલ એસોસિયેશને ચકાસણી સમયે નોંધ કરી છે કે તેમણે આવા પ્રમાણપત્રનો ઇનકાર કર્યો છે અને સ્પષ્ટપણે જણાવાયું છે કે આવા પ્રમાણપત્રો ગુજરાત રાજ્ય

વોલીબોલ એસોસિયેશન દ્વારા માન્યતા પ્રાપ્ત કોઈ સ્પર્ધા સંબંધિત નથી. વધુમાં, બૉલ બેડમિન્ટન એસોસિયેશને પણ તેવી જ રીતે પ્રમાણપત્ર આપ્યું છે, પરંતુ બૉલ બેડમિન્ટન રાજ્ય દ્વારા માન્યતા પ્રાપ્ત રમત નથી. તેથી, પ્રમાણપત્રોને અમાન્ય ઠેરવવા અથવા રદ કરવાની બાબતનો નિર્ણય ઉપરોક્ત મુજબ તમામ રમતો પર લાગુ પડશે, તે સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યું છે.

૯૪. વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી ઝાલાના કેટલાંક મામલાઓમાં તેમણે એવું જણાવ્યું છે કે તેમના અસીલો ચકાસણી માટે જવા તૈયાર છે, કારણ કે એકમાત્ર વાંધો એ હતો કે ફોર્મ નં. ૨ રજૂ કરવામાં આવ્યું નહોતું અને તેથી પ્રમાણપત્રો રદ કરવામાં આવ્યા છે. તેમ છતાં, વિદ્વાન સરકારી વકીલે પણ સ્પષ્ટતા કરી છે કે તેનો સંબંધ બે પ્રમાણપત્રો સાથે છે, જેમાં એક બોલ બેડમિન્ટન અને જુડો બાબતનું છે, જે માન્યતાપ્રાપ્ત નથી, અને બીજું એથલેટિક્સ બાબતનું છે, જે ફરી રજૂ કરવામાં આવ્યું છે અને તે પણ તે જ મર્યાદાઓને સંદર્ભિત કરે છે, અને તેથી ફોર્મ નં. ૨ રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે નહીં તે અંગે વધુ ચકાસણીનો કોઈ પ્રશ્ન ઊભો થતો નથી.

૯૫. નોંધવું આવશ્યક છે કે અગાઉ સ્પેશ્યલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૪૬૨૪/૦૭ દાખલ કરવામાં આવી હતી, જેમાં પણ ૫% ગુણોની પ્રાધાન્યના દાવા સંબંધિત સમાન મુદ્દાને પડકારવામાં આવ્યો હતો અને ગુજરાત રેસલિંગ એસોસિએશન દ્વારા જારી કરાયેલા પ્રમાણપત્રો આણંદના જિલ્લા પ્રાથમિક

શિક્ષણ અધિકારીને સ્વીકાર્ય જણાયા નહોતા અને આવા પ્રમાણપત્રો કેવી રીતે નામંજૂર કરી શકાય તે અંગે વિવાદ હતો અને હકીકતમાં એવો મુદ્દો ઉઠાવવામાં આવ્યો હતો કે તે અરજીઓમાં રહેલા અરજદારોને પ્રમાણપત્રોના આધારે ૫% ગુણોની પ્રાધાન્યનો લાભ દાવો કરીને પહેલેથી જ નિમણૂક આપવામાં આવી હતી અને પ્રાથમિક શિક્ષણના નિયામકને તપાસ હાથ ધરવા અને યોગ્ય નિર્ણય લેવા માટે અનુમતિ આપવામાં આવી હતી. તે જ રીતે, વર્ષ ૨૦૦૮ની સ્પેશ્યલ સિવિલ એપિલેકેશન નં. ૩૧૦૨ અને વર્ષ ૨૦૦૮ની સ્પેશ્યલ સિવિલ એપિલેકેશન નં. ૩૧૦૩ રૂપે દાખલ કરવામાં આવેલી બીજી અરજીમાં, આ અદાલતે (કોરમ: ભગવતી પ્રસાદ, ન્યાયમૂર્તિ) પણ અવલોકન કર્યું હતું કે ઉપરોક્ત સ્પેશ્યલ સિવિલ એપિલેકેશન નં. ૪૬૨૪/૦૭ માં પસાર કરાયેલા હુકમના અનુસંધાને અગાઉ યોજાયેલી તપાસનું પરિણામ રહેલું છે અને તે પણ ભારપૂર્વક જણાવાયું હતું કે જો બનાવટી પ્રમાણપત્રોના કારણે મેરીટધારક વ્યક્તિઓ નુકસાન ભોગવી રહી હોય, તો રાજ્ય યોગ્ય નીતિ ઘડશે જેથી મેરીટધારક વ્યક્તિઓ ભોગ ન બને.

૯૬. આ પરિસ્થિતિઓ જ, અને સાથે જ એ હકીકત કે રાજ્ય સંઘ દ્વારા પ્રમાણપત્રો અનિયમિત રીતે અથવા અયોગ્ય રીતે જારી કરવામાં આવ્યા હોવાની બાબત સરકારના ધ્યાન પર લાવવામાં આવી હતી, જેના પરિણામે કેમ્પનું આયોજન કરીને તપાસ હાથ ધરવામાં આવી, અને તે આધારે જો એવું જણાયું હોય કે આવા પ્રમાણપત્રો યોગ્ય રીતે અથવા નિર્ધારિત માપદંડો મુજબ જારી

કરવામાં આવ્યા નથી, જેનાથી રમતગમત અને રમતવીરોને પ્રોત્સાહન આપવા બાબતની રાજ્ય સરકારની નીતિના હેતુ અથવા ઉદ્દેશને નિષ્ફળ બનાવે, તેમજ સાથે સાથે ભરતી પ્રક્રિયામાં સામાન્ય ઉમેદવારોના અધિકારોને પણ હાનિ પહોંચાડે, તો અદાલતના મત મુજબ આવી કાર્યવાહી મનસ્વી, ગેરકાયદેસર ગણાવી શકાય તેમ નથી, અને વાસ્તવમાં તે આ અદાલત દ્વારા અગાઉના વિવાદપ્રસંગમાં આપેલ નિર્દેશો અને આદેશોના પાલનરૂપે તથા તેમની યોગ્ય ભાવના અનુસાર કરવામાં આવી છે.

૯૭. ઉપરોક્ત મુજબ અહીં ઉપર પ્રતિબિંબિત અને ચર્ચાયેલ મુજબ, ફાઇલોમાંથી, ખાસ કરીને પ્રાથમિક શિક્ષણના સચિવ દ્વારા તા. ૨૦.૬.૨૦૦૮ની નોંધ તેમજ ત્યારબાદના પત્રો અને નોંધણીઓ, જેઓ તરફ અદાલતનું ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું છે, તેનાથી પણ સ્પષ્ટ થાય છે કે તેને મનસ્વી કહી શકાય તેમ નથી. જે નિર્ણય-પ્રક્રિયાને આ આધાર પર પડકારવામાં આવી છે કે તે મનસ્વી છે અને/અથવા બંધારણના અનુચ્છેદ ૧૪ તથા કુદરતી ન્યાયના નિયમોના ઉલ્લંઘનમાં છે, તેમાં કોઈ સાર નથી, કારણ કે એવો નિર્ણય કોઈ એક વ્યક્તિ દ્વારા કે કોઈ એક વિભાગ દ્વારા લેવાયેલ નથી, પરંતુ તે વિવિધ તબક્કાઓમાં સર્વોચ્ચ સ્તર સુધીની એક પ્રક્રિયા રહી છે અને વિવિધ પાસાઓને ધ્યાનમાં લઈ, વિપરીત રીતે, ઉદાર દૃષ્ટિકોણ અપનાવવામાં આવ્યો છે કે અરજદારઓ જેવા ઉમેદવારો, જેમણે પ્રાધાન્યનો દાવો કરવા માટે આવા પ્રમાણપત્રો રજૂ કર્યા છે, તેમને ભરતી પ્રક્રિયામાંથી નિષ્કાસિત ન કરવામાં આવે,

પરંતુ માત્ર એવા પ્રમાણપત્રોને અવગણવામાં આવે અથવા વિચારણા હેઠળ ન લેવામાં આવે અને તેમને ભરતી પ્રક્રિયામાં ગુણક્રમ અનુસાર અન્ય ઉમેદવારો સાથે વિચારણા માટે મંજૂરી આપવામાં આવે. તેથી, કુદરતી ન્યાયના નિયમોના પાસાને ખૂબ જ ભારપૂર્વક રજૂ કરતી દલીલો, અથવા એવો નિર્ણય મનમાનીથી લેવાયો છે અથવા કોઈ પ્રક્રિયા કે કુદરતી ન્યાયના નિયમોનું પાલન કર્યા વિના લેવાયો છે અને તેથી તે મનસ્વી છે તથા બંધારણના અનુચ્છેદ ૧૪ના ઉદ્વંધનમાં છે, એવી રજૂઆત આધારવિહોળી છે.

૯૮. હકીકતમાં, ઉપરોક્ત રીતે ચર્ચા કરવામાં આવી છે તેમ, નીતિના અનુસંધાનમાં ભરતી પ્રક્રિયામાં અરજદારો દ્વારા પ્રાધાન્ય સ્વરૂપે અને તે રીતે દાવો કરવામાં આવેલા ૫% ગુણ, વાસ્તવમાં, માત્ર એવો લાભ છે જેનો તેઓ દાવો કરી રહ્યા છે અને તેઓને એવો પ્રાધાન્ય અથવા એવો કોઈ નિહિત અધિકાર હોઈ શકે નહીં કે જેના આધારે તેઓ, પોતે પ્રાધાન્યનો દાવો જે ક્રીડા પ્રમાણપત્રોના આધારે કરી રહ્યા છે, તે પ્રમાણપત્રોની યોગ્યતા અને તપાસને અવગણીને, એવો પ્રાધાન્ય માંગે. જો એવું કરવાની મંજૂરી અપાય, તો તે સામાન્ય ઉમેદવારો સંબંધે સમાનતા અને ન્યાયસંગતતાના સિદ્ધાંતોનું ઉદ્વંધન કરવાનું સમાન બનશે અને આવી જાહેર નોકરીમાં સામાન્ય ઉમેદવારોની કાયદેસરની અપેક્ષાના સિદ્ધાંત સાથે સુસંગત નહીં ગણાય.

૯૯. માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના ખાલિદ હુસૈન (સુપ્રા) મામલાના ચુકાદાનો ઉપયોગી સંદર્ભ આપવો આવશ્યક છે, જેમાં એમ.બી.બી.એસ.માં પ્રવેશ માટે પણ રમતગમતના પ્રમાણપત્રના આધારે પ્રાધાન્યનો એવો દાવો કરવામાં આવ્યો હતો અને સર્વોચ્ચ અદાલતે નોંધ્યું હતું તેમ તે નકારવામાં આવ્યો હતો. માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે અવલોકન કર્યું હતું કે કોઈ માર્ગદર્શિકા ઉપલબ્ધ નહોતી અને તેથી આવા પ્રમાણપત્રના આધારે કરવામાં આવેલ એવો દાવો નામંજૂર કરવામાં આવ્યો હતો. હાલના ભરતી પ્રક્રિયા અંગે પણ એ જ પરિસ્થિતિ પ્રતિબિંબિત થાય છે, કારણ કે હાલના મામલામાં પણ રાજ્ય સરકાર દ્વારા રમતગમત અને રમતવીરોને પ્રોત્સાહન આપવા માટે માર્ગદર્શિકાઓ બહાર પાડવામાં આવી છે, જે ઉપરોક્ત ઉલ્લેખિત કેન્દ્ર સરકારની માર્ગદર્શિકાઓ સાથે પણ કદાચ સુસંગત છે. તેમ છતાં, પ્રમાણપત્રો સ્વીકારવાની રીત અને પદ્ધતિ કે પછી પ્રમાણપત્રની માન્યતા વિશે અંતિમ નિર્ણય કઈ સત્તા કરશે, તે જ વિવાદનું મુખ્ય કારણ બન્યું છે. તેથી, જાહેર રોજગારમાં રમતગમત અને રમતવીરોને પ્રાધાન્ય આપવા માટે આવી નીતિ વિકસાવવામાં આવી હોવા છતાં, સરકારે આ મુદ્દાઓનું નિરાકરણ લાવવાની જરૂર છે અને કોઈપણ પરિસ્થિતિમાં જો આવી નીતિ યથાવત્ રાખવાની હોય, તો તેમાં વધુ સ્પષ્ટતા અને વિગતો આવશ્યક રહેશે. તેથી, ભલે આ સરકાર દ્વારા વિચારવા જેવી નીતિનો વિષય હોય, પરંતુ આવી મનદુઃખની પરિસ્થિતિ ટાળવા તેમજ વારંવારના વિવાદપ્રક્રિયાના ચક્રોને ટાળવા માટે, સમગ્ર નીતિનું પુનર્વિચારણ આવશ્યક છે.

૧૦૦. વધુમાં, રમનારાઓ માટે આવી કોઈ નીતિ હોય તો પણ, ફરીથી એવી વિશિષ્ટ માર્ગદર્શિકાઓ હોવી આવશ્યક છે, જે બંધારણના અનુચ્છેદ ૧૪ સાથે સુસંગત હોય અને સામાન્ય ઉમેદવારોના સંદર્ભે સમાનતા પણ જાળવે.

૧૦૧. તેથી, ઉપરોક્ત રજૂઆતોના પ્રકાશમાં, આ બાબતનો વિચાર કરવો આવશ્યક બને છે કે શું માત્ર આ અરજીઓ સંદર્ભે કોઈ રાહત આપવામાં આવવી જોઈએ કે નહીં, કારણ કે તે સ્થિતિમાં ફરીથી એવા પ્રમાણપત્રોને અંશતઃ મંજૂરી આપવાના સમાન પરિણામે પહોંચાશે અને તે અનુમત્યમાન્ય નહીં બને. ઉપર ચર્ચાયેલ મુજબ, સરકારને પ્રમાણપત્રોની ચકાસણી કરવા તથા ફોર્મ નં. ૨ ના આધારે પોતાનો સ્વતંત્ર નિર્ણય લેવા માટે દિશાનિર્દેશ આપવામાં આવે તો પણ, એથલેટિક્સ એસોસિયેશને પોતે જ એક પત્ર સંબોધ્યો છે અને તેથી એવી કોઈપણ કાર્યવાહી નિષ્ફળ સાબિત થશે. તેથી, વિદ્વાન વકીલ શ્રી ઝાલા દ્વારા કરવામાં આવેલી આ રજૂઆત કે જે પ્રમાણપત્રો સ્વીકારવામાં આવ્યા નથી તે માત્ર આ આધાર પર ફરીથી ચકાસવા માટે દિશાનિર્દેશ આપવામાં આવે, તે સ્વીકારી શકાય નહીં.

૧૦૨. તેથી, હાલના કેસના હકીકતોમાં, વિવાદિત નિર્ણય જે પ્રક્રિયા દ્વારા લેવાયો છે તે મનસ્વી, ગેરકાયદેસર અથવા સત્તાનો દુરુપયોગ કે ગેરવપરાશ કહેવાય તેવી નથી. તેથી, ઉપરોક્ત કરાયેલ ચર્ચાના પ્રકાશમાં, આ અદાલતનો મત છે કે આ મુદ્દાઓના આ સમૂહમાં અરજદારો તરફથી વિદ્વાન વકીલોએ રજૂ

કરેલ દલીલોમાં કોઈ સાર નથી અને અરજીઓ ફગાવી દેવા યોગ્ય છે. તદનુસાર, તમામ અરજીઓ ખર્ચ અંગે કોઈ હુકમ કર્યા વિના પ્રારંભિક તબક્કે જ નામંજૂર કરવામાં આવે છે.

૧૦૩. આ તબક્કે, અરજદારો તરફથી વિદ્વાન વકીલો શ્રી પુજારા અને શ્રી મહેતા સંયુક્ત રીતે રજૂ કરે છે કે અદાલતે તા. ૨૩મી જુલાઈ, ૨૦૦૮ ના હુકમ દ્વારા રાજ્ય સત્તામંડળને તા. ૧૭મી જુલાઈ, ૨૦૦૮ ના જી.આર. અથવા પરિપત્ર મુજબ આગળ વધવા નિર્દેશ આપ્યો હતો, પરંતુ જે કોઈ ચાલી તથા પ્રક્રિયા હાથ ધરવામાં આવી હોય તે તા. ૨૮ જુલાઈ, ૨૦૦૮ સુધી કામચલાઉ ગણવાની રહેશે. અરજદારો તરફથી વિદ્વાન વકીલો રજૂ કરે છે કે અરજીઓ ફગાવાઈ ગયેલી હોવાથી અરજદારો વધુમાં પોતાની કાનૂની ઉપચારની પ્રક્રિયા આગળ ધપાવવાની ઈચ્છા ધરાવે છે. તેથી, તેમણે વિનંતી કરી કે અદાલત સમક્ષ વિદ્વાન સરકારી વકીલ દ્વારા કરવામાં આવેલ નિવેદનને બે અઠવાડિયાના ગાળાની અવધિ માટે ચથાવત્ રાખવામાં આવે. બીજી તરફ, વિદ્વાન એ.જી.પી. શ્રી શિવાંગ શુક્લાએ એવું જણાવ્યું છે કે વિદ્વાન સરકારી વકીલ ઉપલબ્ધ નથી અને તેથી, કોઈપણ સ્થિતિમાં, જ્યારે અરજીઓ ફગાવવામાં આવી છે ત્યારે આંતરકાલીન રાહત અથવા નિવેદનને વધુ આગળ ચાલુ રાખી શકાય નહીં.

૧૦૪. અગાઉ આંતરિક રાહત આપવામાં આવી હતી, જેના દ્વારા સામાવાળાઓને આગળની કાર્યવાહી કરવા અને અસ્થાયી ચાલી તૈયાર કરવાની

પરવાનગી અપાઈ હતી અને ત્યારબાદ, કારણ કે આ મુદ્દાઓના આ સમૂહનો અંતિમ નિર્ણય કરવામાં આવ્યો છે, સામાન્ય રીતે આંતરિક રાહતનો સમયવિસ્તાર આપવાની જરૂર પડતી ન હોત. તેમ છતાં, અરજદારો આ ચુકાદાને અપીલમાં પડકારવા ઈચ્છુક છે અને અન્યથા પણ, પ્રક્રિયાને પોતે થોડો સમય લાગી શકે છે, તેથી આ પ્રમાણે નિર્દેશ કરવામાં આવે છે કે સામાવાળા – રાજ્ય વિધાસભાચકો માટેની ભરતી પ્રક્રિયા ચાલુ રાખશે, પરંતુ વિધાસભાચકના પદ પર નિમણૂક અંગેના કોઈ આદેશો રફમી ઓગસ્ટ, ૨૦૦૮ સુધીના સમયગાળા માટે બહાર પાડવામાં આવશે નહીં. રજિસ્ટ્રીને નિર્દેશ કરવામાં આવે છે કે તે સમૂહના દરેક મુદ્દામાં ચુકાદાના કાર્યકારી ભાગ ધરાવતા પ્રથમ ૨ પૃષ્ઠો અને છેલ્લું પાનું જાળવી રાખે.

[રાજેશ એચ. શુક્લા, ન્યાયમૂર્તિ]

*The translation of this judgment has been provided by M/s
Hyperlink E-Solutions Pvt. Ltd.*

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.